

DEVİRİMCİ HAREKET

★ SİYASİ DERGİ

★ MAYIS-TEMMUZ 2006

★ SAYI:21

FIYATI: 2 YTL

GÜLÜMSEYİNSANLIK YİNE SAHNEDEYİZ!..

1 Mayıs 2006
İsviçre

1 Mayıs 2006
ODTÜ Şenlikleri

14 Nisan 2006
Köln

14 Nisan 2006
Köln

1 Mayıs 2006
Kadıköy

1 Mayıs 2006
Kadıköy

Mayıs 2006
ODTÜ Şenlikleri

Devrimci Hareket'ten;

Yine yoğun, gergin ve müdahaleci öznelere sayısının arttığı özel bir süreçten geçiyoruz. Böylesi süreçlerde olguları doğru okumak kadar, etkin rol almak da önemlidir. Ne var ki bir bütün halinde devrimciler, hala sürecin kaderini değiştirecek kapsamda müdahaleler için **güç ve örgütlülük** yeterliliğine ulaşabilmiş değildir. Bunda dışsal faktörlerin rolü var ise de, içsel faktörler de küçümsenmeyecek boyutlardadır.

Gelişmeleri doğru okuyup değerlendirme konusundaki yetersizliklerin dışında, imkan ve enerjilerin hala çözüm için gerekli noktalara değil; bir yarış halinin gerektirdiği "kendine güzelleme yapmak" noktasına odaklanıyor olabilmeleri; solun çözücü özne olarak sahneye çıkışını geciktiriyor. Tabii ki, "şimdi bazı dostlar, reklamlardaki sevimli pandanın 'dondurma var mı dondurma' deyişi gibi, 'başka çare var mı çare?' diyecektir. Doğrusu başka çare var mı bilemiyorum." (Oğuzhan Müftüoğlu, Birgün, 28/05/2006) diyenlerden veya solun başarısını, "**kadınların yönetici olmasına**" bağlayan yapılardan beklemiyoruz.

Adı konya da konmasa da solda, bütünleştirici değil, parçalanmayı hızlandırıcı bir saflaşma gözleniyor. Bunun yapıcı olmayan örneklerinden biri de, **Kürt hareketinin yanlışlarını, hatta bazı devrimci yapılara şiddet kullanmasını eleştirmemek; onu kurallar ve ilkeler üstü görmektir.**

İşte bu duruş ne denli yanlışsa, "sol içi şiddetin geçmişini" anlatma adı altında, üstelik hiç objektif olmayan bir tarzda yazılar yayınlayıp, dost yapılara hakketmedikleri yakıştırmalar yapmak, en az o denli yanlıştır. **Yürüyüş Dergisi**, 53'ncü sayısında, "*Devrimci Yol ve PKK, sol içi çatışmanın en büyük suçluları olmuşlardır*" diye yazıyor. Yürüyüş çevresinin bugünlerde yer yer saldırıya uğradığı doğrudur. Zaten bu konu, platformun gündemine de gelmiştir. PKK gençliğinin yaptığı iddiasıyla gündeme taşınan saldırılar ve çözüm yolları konusunda Devrimci Hareket, platformun bir üyesi olarak gerekli rolü almıştır. Buna rağmen ve bugün çok daha sıcak ilişkileri gerektiren bir hassasiyet hali ihtiyaç haline gelmişken, Yürüyüş'ün **sürece olumsuz etkiler yapacağı çok açık olan** bu türden yayınlar yapması; akla, "gelişmelerden grupsal yarar damıtmak" gibi tehlikeli bir yönelimi getiriyor. **Yürüyüş**, 53. sayısında yer alan ve gelişmeleri olumsuz yönde etkileyip, yapıcı değil yıkıcı rol oynayacağı bilinen değerlendirmelerinin, neyin ihtiyacı olduğunu açıklamalıdır. Aksi takdirde, o tarz ve üslubun gerektirdiği türden bir yanıt (açıklama) zorunlu hale gelecektir. Mesele "şiddetin geçmişini değerlendiriyoruz" diyerek geçiştirilemeyecek denli önemlidir. Yazının içerdiği idealizme, resmi tarih boyutuna ve verilen örneklerde Devrimci Yol'un özel bir gayretle öne çıkarılmış olmasına, şimdilik(ama şimdilik) değinmiyoruz.

Bu sayımızda yöneme ve gündeme dair değerlendirmeleri yer yer uzun tuttuk. Gerçi bu, okurlarımızın alıştığı bir durumdur. Yine aynı tadın alınacağına inanıyoruz.

Sevgiyle kalın...

İÇİNDEKİLER

1 Mayıs
3

Gündem...
4-9

İran, Ortadoğu...
10-15

Basından...
16-17

Yeniden Devrim...
18-25

Yolcuların Sevdası...
26-28

Kürt Halkının...
29-31

Devrimci Gençlik
32

Ya Barbarlık Ya Sosyalizm
33-35

Doğru Yerden Öğrenelim
36-42

Üreten Biziz...
43-45

Açıklamalar
46-53

Bahadır Deniz
54-56

Emperyalizme ve Oligarşiye Karşı **DEVİRİMCİ HAREKET**
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü **Fehmi Kılıç**

Yayın Türü:Yaygın

Adres: İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No: 9/5 Beyoğlu-İstanbul

Tel: 0212 249 38 75

Faks: 0212 249 38 74

Web: <http://www.devrimcihareket.net>

<http://www.devrimcihareket.com>

<http://www.devrimcihareket.org>

<http://www.devrimciyol.net>

<http://www.devrimciyol.com>

E-posta: devrimcih@yahoo.com

web@devrimcihareket.net

Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0060572-5

Euro Hesap no: Akbank Taksim Şubesi 0028274-9

Ege Temsilciliği: 853. Sok. Bilen İş Hanı. K:7 D:709 Konak-İzmir

Tel: 0232 441 98 19

Avrupa İrtibat

Almanya (Turkey Information Center) Tel: 0049 176 251 72 451

Avusturya Tel: 0043 650 960 27 92

Belçika Tel: 0032 473 80 65 66

Fransa Tel: 0033 618 93 94 34

Hollanda Tel: 0031 624 47 76 76

İngiltere Tel: 0044 781 63 666 35

İsviçre Tel: 0041 417 81 14 78

Baskı Yeri: Berdan Matbaacılık (Davutpaşa Cad. Güven Sanayi Sitesi C Blok 215-216 Topkapı - İstanbul)

UMUT DEVİRİMCİ YOL'DA BÜYÜYOR

Ne zaman 1 Mayıs olsa, sanki o gün doğa daha renkli, renkler daha canlı; insanlar, heyecan ve coşku dolu oluyor. Provokatör taklitçisi üçüncü sınıf bir senaristin ağzından seçtiği saçmalıklar, kutlamaların işgününe rastgelmesi, kendisi 1 Mayıs'ı başka yerde kutluyor diye birilerinin Kadıköy'ü yok sayması, katılımı düşürmüş, sonucu etkilemiş midir? Aslında bu, umuttan yana tüm yapraklarını dökmüş, baktığı yerde maddi olguları değil boşlukları görmeye koşullanmış, geçmişinden dolayı pişmanlık yaşayan kişi veya çevrelerin sorunudur.

30 Nisan'da da 2 Mayıs'ta da üzerine düşeni yapanlar, 1 Mayıs'ta olmaları gereken yerde, olmaları gereken biçimde yer aldıktan sonra yollarına devam ederler.

Kavgayı, sürdüğü alanlar ve zamanlar toplamı olarak görmeyenler, orman değil ağaç tanımı yapar; an'a verilen önemi abartır. Bu nedenle de moral dalgaları rüzgarın etkisine fazlasıyla açıktır. Gerçekte ise dönem, hiç olmadığı denli sakin, geniş ve olgun düşünmeyi gerektiriyor. Devrimcilere her dönem, büyüklük yakışmıştır. Ama bu, büyük konuşmakla değil yapmakla erişilen bir niteliktir.

Önümüz yaz, havalar sıcak, okullar tatil olacak. Mevsimlik devrimciler, Eylül'e kadar ortadan çekilecek. Gerçekte ise, sızlanmayı, kenara çekilmeyi, kavgayı tatil etmeyi kendine yakıştırmayan devrimciler için, her ay MAYIS'tır. Yeter ki yenilenme ve doğurganlık, atılan adımların özüne içkin olsun.

Görmek istemeyenler veya yanlış yere bakanlar için Kadıköy'de bir şey yoktu. Doğru yere bakanlar ise, umudun Devrimci Yol'da büyüdüğünü gördü.

1 Mayıs 2006 - Kadıköy

TÜRKİYE'DE SİSTEMİN EKONOMİK VE SİYASAL AÇIDAN KIRILGAN OLMASI MÜDAHALELERİN VE HIZLI DEĞİŞİMLERİN ÖNÜNÜ AÇIYOR

Türkiye'de bir hafta arayla önce ekonomi, daha sonra da siyaset sarsıldı. İstikrardan, büyümeden ve enflasyonun tek haneli rakamlara düşmesinden söz edilen, övgüyle anılan ekonomide, basının diliyle söylersek "sıcak para kaçtı, döviz ve altın fırladı" kısacası piyasalar altüst oldu ve bir kriz hali belirdi. Üstelik bu, "bir gece ansızın" oldu. Peşinden bir hafta arayla, Danıştay'a yönelik saldırı sonrasında, bu kez de siyasal dengeler altüst oldu.

Yorumlara baktığımızda "sıcak paranın yoğun biçimde girdiği yerde, sıcak para kaçışı da spekülasyon da olur" deniyor veya renkli basının "renkli" yönlendirmeleri sonucu konu salt dışavuran noktadaki olağanüstülüklerle, ilgi çekici anekdotlar ve vak'alarla anılıyor; tartışma ve değerlendirmeler, bilinçli veya bilinçsiz, sorunun kaynağına yaklaşmıyordu. Benzer, hatta daha da vahim bir durum, Danıştay'a yönelik saldırı sonrasında yaşandı. Olayın gündemi ve de dengeleri değiştirmeye yönelik niteliği sebebiyle, adeta "teknik direktör" konumunda yönlendirme yapanların yanıltma amaçlı atraksiyonlarına şaşırmadık. Ama, itiraf etmeliyiz ki hangi kesimden olursa olsun, yapılan hemen tüm değerlendirmelerin sorunun özünü ıskalaması, bilimsellikten ve analiz yeteneğinden büyük oranda yoksun olması, bizleri hem üzdü hem de şaşırttı. Burada, "Ellerde çiçekler, dillerde laiklik" diyen Fikret Bila'yı, "Sessiz çoğunluk 'biz ölmedik' dedi" diye yazan Can Dündar'ı veya "Danıştaya silahlı baskın, dört dörtlük bir SüperNATO eylemidir" diyen Perinçek'i kastetmiyoruz. Taşdıkları kimlik ve iddia gereği, gelişmeleri tüm egemen yönlendirmelerden uzak biçimde değeren-

direbilmesi gereken kişi, kurum ve yapıları kastediyoruz. Halka gerçekleri açıklama ve yol göstericilik bağlamında işlev yüklenen öznelerde yaşanan bu yetersizlik veya edilgenlik, karşıdevrim organizasyonları için uygun zemin oluşturan "toplumsal akıl tutulması" üzerinde değiştirici etki yapmayı güçleştirmekte ve meydan adeta kan emici yarasalara kalmaktadır.

Anımsanacak olursa, 28 Şubat darbesi yaşandığında, Devrimci Hareket, müdahaleye gerekçe olarak gösterilen "radikal dinci örgütlenmelerin tasfiyeleri"ni biçimsel bir gerekçe olarak görmüş ve gelişmenin, "bir sermaye gücünün, palazlanmakta olan bir başka sermaye gücünü tasfiye hareketi" olarak görülmesi gerektiğine işaret etmişti.

"MGK dayatmaları, özünde tekelci burjuvazinin/oligarşinin bugüne ve yarına ilişkin sorunlarının çözümünü amaçlamaktadır. Bu yönüyle 12 Mart ve 12 Eylül öz olarak pek de farklı değildir." (Devrimci Hareket, 1997)

Sürece özne araçlarla müdahale edip, gündemi özel bir kulvara sokma hamlelerinden biri de geçen sene Newroz sürecinde yaşanan "bayrak provokasyonu" idi. Devrimci Hareket, bu gelişmeyi de arka planı ve amaçları ile beraber deşifre etmek ve doğru tutuma işaret etmek üzere sık sık değerlendirme yaptı. Özellikle, "Bayrak Provokasyonunun Arkasında Kimler Var?" sorusu için önerilen yöntem, bugün için de "anahtar" rolündedir.

"Bunun için fal bakar gibi tahminler yapmak yerine, bilimsel olan ve bu tür olaylarda genellikle yanıltıcı oranını büyük ölçüde düşüren yöntemlere başvurmak gerekiyor. Bizler örneğin, Lübnan'da eski baş-

bakan Hariri'ye yönelik suikast için, 'bu suikast kimin yararınadır?' sorusunu sorarak, değerlendirme yaptık. Aynı yöntem, bayrak olayında da bizi sonuca götürür." (Devrimci Hareket, 2005)

Bugün yukarıdan aşağıya güçlü ellerle iradi biçimde yaratılan toz duman içinde gerçekleri okuyup doğru araçlarla direnç geliştirebilmek için, yine yukarıda andığımız gibi bir yöntem ihtiyacı var. Yani süreç, devrimci seçiciliğe, değerlendirmede isabeti ve devrimci yol göstericiliği bir kez daha ve yakıcı biçimde ihtiyaç haline getirmiştir.

Bu nedenle, egemen yönlendirmelerin kafa bulandırıcı etkisini kırmaya ve gelişmeleri doğru okuyup doğru tutum almaya yardımcı olacağına inandığımız bir çalışma hazırladık. Birbiri ile ilişkilendirerek yaptığımız bu çalışmayı aşağıda, "SORU-YANIT" biçiminde sunuyoruz.

SORU: Türkiye'de, Danıştay'a yönelik saldırıdan yaklaşık bir hafta önce, "dolar krizi" diye adlandırılan bir gelişme yaşandı. Bunun nedeni nedir? Yıllardır belirli bir oranda duran dolar kuru, birdenbire neden altüst oldu?

YANIT: Aslında sürece toplu bir bakış, zaten bıçak sırtında yürüyen dengelerin bozulma noktasına geldiğini gösteriyor. Gerek ülkedeki gerekse uluslar arası ölçekteki sorunlardan kaynaklanan nedenlerle, sermaye güçleri için deniz bitmiş; gerçekte bir dengesizlik halini tanımlayan mevcut dengeleri, ekonomiye güzelleme yaparak sürdürme şansı kalmamıştı.

Globalleşme olarak bilinen, AB olarak da özgün bir kesit biçiminde yansıyan sürecin tıkanması, Türkiye'deki siyasi iktidarın farklı

Kısaca söylemek gerekirse, dolar krizine sebep olan temel gelişme, ABD'de Merkez Bankası'nın (FED'in) dolar faizlerini yükseltmesidir.

bir sermaye birikim modeliyle ekonominin can damarı sayılabilecek noktalara el atması ile beraber; yoksullaşmaya ve halktaki hoşnutsuzluklara ek olarak, burjuva kesimlerde de bir hoşnutsuzluk ve çatışma halini gündeme getirmiştir. Sürecin tıkandığı, orta sınıfların yok olma noktasına geldiği, yoksullaşmanın arttığı, tüm gizleme çabalarına rağmen zaten biliniyordu. İşte bu tıkanmanın gerek ekonomiye, gerek siyasal sürece yansımaları kaçınılmazdı. “Dolar Krizi” bunlardan sadece biridir. Ve anlaşılması için, Türkiye sınırları içindeki yansımaları ile yetinmeyerek, sistemle ilişkilendirilmiş bir perspektifle yaklaşım geliştirmek bir zorunluluktur.

SORU: Bu tür gelişmelerde,

Aslında devrimcilerin bugünkü görüntüsü yeni bir olgu değildir. Ve hatta bırakalım fiili tutum alıp mevcut gelişmeleri halktan yana sonuçlarla buluşturmayı; olayın değerlendirilmesinde dahi büyük oranda yetersiz kalınmıştır. Tabii bu durum solun genel durumundan bağımsız değildir. ve belki bu sohbeti aşacak denli kapsamlı bir sorundur.

Ancak konu bağlamında söylemek gerekirse, burjuva kesimler arasında bu denli büyük çapta kaptışmaların yaşandığı durumda solun sanki sürecin dışında görünmesi, en azından etkisizlikle veya güçsüzlükle doğrudan ilişkilendirilip bir demoralizasyon sebebi oluşturmamalıdır. Burjuva zemin özellikle kaygandır. Ve oradaki güçler her zaman bir toplam oluşturmaz. Ama halkla karşılıklı ilişkide geleceğe dönük olarak atılan adımlar bir toplam oluşturabilir; ekilen tohumlar istikrarlı bir büyüme gösterebilir. Önemli olan, böyle süreçlerde somut başarılar ve büyük karşılıklar sağlanamıyor da olsa, devrimci bir yolda yürüme ısrar ve istikrarını gösterebilmektir.

temel neden dışında, bazen birden çok faktörün etkileyiciliği söz konusu olur. Bu faktörler de şekilsiz bir tartışma içinde gündeme getirildiğinde; konu, sadeleşmek yerine daha çok karışır. Bu bağlamda, dolar krizine sebep olan temel/belirleyici faktörü tespit edip, varsa diğer etmenleri, onunla ilinti içinde ele almak gerekiyor. Sizce, dolar krizine sebep olan belirleyici gelişme nedir?

YANIT: Kısaca söylemek gerekirse, dolar krizine sebep olan temel gelişme, ABD'de Merkez Bankası'nın (FED'in) dolar faizlerini yükseltmesidir. Aslında bir süredir, Amerikan Merkez Bankası'nın faiz arttırma politikasının belli bir olgunluğa ulaştığı, devam etmesi ha-

linde dünyada ticareti daraltabileceği ve yeni-sömürge ülkelerde sıcak para kaçışına sebep olabileceği dolayısıyla da ekonomik bir krizi tetikleyeceği tartışılıyor; ABD'nin böyle radikal bir adım atmayacağı düşünülüyordu. Ama buna rağmen Amerikan Merkez Bankası'nın faiz arttırımına gitmiş olması, pek çok ülkede borsaların çökmesini ve bir kriz halini gündeme getirdi. Bu, aynı zamanda, emperyalist ağ içerisinde, gelişmiş kapitalist ülkelerin kendi devresel bunalımlarını yenisömürge ülkelere kolaylıkla aktarabildiğinin göstergesidir. Ülke içindeki yansımaları ise, varolan dengelerin ne kadar bıçak sırtı ve suni olduğunu, anında bozulabileceğini gösterdi.

Burada üzerinde durulması gereken bir diğer nokta da burjuva zemine örgütlü sınıf ve katmanların, siyasi veya iktisadi gelişmelere müdahale etmek istediklerinde, ne denli zengin ve güçlü araçlara sahip olduğudur. Ekonominin de siyasetin de kırılğan olması, söz konusu araçlara sahip kesimlerin, hızla ekonomiyi tıkayabilmesini veya siyaset sahnesini ısıtabilmesini beraberinde getirebiliyor.

SORU: Türkiye'de yaşanan “dolar krizi”nin nedeninin Amerikan Merkez Bankası'nın faizleri yükseltmesi olduğunu söylediniz. Peki, Amerikan Merkez Bankası'nın faizleri yükseltme ihtiyacı duymasının sebebi nedir?

YANIT: Bunun nedeni, Amerikan ekonomisinin verdiği açıklardır. Doların sürekli değer kaybetmesini önlemenin yolu, onu daha yüksek ücretle alınıp satılır bir meta haline getirmektir. Tabii bunun da temelinde, ABD ekonomisinin gücünün sonuna gelmiş olması yatıyor. 2.Yeniden Paylaşım Savaşı'ndan sonra ilk defa ABD ekonomisinin gücü tartışma konusu olmaya başladı. Savaştan sonra ki süreçte kapitalist sistemin motor gücü ABD idi. ABD ekonomisi, ihtiyaçlarıyla, ürün fazlasıyla belirleyici konumdaydı. Ama bugün artık doların arkasında durabilecek ne güçlü bir

ekonomi ne de güçlü bir askeri yapı vardır. Sovyetler'in çözülmesi sonrasında ortaya çıkan ve globalleşme olarak tanımlanan sürecin sağladığı konjonktürel avantajların da sonuna gelinmiş durumda.

SORU: Hatırlarsanız, Irak işgali sonrasında ABD dünya piyasalarında dolar kurunu özellikle düşük tutmuştu; hatta bu kimilerince, Irak işgaline ayak direyen Avrupa ülkelerini bir çeşit cezalandırma olarak yorumlamıştı. O gün için ABD, dolar kurunu düşük tutmaya neden ihtiyaç duymuştu?

YANIT: Doların değerinin düşük tutulması halinde, Amerikan ürünleri dünya pazarında daha ucuz, Euro üzerinde pazarlanan ürünler daha pahalı olacaktı. Neden buydu. Bundan, Amerikan ekonomisinin canlandırılması amaçlanmıştı. Belirli oranlarda da olsa sonuçları da görüldü. Euro'nun para birimi olduğu Avrupa ülkelerinde ekonomi %1-2 büyürken, Amerikan ekonomisi yıllık %3'e varan oranda büyüdü. Gerçi bu büyümede, bugün Türkiye'de de tartışılan Mortgage sisteminin önemli anlamda rolü oldu. Gerçekte konut sektörü dünyada önü en fazla tıkalı olan, üretken olmayan bir yatırım alanıdır. Mortgage sistemiyle, insanların 15-20 yıla kadar ki birikimlerini satmaları sağlanmış ve bu nispi bir canlanma yaratmıştı. Ama bugün artık bu süreç de tıkanmış. Çin, Hindistan, Malezya gibi ülkelerde dolar bazında üretilen ucuz ürünler Amerikan piyasasını ele geçirdi. Diğer bir ifadeyle, dünya ticaretindeki genişleme, ABD ekonomisini vurmaya başladı. Amerikan ekonomisi yıllık 600-700 milyar dolar dış ticaret açığı veriyor.

SORU: Bu durumda doların değerinin düşük olmasından kaynaklı, düşük maliyetlerle üretilen malların gelip Amerikan pazarını vurduğunu söyleyebilir miyiz?

YANIT: Evet, söyleyebiliriz. Çünkü, Amerikan tekellerinin sattığı ürünler, Amerika'da değil; Tayvan, Çin, Hindistan, vb. ülkelerde üretilen ürünlerdir. Bunun sonucunda, Amerikan ekonomisi %2-3 büyürken, üretimin yapıldığı ülkelerdeki ekonomi %10-12 büyümeye başladı. Ve artık ABD, Çin'e, Hin-

distan'a karşı büyük bir dış ticaret açığı veriyor. Bu arada Çin, dış ticaret fazlasını, Amerikan Merkez Bankası'nın tahvillerini satın alarak değerlendiriyor. Gelişmeler, giderek Amerika ile Çin ekonomisini, birbiriyle bağımlılık ilişkisi içine sokuyor. Yani dünya hegemonyası konusunda birbirine karşıt gibi görünen bu iki güç, ekonomik anlamda birbiriyle belirli bir çıkar örtüşmesi içinde. Yine de bugüne kadar ki mevcut ilişkilendirmede Amerikan ekonomisi bir anlamda Çin ipoteki altındaydı. Alınan son kararlar, bu ipotekten kurtulmayı amaçlıyor. Buna göre, Amerika'nın dışına çıkmış olan sermaye Amerika'ya çekilecek ve dış ticaret açıkları bu şekilde kapatılmaya çalışılacak. Bunun muhtemel sonucu da, dış ticarette dolaşımında olan paranın Amerika'ya dönmesiyle, dünya ticaretinde bir nakit sıkıntısı, bir daralma olacaktır.

SORU: Amerika bir anlamda süreci tersine mi çevirmek istiyor?

YANIT: Evet, üretimi kendisi yapmayı ve ekonomisini canlandırmayı amaçlıyor. Bundan da asıl zararı, az sayıda ürünün bol miktarda üretilmesine dayalı ekonomiler görecektir. Dikkat edilirse, son gelişmelerde, Türkiye gibi zarar gören ülkeler, genellikle ABD ekonomisi karşısında alternatif geliştirip bir denge sağlayamayan ülkelerdi. Örneğin Çin, ABD'nin bu türden ekonomik hamlelerini dengeleyebilecek araçlara sahiptir. Elindeki dış ticaret fazlasını üretken alanlara ve hatta Amerikan ekonomisini kuşatacak tarzda aktarabiliyor. Afrika'ya, Latin Amerika'ya, Avustralya'ya giriyor. Avustralya'da pek çok sanayi kolunu ele geçirmiş durumda. Sağladığı bu kuşatma hali Çin'e ABD'nin hamlelerini bertaraf edebilme veya en azından dengeleyebilme şansı veriyor. Tabii bu büyük oranda Çin'e özgü bir avantaj. Yoksa, sermaye hareketliliğinin küresel boyut kazandığı ve çok sınırlı sayıda pazar alanının bunun dışında kalabildiği koşullarda, nakit akışının ABD'ye yönelmesi, dünyanın geriye kalan kesimlerinde bir ekonomik krizi tetikleyebilir. Ve bugün bu yönde bir gidiş gözleniyor.

SORU: Türkiye'ye dönersek; son yaşanan gelişmelerin, uluslar arası konjonktürden kaynaklanan boyutları olduğu bir gerçek. Ancak, etkilenme hızı ve boyutu Türkiye'ye özgü nedenlerle ilintili değil midir?

YANIT: Evet, en azından "dışsal" bir gelişmeden bu denli doğrudan etkilenmesi, Türkiye ekonomisinin kırılabilirliğiyle ilintilidir. Hatta bu noktada, ekonominin de siyasetin de kırılabilirliğini arttıran ve son gelişmelerde önemli rolü olan bir gelişmeden, sermaye kesimleri arasındaki bir gerilmeden söz etmekte yarar görüyoruz.

Emperyalist tekellerin desteğiyle ayakta duran, IMF politikaları çerçevesinde meclisi görülmeyen bir hızla işleyen AKP, bu rolünün yanında bir taraftan da farklı bir sermaye birikim modeli gereği ekonominin can damarı olan alanlarda hakimiyeti amaçlamakta, bu konuda geleneksel tabanının devamı ilişkiler çerçevesinde bir sermaye kesiminin güçlenmesinin önünü açmaktadır. Söz konusu sermaye kesimine petrodolarların ve Ortadoğu şeyhlerinin Avrupa bankalarında bulunan paralarının akması; aynı sektörlerde varlık gösteren ve konumları sarsılan kesimleri rahatsız etmekte, tepkilerine sebep olmaktadır. Bu konuda olan sermaye kesimlerinin çapı sanıldığından da büyüktür. Ve tepkilerinin giderek uç noktalarda bir çatışmaya dönüşmesi kaçınılmazdır. Çünkü hiçbir sermaye kesimi sahip olduğu ekonomik avantajları sessiz sedasız terketmez. Özellikle ülke genel anlamıyla bir seçim ortamına girdiğinde bu türden çatışmalar daha keskin biçimlerde dışavurur. Bu nedenle geçtiğimiz günlerde birdenbire ortaya çıkan değişimlerin dünyada en çok Türkiye'yi etkilemiş olması, içinden geçilmekte olan dönemle, ekonomi ve siyasetin kırılabilirlik oranı ile açıklanmalıdır. Dövizdeki artış sonrasında örneğin otomobil fiyatlarında %11 oranında bir artış görüldü. Benzer şekilde konut sektörünü canlandırması beklenen mortgage sisteminin ölü doğmasına sebep olacak şekilde kredi faiz oranları yükseldi. Henüz kriz bile sayılmayan bir gelişmede yaşanan sarsıntı ve güvensizlik,

Türkiye ekonomisinin kırılğan yapısı sebebiyledir.

SORU: Danıştay'a yönelik eylem sonrasında ortaya atılan yorum ve veri çeşitliliği, gerçekte sanıldığığının aksine, olayın aydınlanmasını değil, özünün gölgede kalmasını beraberinde getirdi. Bu bağlamda, yukarıda söz ettiğiniz çelişmeler bağlamında sormak gerekirse; gelişmelerin ardındaki tayin edici güçler kimlerdir? Susurluk'ta adı geçen insanlarla bugün adı geçenler arasında bağlantı kurmak yeterli midir?

YANIT: Susurluk sürecinde de bugün de kimi fotoğraf karelerinde Perinçek'ten Muzaffer Tekin'e ve hatta Veli Küçük ve İbrahim Şahin'e uzanan kirliliği ilişkilere deşifre etmek tabii ki önemlidir. Ancak bunlar, söz konusu ilişkilerin etkisiz kılınması için de Danıştay eylemini doğru okuyabilmek için de yeterli değildir. Benzer şekilde, eylemi yapan kişinin siyasal özgeçmişini adım adım takip ederek sonuca varmak da mümkün değildir. Bu nedenle eylemi kimin yaptığından çok, eylemden kimlerin yarar sağladığı noktasından hareket etmek, değerlendirmede isabet için en uygun yöntemdir. Türkiye'de uzun dönemdir, toplumu çok iyi tanıyan, mevcut çelişmeleri bilen ve bu çelişmeleri yönlendirme amaçlı olarak nerede nasıl kullanacağını bilen üst düzeyde örgütlü güçlü yapıların olduğu biliniyor. Türkiye'de 12 Eylül, 28 Şubat, vb. pek çok gelişme, benzer dinamikler üzerinden, yer yer kimi "hazır kıtalar" veya "kolay tetikle-

nebilir güçler" kullanılarak sağlanmış; ihtiyaç duyulan psikolojik ortam ve kamuoyu desteğinin sağlanmasında bu araçlar sıkça devreye sokulmuştur. Bu tür dönemlerin bir özelliği de, farklı nedenlere dayanan tepkileri bileşke kuvvet halinde toplayabilmesidir. Eylem sonrasında Anıtkabir'de veya cenaze töreninde buluşan kitlenin ve yansıyan tepkilerin bu türden niteliği vardır. ABD'nin İslam projesini tanımayan ve islamı doğrudan şeriatla ilişkilendiren, AB uygulamalarına tepki duyan, laiklik kaygısıyla hareket eden, AKP politikalarından rahatsız olan, vb. pek çok kesim aynı alanda buluşmuş; hatta laiklik-şeriat ikilemi özellikle kamçılanmıştır. Ancak saydığımız bu buluşma, olsa olsa, eylemden yarar sağlayan yönlendirici güçlerin operasyonuna kitle tabanı sağlamıştır. Ama bu kitle tabanının nitelik ve bileşimine bakmak, operasyonun ardındaki temel nedeni görmeye yeterli değildir.

SORU: Geçmişte ne denli yönlendirme olursa olsun, devrimciler bu türden gelişmelerin arkasındaki temel nedeni görmekte güçlük çekmez; uyguladığı diyalektik yöntem sebebiyle, en isabetli değerlendirmeleri yapardı. Bugün örneğin son gelişmelerde, solda da bir çeşit kafa karışıklığı veya en azından yönlendirmelerden etkilenme gözleniyor. İşte bu karışıklığı aşmak açısından soruyoruz; Danıştay'a yönelik eylemden yarar sağlayan ve dolayısıyla operasyonun arkasında bulunan kesimleri kısaca nasıl ta-

nımlayabiliriz?

YANIT: Bir kez daha bir sermaye çatışmasına tanık oluyoruz. AKP'nin iktidar olma olanaklarından beslenerek palazlanan sermaye kesimine karşı bundan rahatsız olan tekellerin tasfiye girişimi söz konusudur. İşte Danıştay eyleminden yarar sağlayan kesimler, bu tasfiyecilerdir. Bunların çapı sanıldığından da büyüktür. Çünkü AKP gerçekten Türkiye'de görülmemiş biçimde, ekonominin can damarlarını ele geçirecek şekilde, pervasızca destek sunuyor. Bu Samsun-Ceyhan boru hattında, bir binanın üç kattan altı kata çıkarılmasında veya ihale bahşederek, çeşitli biçimlerde oluyor. İşte bu uygulamalarla alanlarına girilen, çıkarları zedelenen sermaye kesimi, AKP destekli sermaye kesimini tasfiyeye yönelmiştir. Operasyonun arkasındaki güç de budur. Bugüne dek farklı bir sermaye birikim modeli sürdürmüş, devlet olanaklarından yararlanmış bu kesimin daha da radikalleşmesi beklenmelidir. Diyebiliriz ki artık, kendi taleplerini halkın bütününe talepleriymiş gibi göstererek politika yapmak biçimindeki tarzın sonuna gelinmiş; bir anlamda kılıçlar çekilmiştir. Dolayısıyla yaşanan çatışma, gösterilmek istendiği gibi basitçe laik-antilaik çatışması değil, burjuvazinin farklı kesimleri arasındaki bir mücadeledir. Peşinden ortaya sürülen argümanlar ve yaşanan ortaklaşmalar, sahip olunan politikalar etrafında çeşitli güçleri yedekleme gayretiyle ilintilidir. Bu nedenle operasyon sahipleri; duruş cephesini genişletmek amacıyla, AKP'den rahatsız tüm kesimleri, MHP-İP-ADD bağlamı ilişkileri, Kemalistleri, AB ve ABD karşıtlığını bir bileşke güç halinde sokağa dökmüştür.

SORU: Bu müdahaleyi 28 Şubat'a benzetebilir miyiz?

YANIT: Bir sermaye kesiminin diğerini tasfiye etmesi bağlamında benzetebiliriz. Zaten Genelkurmay Başkanı da sokağa taşınan organize tepkiden memnuniyetini ifade ederken, bir anlamda o benzerliği kurmuştu. Aradaki fark, tank paletlerinden çıkan sese ihtiyaç olmadan operasyonun gerçekleştiril-

miş olmasıdır.

SORU: Can Dündar, olaydan hemen sonraki yazısında bu kez 28 Şubat gibi karar verici bir gücün olmadığını, tepkinin “sessiz çoğunluk” tarafından gerçekleştiğini söyledi; Anıtkabir'deki ve cenazedeki buluşmayı övdü. Neden böyle oluyor? Can Dündar gibilerindeki bu basiret bağlanmasını nasıl açıklamak gerekiyor?

YANIT: Can Dündar'ın niyetine dair spekülasyon yapacak durumda değiliz. Ama, beyinleri fethe-den, algı kapasitesini düşüren, muhakeme yeteneğini tahrir eden egemen saldırıların artık iyi niyetli olsa dahi pek çok aydını ve hatta sol kimlikli kişi ve yapıyı vurduğunu söyleyebiliriz.

“Bunu görmemek için ya kör ya da cahil olmak lazım” denebilecek gelişmeler karşısında da benzer sonuçlara tanık oluyoruz. Ne yazık ki bu, yönlendirme araçlarını zenginleştirip geliştiren emperyalizmin başarılı olduğunun göstergesidir. Sanki “ben neyi gösteriyorsam onu gör; ne istiyorsam onu düşün” komutu verilmiş ve büyük bir çoğunluk hipnoz edilmiş gibi bu komutun dışına çıkmıyor.

Halbuki Anıtkabir'deki de bir eylemdi ve diğer eylemler gibi bir politikanın devamıydı. Süreci dikkatle izleyenler için; bugüne kadar devletin en üst kesimlerinde çok yakın ilişkiler içerisinde bulunan sermayenin kimi kesimlerinin AKP politikalarıyla giderek tecrit edildiğini, büyük oranda sarsıldığını görmek güç değildir.

SORU: Son gelişmeleri doğrudan cumhurbaşkanlığı seçimi ile ilişkilendirenler oldu. Cumhurbaşkanının mevcut meclis tarafından seçilmesini önlemek isteyenlerin harekete geçtiği yönünde bir kanaat var. Siz bu değerlendirmeye katılıyor musunuz?

YANIT: Bu tür süreçlerde birden çok bileşen sonuç üzerinde etkili olur. Doğru değerlendirme yapmak için, bu bileşenler içinde hangisinin temel, hangisinin tali olduğunu bilmek gerekiyor. Doğrudur, cumhurbaşkanının bu meclis tarafından seçilmesini istemeyen kesimler de o gün sokaktaydı. Ama so-

Bugün yukarıdan aşağıya güçlü ellerle iradi biçimde yaratılan toz-duman içinde gerçekleri okuyup doğru araçlarla direnç geliştirebilmek, yine yukarıda andığımız gibi bir yöntem ihtiyacı var. Yani süreç, devrimci seçiciliğe, değerlendirmede isabeti ve devrimci yoldöstericiliği bir kez daha ve yakıcı biçimde ihtiyaç haline getirmiştir.

runun sadece bundan ibaret algılanırsa, ağaca bakıp ormanı görememe durumu oluşur. Cumhurbaşkanlığı seçimi önemlidir; hatta belki orman içinde tek bir ağaç değil de, bir ağaç kümesidir; ama ormanın kendisi değildir. Bu nedenle olay, yukarıda da belirttiğimiz gibi, sermaye çatışması ekseninde düşünülür ve ikincil önemdeki diğer faktörler bununla ilişkilendirilerek değerlendirilebilirse, sorunu tüm boyutlarıyla kavramak olanaklı hale gelir.

SORU: Peki bu tasfiye girişiminin devamında neler beklenmelidir: kapışma devam eder mi; bir erken seçim vb. söz konusu olabilir mi?

YANIT: Bu kesimlerden kaybettikleri avantajları yeniden kazanmak için, erken seçim dahil, her türden hamle beklenmelidir. Hatta artık egemen sınıfların, sadece ekonomik ve siyasal araçları değil, askeri araçları da kullandıklarını görüyoruz. Danıştay eylemi, hafife alınmamalı ve burjuvazi arasındaki çatışmanın silahlı alana taşınması olarak görülmelidir. Bu bağlamda Baykal'ın sözü doğrudur; Politikaya kan bulaşmıştır.

SORU: İlimli islami proje dahilinde AKP'yi destekleyen ABD'nin bu gelişmelerden rahatsız olduğunu söyleyebilir miyiz?

YANIT: Evet, ABD bu gelişmelerden rahatsızdır. Türkiye'deki milliyetçilik temelinde bir gelişme ABD'yi huzursuz eder. Bilindiği gibi ABD, daha önce, Sovyetlerin parçalanması amacıyla Türk milliyetçiliğini kullanmış, Türk-İslam sentezini en fazla pompalayanlardan biri olmuştu. MHP, Kontgerilla ve Gladio ilişkileri bu çerçevede geliştirilmiş, desteklenmişti. Ama bu-

gün için artık ABD'nin Türkiye'ye Ortadoğu bağlamında, farklı ilişki ve dinamiklere müdahale etmek üzere ihtiyacı vardır. AKP bu çerçevede bir tercihti. Tabii bu arada ABD ile ilişkilerin, hükümet değişiklikleriyle sarsılmayacak denli sağlam olduğu unutulmamalıdır.

SORU: Yaşanan gelişmeler AB ile ilişkileri de etkiler mi?

YANIT: En azından Kürt Sorunu, Ermeni Sorunu, Kıbrıs Sorunu, vb. konularda çelişmenin büyümesi ve zaten yürümeyen sürecin daha da tıkanması beklenmelidir.

SORU: Emperyalizmle bütünleşmiş Türkiyeli tekellerin bu gelişmeler karşısındaki duruşu nedir?

YANIT: Aslında AB dahil emperyalizmle bütünleşen tekellerin sayısı çok azdır. Koç, Sabancı gibi tekeller konumlarını sürdürüyor. Bunlar için yönetimde AKP'nin olup olmaması tayin edici değildir. AB sürecine entegre olabilmiş haldeler. Örneğin Koç, bugün Avrupa pazarına en geniş şekilde üretim yapan bir firma konumundadır. Ancak sürece bu şekilde direnebilenler, köklü ilişkilere sahip olan az sayıdaki tekellerdir. Bu süreçte Çukurova Holding dahi sarsıldı, pek çok grup parçalandı. 15-20 bin kişi çalıştırdığı halde iflas noktasına gelen tekeller var. Türk Lirasının sürekli olarak değerlenmesi, doların düşük tutulması Türkiye'deki ihracata dayalı ekonomiyi neredeyse içinden çıkılmaz hale getirdi. Ve sonuçta bugün, sokakta AKP politikalarına karşı olanlarla, laiklik vb. olgular ekseninde kümelenenler buluştu.

SORU: Emperyalizmin küresel müdahale araçlarını geliştirip güçlendirdiği bu koşullarda Türki-

ye'de bir burjuva kesimin, AB ve ABD aleyhine sonuç verebilecek adımlar atabilmesi bir çelişki değil midir?

YANIT: Biz bazen konu gereği sorunun bir boyutunu ele alır, onu öne çıkarıp tartışırız. Bu yöntem kimi durumlarda yanlış anlamalara sebep olabilmektedir. Bugün sözünü ettiğimiz siyasal saflaşma, uzun bir sürece dayanıyor. Kürt Sorunu konusundaki dayatmalardan BOP'a, AB'den IMF dayatmalarına kadar pek çok gelişme sonunda, bugün hafife alınamayacak bu "bileşke tepki" temelinde bir organizasyon söz konusu olmuştur. Zaten emperyalist oluşumlarla bağımlı ülke ilişkisi, basit bir emir-komuta ilişkisi olarak algılanmamalıdır. Hatta yer yer "iç siyasette bağımsızlık" görüntüsü için kimi çelişmeli gibi görünen hamlelere göz yumulur. Ama sonuçta, mevcut köklü ilişkiler üzerinden aynı mekanizma işlemeye devam eder. AKP'nin üçlü koalisyon sonrasında IMF politikaları konusunda, kalınan yerden yola devam etmesi buna örnektir. Bugün de seçim olması ve farklı bir hükümetin görev alması, Türkiye-ABD ilişkilerini tanımlayan yol haritasında değişime sebep olmayacaktır. Bu ko-

nular, günlük siyasal polemiklerden çok daha farklı ve oturmuş kalıplar üzerinden yürüyor.

SORU: Peki ABD'nin AKP tercihinde bir değişimden söz edebilir miyiz?

YANIT: Evet aslında bu konuda da birtakım ipuçları belirmiş durumda. ABD'nin Türkiye'yi ılımlı islami model olarak Ortadoğu'ya sunma hesapları başarısızlığa uğramış görünüyor. Gerçekte Türkiye, ABD'nin varsaydığı gibi Ortadoğuda saygın bir duruşa sahip değil. Arap ülkelerinde geçmişte büyük oranda Sovyetlere bir yakınlık söz konusuydu. Sadece Suudi Arabistan ve küçük körfez ülkeleri ABD'ye endeksli bir duruş içindeydi. Hatta Suudi Arabistan'da da sadece Suudi ailesinin işbirliği söz konusudur. Bunun dışında Suudi halkı ABD'ye alabildiğine tepkilidir. Bu bağlamda ABD'nin Türkiye'yi model olarak göstermesi; Ortadoğu'da karşılık bulmamıştır. İkinci bir nokta da, AKP'nin iktidar olma anlamındaki zafiyetleridir. Burjuva basının tüm güzellmelerine rağmen AKP gerçekte kimi konularda, ani karar verme ve uygulama iradesi gösteremiyordu. Tamam belki, kapitalizmin çıkarına denk düşecek şekilde iste-

diğini alıyor, istediğini satıyor, istediği özelleştirmeyi yapıyor, oy çokluğuna dayalı olarak mecliste istediği yasayı çıkarıyordu. IMF ya da uluslararası emperyalist kuruluşların her türlü dayatmalarına bugüne kadar görülmemiş kadar koşulsuz büyük bir içtenlikle sahip çıkıyordu. Ama iş askeri konular gibi özel alanlara gelince, yeterince iktidar olmadığı ortaya çıkıyordu. Ve giderek AKP'nin toplumdaki saygınlığı azaldıkça, halk muhalefeti gelişmeye başladıkça; AKP, ABD açısından tercih edilen bir yapı olmaktan yavaş yavaş çıkmaya başladı. Son olarak AKP'li bakanın Tayyip Erdoğan'ı kastederek "onu kullanın" demesi, ilişkinin niteliğini de mevcut sıkıntıyı da ele veriyordu. Zaten ABD 1 Mart tezkeresi olayından sonra Türkiye'de AKP'nin gücüne kuşku ile bakmaya başladı. Şu anda ABD'nin Türkiye'ye, belki İran'a yönelik baskı/tehdit anlamında bir ihtiyacı var, ama bunun için AKP şart değildir. Hatta AKP'nin olmadığı koşulda bu daha kolay olabilir. TSK'nın ta NATO'nun kurulduğu günden beri evrimi ve kimi geleneksel kurum ve yapıların varlığı sebebiyle; AKP ile değil de CHP, MHP gibi devlet bürokrasisinin etkili ve yetkili kesimleriyle içiçe olan partilerle ilişki sürdürmek, ABD'yi daha doğrudan etkili kılabilir. Dolayısıyla görünen o ki önümüzdeki süreçte AKP her an için ABD'nin öncelikli tercihi olmaktan çıkabilir.

SORU: Peki bundan sonra süreçteki muhtemel yönelimler nasıl olacaktır?

YANIT: Burjuvazinin farklı kesimleri arasındaki, yani AKP iktidarıyla konumları sarsılanlarla AKP iktidarında palazlanan kesimler arasındaki çatışmanın, önümüzdeki süreçte giderek keskinleşeceği görülüyor. Çünkü çok kırılğan olan ekonomi sebebiyle, en basit bir kriz ortamında dahi pek çok kesim ayıklanacak, ancak devletin açık desteğini almış olan çok sınırlı bir kesim ayakta kalabilecektir. Kaldı ki Türkiye'de ekonomi çok kırılğan, her an için krizde derinleşme yaşanabilir. Bu krizi atlatabilmenin yolu siyasi iktidarla yakın ilişkiler içersinde olmaktan geçiyor. İşte bu süreçte siya-

Bir kez daha bir sermaye çatışmasına tanık oluyoruz. AKP'nin iktidar olma olanaklarından beslenerek palazlanan sermaye kesimine karşı bundan rahatsız olan tekellerin tasfiye girişimi söz konusudur. İşte Danıştay eyleminden yarar sağlayan kesimler, bu tasfiyeci tekellerdir. Bunların çapı sanıldığından da büyüktür. Çünkü AKP gerçekten Türkiye'de görülmemiş biçimde, ekonominin can damarlarını ele geçirecek şekilde, pervasızca destek sunuyor. Bu Samsun-Ceyhan boru hattında, bir binanın üç kattan altı kata çıkarılmasında veya ihale bahşederek, çeşitli biçimlerde oluyor. İşte bu uygulamalarla alanlarına girilen, çıkarları zedelenen sermaye kesimi, AKP destekli sermaye kesimini tasfiyeye yönelmiştir. Operasyonun arkasındaki güç de budur.

Susurluk sürecinde de bugün de kimi fotoğraf karelerinde Perinçek'ten Muzaffer Tekin'e ve hatta Veli Küçük ve İbrahim Şahin'e uzanan kirli ilişkileri deşifre etmek tabii ki önemlidir. Ancak bunlar, söz konusu ilişkilerin etkisiz kılınması için de Danıştay eylemini doğru okuyabilmek için de yeterli değildir. Benzer şekilde, eylemi yapan kişinin siyasal özgeçmişini adım adım takip ederek sonuca varmak da mümkün değildir. Bu nedenle eylemi kimin yaptığından çok, eylemden kimlerin yarar sağladığı noktasından hareket etmek, değerlendirmede isabet için en uygun yöntemdir.

sal iktidarla yakın ilişki içinde olmak ya da siyasal iktidar aracını kullanabiliyor olmak, hemen hemen bütün burjuva katmanlar arasında i-vedi bir sorun haline gelecektir. Eğer siyasi iktidarla iç içe olmak bu kadar önemliyse, o siyasi iktidarı ele geçirmek için verilecek mücadele de o denli çetin ve şiddetli olacaktır. Bu açıdan önümüzdeki süreçte burjuva kesimler arasındaki çelişmeler keskinleştikçe, bunun siyasal yapılaşmalara ve kitle tabanı oluşturma çabalarına da yansımaları olacak, toplum hızlı bir gerilmeye doğru sürüklenecektir. Bu sürecin tetiklediği tepkilerin, çalışma yaşamı vb konularda yaşanan tepkilerle birleşmesi halinde, gerilme sokağa daha şiddetli yansacaktır. Benzer şekilde AB, Kürt sorunu vb olgular üzerinden büyütülen milliyetçilik, burjuva kesimler arasındaki çatışmada kimi kesimleri beraberinde getirip işin sokağa yansımalarını büyütebilir.

SORU: Anımsanacak olursa, daha önce, iç savaşa kadar tırmanabilecek bir toplumsal gerilmeden söz etmiştiniz. Şu an için hala bu boyutta bir gerilmeden, en azından bir iç savaş olasılığından söz edilebilir mi?

YANIT: Türkiye'yi bir iç savaşa çekebilecek politikaların başında, öncelikle Türk ve bir oranda Kürt milliyetçiliğinin kabartılması geliyordu. Ama Türk milliyetçiliği artık toplum içersinde doyunluğa

ulaşmış durumda. Bunda, 70-80 dönemindeki anti-faşist mücadelenin, MHP'yi teşhir etmiş olmasının önemli bir rolü vardır. Bir ara oyunu %19'lara kadar yükseltmiş olması o dönemde merkez sağın parçalanmışlığı ve alternatifsizliği sebebiyledir. Kaldı ki çok kısa bir süre sonra merkez sağ toparlandı ve AKP onun yerini aldı. Yoksa MHP'nin oy oranını bu denli yükseltmiş olması, kendi örgütlü ilişkilerinin bir sonucu değildi. Bugün MHP'nin bir toplumsal hareketi bastırmak için, istediği yere 3-5 bin kişiyi yönlendirebilecek kadro örgütlenmesi vardır. Bir yürüyüşe katılmak için anında birkaç bin kişiyi toplayabilir ama bunun AKP'nin ulaşmış olduğu kitlesel örgütlenme düzeyine varması, sürdürdüğü iç savaş temelli politikaya rağmen, beklenmemelidir. Varsayabileceği yer sınırlıdır. Gerçi bugün sürdürdüğü mücadele ve öne çıkardığı motiflerle DSP'yi yedeklemiş, İP vb. kesimlerle daha yakın ilişkiler içersine girerek aldığı desteği bir oranda genişletmiştir. Yine de önümüzdeki süreçte iç savaş politikaları yerine muhtemel bir seçim sebebiyle kitleselleşebilmenin araç ve yöntemlerini öne çıkarabilir.

SORU: Biliyorsunuz bu süreçte Terörle Mücadele Yasası gündeme geldi. Bu yasayı kimileri cumhurbaşkanlığı seçimleriyle kimileri de salt Kürt sorunu ile ilişkilendirdi. Sizce TMY salt bu nedenlerle mi gündeme sokulmuştur?

YANIT: Yasa incelendiğinde sanıldığı gibi salt Kürt sorunu ile ilintili olmadığı, çok daha geniş kapsamlı olduğu ve demokratik en basit bir tepkiyi dahi terör kapsamına alabilecek şekilde düzenlendiği görülür. Sistemin kendisi yasaya meşruiyet kazandırmak için Kürt sorunu bağlamını öne çıkarıyor. Bunun dışında, hemen her şeyi Kürt sorunu ile açıklamaya alışmış kesimler de bu fikri beslemiş oluyor. Cumhurbaşkanlığı seçimiyle doğrudan ilişkilendirmek de benzer bir sınırlılık taşıyor. Gerçekte ise yasa da bugüne kadar ki deneyimlerin değerlendirildiğini, çok kapsamlı ve bilinçli bir hazırlığın ürünü olduğunu söyleyebiliriz. Kısacası TMY, toplumsal muhalefeti çok daha dar bir kesime hapsedmeyi amaçlayan, uzunca bir stratejik hedefle ilişkilendirilmiş, bu bağlamda da konjonktürel nedenlerle açıklanamayacak bir yasadır.

SORU: Bu süreçte devrimcilerin etkisiz bir özne görüntüsü vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

YANIT: Aslında devrimcilerin bugünkü görüntüsü yeni bir olgu değildir. Ve hatta bırakalım fiili tutum alıp mevcut gelişmeleri halktan yana sonuçlarla buluşturmayı; olayın değerlendirilmesinde dahi büyük oranda yetersiz kalınmıştır. Tabii bu durum solun genel durumundan bağımsız değildir. Ve belki bu sohbeti aşacak denli kapsamlı bir sorundur. Ancak konu bağlamında söylemek gerekirse, burjuva kesimler arasında bu denli büyük çapta karpışmaların yaşandığı durumda solun sanki sürecin dışında görünmesi, en azından etkisizlikle veya güçsüzlükle doğrudan ilişkilendirilip bir demoralizasyon sebebi oluşturmamalıdır. Burjuva zemin özellikle kaygandır. Ve oradaki güçler her zaman bir toplam oluşturmaz. Ama halkla karşılıklı ilişkide geleceğe dönük olarak atılan adımlar bir toplam oluşturabilir; ekilen tohumlar istikrarlı bir büyüme gösterebilir. Önemli olan, böyle süreçlerde somut başarılar ve büyük karşılıklar sağlanamıyor da olsa, devrimci bir yolda yürüme ısrar ve istikrarını gösterebilmektir.

İRAN ÜZERİNDEN TIRMANDIRILAN GERİLİM ABD'NİN BÖLGE STRATEJİLERİ GEREĞİDİR

ABD, 20.yy sonunda yaşanan gelişmelerden de güç alarak, 21. Yüzyılı **globalleşme çağı** olarak ilan etmiş; **küreselleşme**, emperyalizmin temel karakterinin tüm dünyaya, insanlığın ortak çıkarımış gibi sunulduğu ve bu doğrultuda adımların atıldığı yepyeni bir dönem olarak tanımlanmıştı. Gerçekte ise bu yönlendirmelerle gizlenmeye çalışılan temel olgu, emperyalizmin küresel düzeyde süren ve hiçbir denetime/kontrole tabi olmayan saldırısıydı. Bu süreçte ekonomik gerçekler, gizlenmeye çalışılan siyasal gerçeklerin önünde gitti. Ve sonunda ekonomik gelişme, siyasal öngörülerini çarpıcı bir biçimde aştı. Bunun yansımalarının başında, düşük maliyet hesaplarıyla, üretimin işgücünün en ucuz olduğu ülkelere kaydırılması sonucu tetiklenen problemler geldi.

Üretimin Çin, Hindistan gibi ülkelere kaydırılmış olması, işin başındaki Amerikan tekelleri dahil, belki tek el karını arttırdı; ama, ikinci bir sonuç olarak, emperyalist ülkelerdeki halkın hızla yoksullaşmasına yol açtı. Üretimin dışarıya kaydırılması metropol ülkelerde de emeğin ucuza satılması yönünde baskılanma oluştururken, aynı zamanda, sosyal devlet kavramını da tartışılır hale getirdi. Azalan vergi gelirleri, düşen ücretler ve sosyal devlet uygulamasını tasfiyeye dönük çabalar, yıllardır varlık gösteren dengeleri bozdu. Bu süreçten en fazla etkilenen ülkelerin başında Avrupa gelmiş gibi görünse de gerçekte, emperyalist tekellerin karlarının artışına rağmen, uzun dönemde en büyük zararı görme olasılığı olan ülke ABD'dir. Dış ticaretindeki aşırı açık, kapatılamayacak noktaya geldi. Yakın zamana kadar doların rezerv para olması ve para basmanın ABD Merkez Bankası'nın yetkisinde bulunması nedeniyle bu açıklar kapatılabiliyordu. Ama giderek rezerv

para olarak dolardan kaçışın başlaması, Euro'nun ikinci bir alternatif olarak ortaya çıkmış olması, ABD Merkez Bankası'nın bu noktada istediği kadar özgür hareket edemesine yol açtı. Sonuçta artan ticaret açığı, ABD ekonomisi için ciddi bir tehdit olmaya başladı. Bu nedenle ABD, son iki DTÖ toplantısında görüldüğü gibi **ticaretin serbestleşmesini** değil, en azından kendi çıkarı yönünde bazı ulusal anlaşmalarla **dünya ticaretinin kısıtlanabilmesini** dayattı. Sonuçta bu, tahmin edilebileceği gibi fiyaskoyla sonuçlandı. Özellikle Çin, Hindistan, Brezilya, Endonezya gibi ülkelerin çabasıyla, ticaretin alabildiğine geliştirilmesi tarzında bir tasarı kabul edildi. Görünen o ki uzun dönemde ABD ekonomisi çok ciddi bir tehdit altındadır ve şu anda ABD ekonomisinde süren denge geçici, konjonktürel bir dengedir. Yakın bir sürede ABD ekonomisinin tıkanması ve hızlı bir çöküşe doğru gitmesi muhtemeldir. Bu ekonomik gerçekler bütün Amerikalı iktisatçılar ve tekeller tarafından görülebiliyor. Bu nedenle ABD, bundan sonraki politikalarını bu tür bir çöküşü geciktirme, mümkünse ortadan kaldırma yönünde geliştiriyor. Bu politikalarının başında, kendisi için ciddi bir tehdit oluşturan ekonomilerin (bunların kendi iç işleyişlerine, bu iç işleyişlerin ne kadar ilerici veya gerici olduğuna bakılmaksızın) nasıl engellenebileceği, bu tür ekonomilerin ABD'ye sorun çıkarıyacak şekilde nasıl durdurulabileceği, denetlenebileceği noktası geliyor. Bunun için çeşitli dış politika yöntemleri geliştiriyor. Bunlardan birincisi askeri tehdittir; söz konusu ülkeleri bir biçimde askeri abluka altına alma, hareket alanlarını daraltma gibi bir süreç yaşanıyor. İkincisi, değişik düzlemlerde siyasal ve ekonomik baskılar yaparak, örneğin Euro'nun değerini arttırarak Çin ve

benzeri ürünlerin ABD pazarını işgal etmesi engellenmeye çalışılıyor. Tabii bunlar büyük oranda yüzeysel etkileri olan politikalar. Bu nedenle ABD bir süredir hedef ülkelerdeki ekonomik gelişmeyi kontrol altına alabilecek, denetleyebilecek, yeri geldiği zamanda durdurabilecek farklı araç ve mekanizmalar geliştirmeye çalışıyor. Bu yöntemlerden en etkili görüneni, pek çok ülkenin ekonomisinin enerji açısından dışa bağımlı olması sebebiyle; enerji kaynakları ve enerjinin pazara ulaşma yolları üzerinde tam ve kesin denetim sağlamaktır. Böyle bir tercih, ABD'nin dünyada sürdürdüğü dış politikaların özünü oluşturuyor. Bu nedenle de 21.yüzyılda en önemli enerji havzalarını oluşturacak bölgelerden ikisi olan Basra Körfezi'ne ve Hazar Havzası'na yerleşmek ABD için temel önemdedir. Gerçi başlangıçta ABD Hazar Havzası'nda belirli başarılar elde etmiş gibi görünmüştü. Çünkü Sovyetlerin dağılmasından sonra yapmış olduğu bir dizi siyasal, ekonomik, askeri anlaşmayla o bölgeye ciddi olarak yerleşmişti. Ancak özellikle Irak müdahalesinden sonra bu bölgelerdeki denetimi büyük oranda sekteye uğradı. En azından, ABD'nin dünya politikasını tek başına belirleyebilme konusunda sanıldığı gibi güçlü olmadığı, Irak'taki direnişle somut biçimde ortaya çıktı. Çünkü, Irak gibi hiçbir uluslararası desteği olmayan bir coğrafyada tam ve kesin denetimin sağlanamamış olması, tam bir batağa saplanılmış olması; daha kapsamlı ve zor koşullarda politikaların sürdürülebilmesi konusunda yaşanabilecek güçlüklerin habercisi oldu. Bu somut gelişme ABD'nin kaygılarını büyütürken, onun tehdidi altındaki ülke ve halkları itiraz yönünde cesaretlendirdi. Bunun başında artık askeri yönden dahi ABD'ye kafa tutmaya başlayan Latin Amerika geliyor. İşte bu noktada

ABD, hem askeri gücü konusunda oluşan şüpheleri gidermek hem de belirleyiciliğini güncel tutmak için yeni bir politikaya ihtiyaç duydu. Bu bir anlamda, **güçsüzlüğünü güç gösterileriyle örtme** çabası olarak da okunabilir. Benzer bir durum Rusya'da da gözlenmişti. Çeçenistan sorununun üstesinden gelememişti, etki alanlarının pek çoğunu ABD'ye kaptırdığı bir dönemde Putin, "Biz dünyada hiç kimsede olmayan bir silah yaptık" diyerek bir çeşit güç gösterisine yönelmişti. İşte ABD'nin de Irak'ta kaybolan prestijini sağlamak için kendisinin askeri alanda ne kadar güçlü olduğunu gösteren, hissettiren bir politikaya ihtiyacı vardı; bu politikanın bir yerde somutlanması gerekiyordu. Bir süre hedefe Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti kondu. "Kuzey Kore nükleer silah geliştiriyor, bunu engelleyeceğiz" dendi. Fakat bu politika ters tepti. Kore, ABD'nin güç gösterisine ne izin ne de taviz verdi. Aldığı yanıtlar, en azından bölgedeki çıkarlarına tehdit oluşturduğu için, ABD bu tartışmayı bir biçimde bitirdi. Çünkü bu tarzdaki bir gerilme, ABD'nin Japonya'daki çıkarlarını, Çin'le, Güney Kore ve hatta Rusya ile olan ilişkilerini tehdit ediyordu. ABD burada bir biçimde geri adım atıp, "şer ekseni"nde gördüğü Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'yle anlaşmak zorunda kaldı.

ABD'NİN TEHDİT MEKANİZMASI BİR SÜREDİR İRAN'A KARŞI İŞLİYOR

ABD, bir süre için Suriye'yi hedefe koymayı denediyse de, Suriye'nin askeri gücünden çok, coğrafi konumu sebebiyle bunu uzun süre devam ettiremedi. Özellikle Akdeniz'in bugün en önemli ulaşım yollarından biri olması, tehdidin uzun süreli olmasına engel oluşturdu. Ve sonuçta, bölgede tehditle/gerilimle varolma stratejisi uygulayan ABD, oklarını İran'a çevirdi. İran'ı önemli kılan faktörlerden biri, sahip olduğu zengin petrol yatakları ve petrolün taşınma yolları üzerindeki denetimi ise, diğeri **Şii gerçekliği** idi. Çünkü **Irak'ta ABD'nin Kürtlerden son-**

Savaş karşıtlığı veya İran halkının muhtemel bir saldırıdan korunması noktasından harekete geçen kesimler, süreci doğru okumalı, emperyalizme karşı durmalı; ama, İran rejimini şu veya bu oranda sahiplenir duruma düşmemelidir. Benzer şekilde, bugün görünür vadede bir saldırı ihtimali olmadığı halde, bugünden yarına saldırı olacakmış gibi davranmak ve konu bağlamında, söz konusu rejimin atraksiyonlarına destek verir duruma düşmek; bilerek veya bilmeyerek meşrulaştırmaya hizmet edecektir. Bugün İran'daki halkın siyasal rejime karşı mücadelesi desteklenmeli; ama bunu ABD işbirlikçileri ile yapan Halkın Mücahitleri, vb. yapılara prim verilmemelidir.

ra gördüğü muhtemel müttefik **Şii örgütlülüğüdür**. Şii'lerle yer yer çatışma ve gerilim yaşandıysa da işgal boyunca bunun büyük boyutlara vardığı, uzlaşma olasılığının tükendiği söylenemez. Bunda İran'ın azımsanmayacak bir rolü vardır. Bu bağlamda İran, petrol denetimi kadar, Irak'lı Şii'lerle ilişkisi sebebiyle de ABD'nin ilgisine mazhar olmuştur. Hatta Filistin, Lübnan, Suriye, v.b. ülkelerle ilintili politikaları açısından da İran'la ilişkiler, ABD için önemlidir. Petrol konusu, bu önemi daha da arttıran bir işlev görmektedir. Petrol konusundaki istikrarsızlık, tekelleri o denli kaygılı kılmış durumdadır ki, kimi firmalar çok yüksek ücretlerle 6 aylık veya 1 yıllık petrolü bugünden satın alıyor. Şu anda gelecek yılın Mart ayı için petrolün 75 hatta 85 dolardan satın alındığı söyleniyor. Bu, belirsizliğin ürünüdür. Eğer bugün 15 dolar fazlasını vererek Mart ayındaki petrol için anlaşmalar yapıyorsa, ortada ciddi riskler var demektir. Dolayısıyla petrolün üzerinde oluşabilecek sınırlı bir risk, emperyalizmi içinden çıkamayacağı kadar büyük sorunlarla karşı karşıya getirebilir. Bu nedenle, ABD'nin İran'la tam bir kapışmayı hedef alan bir politika yürütmesi, ABD ya da emperyalizmin uzun dönemli çıkarlarına ters-

tir. Tabii bu tespit üzerine; hem Irak politikası hem de uluslararası çıkarları açısından İran'la bir yakınlaşma uzun vadeli olarak emperyalizmin çıkarlarına olduğu halde, bugün görünürdeki İran-ABD kapışmasının neden ortaya çıktığı sorulabilir. ABD ve İran'ın çıkarlarının bütünlüştüğü; birlikte olmaktan, ortak politikalarından geçtiği gerçeği ile bugünkü konumları; yani savaşacaklarmış, savaşın eşliğindeymiş gibi bir noktaya gelişleri paradoks gibi görünüyor. Bugünkü çelişmelerin hangi yönde gelişebileceğini ve bu çelişmeleri ortaya çıkaran nedenleri görebilmek için, perde arkasını okumak gerekiyor.

ABD'nin İran'la olan ilişkilerinin bütün dünya kamuoyunu etkileyecek tarzda, hatta muhtemel saflaşmalarda en etkili faktör olarak ortaya konacak tarzda gündeme getirilmesinde birden çok kesimin çıkarı vardır. ABD tüm dünyaya "Ben gerektiği zaman dünyanın her yerindeki çıkarlarımı askeri güç ile kontrol edebilecek ve bu denetimi sağlayabilecek kadar güçlüyüm" imajını vermeyi sürdürüyor. Ve bu gerilim politikasından bir biçimde karlı çıkıyor. Uzun vadeli çıkarları İran'la işbirliğini gerektirdiği halde, böyle bir politikayı dünyaya yayararak güçsüzlüğünü bir biçimde ka-

patmaya çalışıyor. İkincisi, gerek Amerikan kamuoyunun çöken ekonomiden, ortadan hızla yok olan sosyal haklardan ve yaşama koşullarının zorlaşmasından kaynaklanan memnuniyetsizliğini kamufule etmek; gerekse silah ve petrol tekellerinin silahlanma yarışı yönündeki taleplerini gündeme sokmak üzere, **gerilim** bir manivela olarak kullanılıyor. Bu süreçte, petrol sahibi ülkeler ve petrolün ulaşım yolları üzerindeki tehdit, petrol fiyatlarının bilinçli bir şekilde arttırılmasına neden oluyor. Gerek Amerika'da gerekse İran'da üst düzey politikacılardan gelen her aleyhte demeç sonrasında petrol fiyatlarının %1-2 oranında arttığı görünüyor. Aralarındaki ilişkide yumuşama belirtileri ise, petrol fiyatlarını 70 doların altına düşürüyor. Kısacası dünyada şu andaki petrol fiyatları, neredeyse iki ülkenin yetkililerinin yapacağı açıklamaya endekslenmiş durumda. Bu politikadan en fazla yararlı çıkan iki ülke de ABD ve İran'dır. ABD, İran'la yaşadığı çelişkiyi dünyadaki temel sorun, kendi tekellerinin çıkarlarını da herkesin çıkarıymış gibi gösteren bir dayatma içindedir. Benzer bir durum İran için de geçerli. İran ve diğer petrol çıkaran ülkeler, petrol fiyatlarının oldukça yüksek olmasından büyük karlar sağlıyor. Hatta bunu İran Dışişleri Bakanı açıkça ifade ediyor. Bundan memnun olmayan ülkeler, ulusal ekonomilerini ayakta tutabilmek için çok daha yoğun petrole ihtiyaç duyan, ama petrole sahip olmayan ya da kısa bir süre içinde petrolün yerine bir başka enerji kaynağını koyabilme şansı bulunmayan ülkelerdir. Bu açıdan bakıldığında, çatışmış gibi görünmek, her iki ülkenin uzun dönemli çıkarlarıyla örtüşüyormuş gibi görünüyor.

MEVCUT

ÇELİŞMEDE/ÇATIŞMADA NÜKLEER TEKNOLOJİNİN ROLÜ

Aslında, enerji üzerinden yürütülen tartışma/gerilim de her iki ülkenin belli taleplerini karşılar niteliktedir. Bunlardan İran açısından bakarsak, halk %50'yi aşan bir oyla Ahmedinecad'a oy verirken; onu,

yaşadığı pek çok sorunu aşacak bir kişi olarak görüyordu. Ahmedinecad, daha önce Tahran Belediye Başkanı olduğu dönemde petrol gelirlerinden sınırlı oranda kaynakları kentin varoşlarına aktararak prim yapmıştı. Ona oy verirken benzer bir beklenti söz konusu idi. Gerçekte ise Ahmedinecad, İran'da varolan ekonomik ilişkiler açısından bağımsız, onların dışında bir kişi değildir. Ve şu anda İran'da mevcut olan ekonomik işleyiş de pastadan kimlerin pay aldığı da ortadır. Yoksulluğa karşı oluşabilecek tepkileri engellemek için dinin, toplumun her kesimindeki ilişkileri belirleyecek tarzda yukardan aşağı şekillendirildiği ve **yoklukların siyasal bir protesto aracına dönüşmesinin** bile bir biçimde dinle engellendiği bir toplumda; egemenlerin, toplumu belli ideolojik motifler etrafında toplayabilecek ve Ahmedinecad'ın bütün İran halkının çıkarlarını temsil ediyormuş gibi görünmesini sağlayabilecek bir politikaya ihtiyacı vardı. İşte böyle bir konjonktürde Ahmedinecad nükleer teknolojiye dört elle sarıldı. Ve bu konuda ABD'nin ne kadar çok tepkisini çekiyormuş gibi olursa ya da böyle yansıtılırsa; Ahmedinecad'ın, vaat etmiş olduğu gelişmeyi, refahı halka sağlayamadığı için yönelebilecek tepkileri geciktirme ya da engelleme şansı doğuyor. Bu gerilimle, İran'daki bütün sınıfsal çelişmeler alabildiğine gizlenebiliyor ve bütün İran halkı Ahmedinecad'ın nükleer teknolojiyle ilgili politikasının arkasındaymış gibi gösterilebiliyor. Bu duruma, İran'ın da Ahmedinecad'ın da ihtiyacı var. Çünkü Ahmedinecad, köklü değişimler vaat ederek iktidara geldi ve şu ana kadar hiçbirini gerçekleştirmedi.

ABD, izlediği gerginlik politikasıyla Fransa, Almanya gibi ülkeleri de yanına almış, aynı maddede kendisiyle beraber oy kullanır hale getirmiş olmaktan büyük oranda memnundur. Hatta giderek bu çelişmeyi biraz daha keskinleştirip "petrol yollarını da kesme" tehdidi ile Çin ve Rusya'yı da baskı altında tutuyor. Bu bağlamda ABD, İran'la yaşamış olduğu gerilimi, gerek BM'de gerekse uluslararası politi-

kaların oluşturulmasında, bugüne kadar şu veya bu şekilde kendi yö-rüngesi dışında tavır koyabilmiş olan ülkeleri de kendi safına çekmenin bir aracı olarak kullanıyor.

O halde, çelişkiye kaynaklık ettiği söylenen nükleer alanda neler oluyor? Gerçekten İran nükleer alanda ciddi bir tehdit midir? Bu konuda, bugüne dek adı geçmeyen pek çok ülkenin İran'dan nükleer açıdan en az 10 yıl daha ilerde olduğunu söyleyebiliriz. Bu ülkelerin değil de neden İran'ın ön plana çıkarıldığı sorusu, yukarıda söz ettiğimiz dengelerle açıklanabilir. Anımsanacak olursa, Türkiye'den bazı firmalar İran'a santrifüj satmakla suçlanmıştı. Santrifüj olarak kullanılacak pek çok parçayı üreten bu firmalar, sıradan sanayi ürünü üreten firmalardı. Kısacası böyle bir teknolojiye Türkiye bile büyük oranda sahiptir. İkincisi Türkiye 40 yıldır nükleer alanda araştırmalar yapıyor. Hatta bir biçimde Pakistan'da nükleer silahların yapılmasında dolaylı ya da dolaysız pek çok bilim adamının yer aldığı tartışılıyor. Yani bu teknolojiye dünyadaki pek çok ülke sahiptir. Okların İran'a çevrilmiş olmasının nedenlerine dönersek; yukarıda da belirttiğimiz gibi bugün savaşacakmış gibi görünmek savaşmaktan daha çok işlerine yarıyor. **Yine de o kadar gürültü arasında İran'ın basit de olsa, uzun dönemli politikalar açısından emperyalist tekellerin/ABD'nin hiç de istemediği bir şeyi başardığı söylenebilir.** Bugün nükleer malzemelere ulaşmak, nükleer teknolojiye ulaşmaktan çok daha zordur. Örneğin reaktörlerde kullanılacak %3-3.5 oranında zenginleştirilmiş uranyumu satın almak, teknoloji satın almaktan çok daha zordur. Çünkü reaktörde kullanılacak düzeyde zenginleştirilmiş olan uranyum, hiçbir şekilde bu maddeyi üreten firmalar tarafından satılmaz, sadece kiralanır. Uranyum çubukları, üzerindeki kolaylıkla parçalanabilecek uranyum 235 izotopu bitinceye kadar kullanılması, bitince de satan firmaya iade edilmesi şartıyla verilir. Her reaktörde kullanılan yakıt, birkaç yılla 5 yıl arasında değişen sürelerde, üzerindeki rad-

yoaktif maddenin bitmesi nedeniyle artık enerji üretiminde kullanılamaz hale gelir.

Doğal uranyum içerisinde binde 7 oranında bulunabilen ve nükleer füzyona girebilen izotopunun ayrılması oldukça ileri bir teknolojiyi gerektirir. Santrifüj yöntemi bunlardan biridir. ABD ilk nükleer silahı yaptığından beri uranyum 235'in ayrıştırılmasında santrifüj yöntemini kullanıyor. Bu durum, uranyum 238'deki uranyum 235'in molekül ve atom ağırlıklarının farklı olmasından kaynaklanıyor. Ağırlık ve yoğunluk farkı birbirinden ayrılmasını sağlıyor. Bir reaktör için yeterli miktarda üretebilmek, onbinlerce santrifüjün aynı anda kullanılmasını gerektiriyor. Bu saflaştırma, %3-5 oranında gerçekleşiyor. Ama saflaştırmanın nükleer silahlarda kullanılabilecek düzeyde olabilmesi için, bu olayın çok daha ileri teknolojiye sahip vantilatörlerle, çok daha gelişmiş cihazlarla yapılması gerekiyor. Dolayısıyla da çok masraflı bir işlemdir. İran'ın bu gün için bu teknolojiye sahip olup olmadığı tartışmalıdır. Kısacası **İran'ın bugün başarmış olduğu şey, doğal uranyum içinde binde 7 oranında olan bir izotopunu %3,5 oranında zenginleştirmektir.** %3,5 oranında zenginleştirilmiş olan doğal uranyum, sadece ve sadece nükleer reaktörlerde yakıt olarak kullanılır; nükleer silah yapımında kullanılması mümkün değildir. Nükleer silah olarak kullanılabilmesi için, birkaç kilo ağırlığındaki uranyumun en az %85 oranında zenginleştirilmesi gerekiyor. Bu bağlamda İran, olsa olsa ABD'yi ticari anlamda rahatsız ediyor. Çünkü, bugüne kadar bu nükleer reaktörlerde kullanılan uranyumlar satılmıyor, kiraya veriliyordu. İran bunu artık kendisi üretilip kendi reaktöründe kullanabiliyor ve isteyene teknolojiyi ya da uranyumu dünya fiyatlarının çok altında satabileceğini söylüyor. Bu güne dek bu, ABD hükümetinin onayında, birkaç tekelin elindeydi. Bir ülkeye ancak reaktör için gerekli olanı kiralanıyordu. İlk defa bir ülke bu mekanizmanın dışına çıkıp uranyumu zenginleştirmiş oluyor. Belki buna bir ölçüde Kore'yi de eklemek mümkün. Çünkü

ABD, bir süre için Suriye'yi hedefe koymayı denediyse de, Suriye'nin askeri gücünden çok, coğrafi konumu sebebiyle bunu uzun süre devam ettiremedi. Özellikle Akdeniz'in bugün en önemli ulaşım yollarından biri olması, tehdidin uzun süreli olmasına engel oluşturdu. Ve sonuçta, bölgede tehditle/gerilimle varolma stratejisi uygulayan ABD, oklarını İran'a çevirdi. İran'ı önemli kılan faktörlerden biri, sahip olduğu zengin petrol yatakları ve petrolün taşınma yolları üzerindeki denetimi ise, diğeri Şii gerçekliği idi. Çünkü Irak'ta ABD'nin Kürtlerden sonra gördüğü muhtemel müttefik Şii örgütlülüğüdür.

Kore de uranyumu zenginleştirmeyi başardı. Tabii yakın zamanda değilse bile uzun dönemde nükleer silaha giden yol bu aşamadan geçiyor. Bu konuda uranyum çubuklarının kendisi değil de tükenmiş hali işe yarıyor. Çünkü, kullanılmış ve tükenmiş uranyum çubukları, uranyum 235 gibi nükleer reaksiyona girebilen ve nükleer silah yapımında kullanılabilen plutonyum elementini taşırlar. Plutonyum elementini bu kullanılmış, tükenmiş biçimiyle uranyum çubuklarının içerisinde elde etmek, uranyum 235'i elde etmekten, zenginleştirmekten çok daha kolaydır. Basit kimyasal işlemlerle bu yeni element yoğunlaştırılabilir. İşte bu şekilde kendi reaktörlerindeki bitmiş, tükenmiş olan yakıt çubuklarını istediği işleme tabii tutabilme özgürlüğüne sahip olan ülkeler, nükleer silaha biraz daha yaklaşmış demektir. Bu yönüyle İran'ın yapmış olduğu %3,5'lük zenginleştirme, bugün için değil ama, reaktörlerde kullanılmasından sonra, plutonyumun elde edilmesi anlamında çok büyük bir avantajdır. Zaten şu anda ABD, İngiltere, v.b. ülkelerin sahip olduğu silahların büyük bir kısmı uranyum 235'ten değil, plutonyumdan elde edilmiş silahlardır.

Bugün dünyada bütün reaktörlerden plutonyum elde ediliyor ve bunların nereye konulacağı konusunda sorunlar yaşanıyor. Bu nedenle nükleer teknolojiye sahip bü-

tün ülkeler açısından en önemli sorun, reaktörde oluşan bitmiş çubukların nasıl saklanacağı ya da değerlendirileceğidir. İlk zamanlarda özellikle atom bombası yapmak üzere plutonyuma çok fazla ihtiyaç duyuluyordu ve bütün nükleer reaktörlerden çıkan uranyumlar kimyasal işleme tabii tutuluyordu. Bu kimyasal işlem sonucunda plutonyum ayrıştırılıyor, geriye kalan da atık olarak değerlendiriliyordu. Ama bugün artık nükleer reaktörden o kadar çok plutonyum çıkıyor ki ne ABD ne Rusya o nükleer atıkların plutonyumunu ayırmıyor. Ellerinde artık ne yapacaklarını bilmedikleri kadar plutonyum fazlası var. Dolayısıyla bu ülkeler için plutonyum bir ihtiyaç değil, ama nükleer silahlara sahip olmayanlar için kolay elde edilebilir bir üründür. ABD, reaktörden açığa çıkan aşırı şekilde radyoaktif olan ve ortalama yarılanma ömrü binlerce yılı bulan çok üst düzeydeki radyoaktif maddeleri ya çok derinlere kayanın içerisine, çelik zırh içerisine betonla kaplanmış halde saklamak zorunda kalıyor ya da son olarak çok masum bir yöntemmiş gibi gösterdiği şekilde, silah olarak kullanıyor. Normal bombaların dışı ince bir tabaka halinde -birkaç santim kalınlığında- uranyumla sıvanıyor. Bu uranyum için kullanılan "bitmiş", "seyreltilmiş" ifadesi bir yanıltmacadan ibarettir. Çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi asıl

o durumda, radyoaktivitesi binlerce kat artmış oluyor. Kısacası ABD, **nükleer atıklarını savaştığı ülkelerin üzerine atıyor.** Bu olay ABD'nin saldırısına uğramış bütün ülkelerde yaşanmıştır ve ABD bu nedenle nükleer uzmanların radyoaktivite ölçümlerine izin vermiyor.

İRAN NÜKLEER SİLAH YAPAR MI?

İran, 10-15 yıl sonra elindeki plutonyum stoklarından nükleer silah oluşturma şeklinde bir politikaya yönelir mi? Bunu bugünden kestirmek mümkün değildir. Ama **nükleer anlamda bir risk varsa bile bu, öncelikle ABD, İsrail gibi saldırgan politika izleyen ülkelerin elindeki nükleer silah stoku sebebiyledir.** İran'da ise, bugün dünya kamuoyunu ayağa kaldıracak veya İran'la kapışmayı gerektirecek düzeyde bir nükleer gelişme veya tehdit yoktur.

ABD'nin bugün İran ile ilişkilerini koparmaktan veya şu anda olduğundan daha geri bir noktaya getirmekten bir çıkarı yoktur. Salt Şiilik bile başlı başına önemli bir nedendir. Irak, Lübnan, v.b. ülkelerde, Şiiler üzerinde, inanç ilişkisinden kaynaklanan nedenlerle İran'ın çok büyük bir ağırlığı vardır. Mesela Sünnilerde veya diğer mezhep gruplarında böyle bir merkezi otorite olmadığı halde Şiilikte hiyerarşik bir ilişki yüzlerce yıldan beri varlığını sürdürüyor. Dolayısıyla bu ülkelerde politika yapmak isteyen bir gücün İran'ı yok sayması olası değildir. Bu bağlamda ABD, İran'la ilintili adımlarda, İran'ın Ortadoğu'daki diğer ülkelerle ilişkilerini dikkate zorundadır. Özellikle Irak'ta iyice batağa saplanmış durumdayken, en yakın müttefiki Kürtlerden sonra Şiilerin olduğu bir konumda, en azından ehvenişer noktada kabul edebileceği bir çözüme ulaşmak istiyorsa; ABD Şiilerle, dolayısıyla da İran'la bağları tümüyle koparmayı göze alamayacaktır. Zaten son günlerde sadece Irak'taki Şiilerin durumunu kapsayacak tarzda görüşmeler için her iki ülke adım atmış durumdadır. Başlı başına bu adım bile ABD ile İran'ın savaşmaktan çok savaşıyormuş gibi yaptığının ifadesidir.

İRAN İRAK DEĞİLDİR

ABD Irak'a saldırırken, olsa olsa Irak halkı ile karşı karşıya gelmeyi varsaymıştı. Hatta, Saddam'ın bazı sosyal uygulamalara başvurmuş olması dahi, Şiileri ve Kürtleri büyük oranda iktidar dışı tutmuş olması bir avantaj olarak görülüyordu. Bu açıdan bakıldığında İran çok farklı bir durumdadır. İran rejiminin oldukça gerici bir niteliği olduğu, halkı için vaat ettiği hiçbir çözümü sağlamasının mümkün olmadığı doğrudur. Ancak bu tür bir olumsuzluğun yanında ABD ile hesaplaşma noktasında diğer ülkelere göre pek çok ayrıcalıkları vardır. İran'da neredeyse bin yıllık bir devlet geleneği ve bunun oturmuş olduğu bazı dengeler söz konusudur. Humeyni rejimi orada bazı değişiklikler yaptı; ama bu, varolan dengeleri islami eksene almaktan başka devlet yapısında köklü bir değişiklik yaratmadı. Bu nedenle İran'da, uzun dönemli çıkarlarını devletin çıkarlarıyla özdeşleştirme geleneği, dünyanın hemen hiçbir kesiminde görülmeyecek boyutlardadır. İkincisi, Irak saldırısı öncesinde söylediğimiz gibi eğer bir ülke, gerilla savaşı taktiklerini de içerecek tarzda savaş yöntemlerini önüne koyarak bir mücadele örgütlediyse, oldukça uzun süren barış dönemlerinde (sıcak çatışmanın olmadığı dönemlerde) böyle bir mücadele hazırlıklarını yaptıysa, onunla başetmek ABD dahil hiçbir ülkenin ordusu için mümkün değildir. Saddam, bu tür bir çalışmayı 90'lardan sonra çok zor koşullarda, abluka altında yaptı. Ama İran, 1980'lerden beri bu çalışma içerisindeydi. Ayrıca, dünyanın neresinde bir Şii varsa, bu doğal olarak İran'ın müttefidir. Neredeyse 25 yıldır İran böyle bir hazırlığı sürdürüyor. Ve bunu hiçbir zaman da yadsımadı. Tersine *"Bizim için savaş alanı dünyanın her yeridir"* dedi. *"Baş düşman, baş şeytan olan ABD'ye her yerde her düzeyde hatta kendi topraklarında bile saldırabiliriz"* biçiminde açıklamalar yaptı.

Dolayısıyla arada bir sözü edildiği gibi, İran'daki reaktörünün İsrail uçakları tarafından bombalanması gibi basit birkaç önlemlerle, İran'daki nükleer tesislerin yok edilebi-

leceğini ya da İran'a politik anlamda geri adım atılabileceğini düşünmek gerçekçi olmaz. Irak'taki batağa saplandıktan sonra bunu en iyi ABD'nin görmüş olması gerekiyor. Bu bağlamda ABD'nin ikinci bir Irak'a, hatta ondan daha kapsamlı bir belaya dönüşebilecek bir İran'a mevcut koşul ve dengeler içinde saldıracağını düşünmüyoruz. Bu nedenle, savaşmak yerine savaşılmış gibi gözükmenin her iki ülkenin politikasına denk düştüğünü söylüyoruz.

Mevcut gerilmenin yarattığı bir önemli sonuç da, ABD'nin bölgeye çok daha etkin ve kapsamlı biçimde yerleşmesine zemin sağlıyor olmasıdır. Eğer amaç petrol kaynakları ve bunların ulaşım yolları üzerine tam ve kesin denetimi sağlamaksa, bunun araçlarından biri de Basra Körfezi üzerindeki denetimdir. Dikkat edilirse ABD, Irak'tan köklü biçimde sökülecek olsa dahi, terketmeyeceği 8-10 tane üs oluşturmuş durumda. Ayrıca Körfez ülkeleri üzerinde ABD'nin tam ve kesin denetimi sürüyor. Benzer şekilde Suudi Arabistan üzerinde de denetim söz konusu. Buna İsrail faktörü de eklenecek olursa, Basra Körfezinin petrol kaynakları üzerinde bulunan egemenliğin boyutu ortaya çıkar. Hürmüz boğazından çıkış noktasında ise İran ile bir biçimde anlaşabilirler. Bu nedenle, Hazar Havzası'ndaki petrolün üzerinde denetimin sağlanması, Hazar Havzasına yerleşmek, ABD için daha büyük önemdedir. Anımsanacak olursa, Irak savaşı gündeme geldiği dönemde ABD'nin Türkiye'den yararlanmak istediği üslerin ve limanların arasında Trabzon, vb vardı. Afganistan müdahalesiyle bir ölçüde sağlama alınmış gibi gözükken Hazar Havzası'ndaki etkinliği Irak'taki başarısızlık sonrasında sürüncemede kaldı. Sonuçta ABD orada pek çok mevziyi kaybetti. Ayrıca eski Sovyet cumhuriyetlerinde ilişkilendiği bürokratlar üzerinden sağladığı nüfuzun, her an halk hareketleriyle yitirebileceğini gördü. Bu nedenle ABD bundan sonra işini daha da sağlama almak, yani insiyatifi o bölgedeki siyasi yerel otoritelerle işbirliği ile sınırlı tutmak yerine orada

kalıcı üsler oluşturmak istiyor. Gürcistan bu bağlamda sorunlu da olsa önemli bir ileri mevzidir. Bulgaristan'da ise ABD üç tane üssün kullanımını elde etmiş durumdadır. Romanya için de benzer hesaplar yapıyor. ABD'nin Hazar Havzası dolaşımıyla kalıcı mevziler oluşturmak istediği ülkelerden biri de Azerbaycan'dır. Bu sorunu da Türkiye üzerinden, eğitilmiş işbirlikçiler aracılığı ile aşma eğilimindedir. Hindistan'ın bile yurtdışındaki ilk üssünü Hazar Havzası'nda açtığı düşünülürse; ABD'nin ablukasının gerçekte İran'dan çok neden bu bölgeye yönelik olduğu anlaşılır. Bu bağlamda İran'la girilebilecek sıcak bir çatışmanın, Azerbaycan, vb ülkelerle kurulu dengeleri bozma riski de vardır. Benzer şekilde Almanya, Fransa, vb ülkelerin bir oranda yedeklenmiş olması da mevcut konjonktürün sonucudur. ABD bu dengelerin bozulmasını tercih etmeyecektir. İşte tam da bu noktada en azından bugünden görülebilen bu gelişmeleri sanki günümüzden 3 yıl önceki Irak Savaşı arifesindeki duruma benzetip, ABD'nin buraya her koşulda saldıracağını varsayıp duruşunu ve eylemini buna göre seçmek, en azından bir okuma hatasıdır. Anımsanacak olursa Irak'ta, tartışmaya açık olmakla birlikte, eğitim, sağlık, vb hizmetlerin, asgari yaşam standardının devletçe garantiye alındığı bir yönetimden bahsediliyordu ve bu alan emperyalist tekellerin sömürsüne alabildiğine kapatılmış bir ekonomi tarzında geliyordu. Yani Irak, emperyalist kapitalist pazarın dışında bir ülkeydi. ABD, bu pazarı emperyalist kapitalist sisteme açmak, kendisine yönelebilecek olası tehditleri engellemek, petrol kaynaklarına tam bir egemenlik sağlamak için Irak'a müdahale etmek zorundaydı. Ve zaten bu amaçla müdahale edildi. Ama şu anda İran emperyalist kapitalist sistemin dışında bir ülke değildir. ABD tekelleri bugün İran'la ciddi bir anlaşma yapmamasına rağmen, Alman ve Fransız tekelleriyle İran çok yakın ilişkiler içersindedir. Dolayısıyla şu anda İran kesinlikle emperyalist kapitalist sistemin dışında bir ülke değildir. Petrol kay-

nakları üzerinde ulusal denetimin olması, ticaretin işleyiş sahasını emperyalist kapitalist sistemin dışında göstermez. Ancak yine de İran petrolleri için özgün bir durum söz konusudur. Hindistan, Çin, Japonya gibi ülkelerin İran petrolüne bağımlı olması ve yüz milyar dolarlarla ölçülecek düzeyde petrol yatırımlarının bulunması (kimisi anlaşma kimisi yatırım düzeyinde) İran'a emperyalist kapitalist sistemin dışında değil ama Amerikan egemenlik alanının dışında bir konum kazandırıyor. Bu nedenle, Hürmüz Boğazının denizden ablukaya alınması gibi engeller veya operasyonlar, bundan olumsuz şekilde etkilenebilecek ülkelerin tepkisine sebep olacak, çıkar ortaklaşması bağlamında da olsa İran'a destek söz konusu olabilecektir. Bu, sıcak çatışmaya girme anlamında ABD'nin önündeki bir başka engeldir. İşte bu koşul ve dengeler

eşliğinde gündeme giren İran'da, her türden demokratik talebin zorla bastırıldığı, çağdışı yaşam biçiminin topluma zorla dayatıldığı bir rejim söz konusudur. Savaş karşıtlığı veya İran halkının muhtemel bir saldırıdan korunması noktasından harekete geçen kesimler, süreci doğru okumalı, emperyalizme karşı durmalı; ama, İran rejimini şu veya bu oranda sahiplenir duruma düşmemelidir. Benzer şekilde, bugün görünür vadede bir saldırı ihtimali olmadığı halde, bugünden yarına saldırı olacakmış gibi davranmak ve konu bağlamında, söz konusu rejimin atraksiyonlarına destek verir duruma düşmek; bilerek veya bilmeyerek meşrulaştırmaya hizmet edecektir. Bugün İran'daki halkın siyasal rejime karşı mücadelesi desteklenmeli; ama bunu ABD işbirlikçileri ile yapan Halkın Mücahitleri, vb. yapılara prim verilmemelidir.

ABD'nin İran'la olan ilişkilerinin bütün dünya kamuoyunu etkileyecek tarzda, hatta muhtemel saflaşmalarda en etkili faktör olarak ortaya konacak tarzda gündeme getirilmesinde birden çok kesimin çıkarı vardır.

ABD tüm dünyaya "Ben gerektiği zaman dünyanın her yerindeki çıkarlarımı askeri güç ile kontrol edebilecek ve bu denetimi sağlayabilecek kadar güçlüyüm" imajını vermeyi sürdürüyor. Ve bu gerilim politikasından bir biçimde karlı çıkıyor. Uzun vadeli çıkarları İran'la işbirliğini gerektirdiği halde, böyle bir politikayı dünyaya yayarak güçsüzlüğünü bir biçimde kapatmaya çalışıyor. İkincisi, gerek Amerikan kamuoyunun çöken ekonomiden, ortadan hızla yok olan sosyal haklardan ve yaşama koşullarının zorlaşmasından kaynaklanan memnuniyetsizliğini kamufule etmek; gerekse silah ve petrol tekellerinin silahlanma yarışı yönündeki taleplerini gündeme sokmak üzere, gerilim bir manivela olarak kullanılıyor.

'NİHAİ SONUÇ BAĞIMSIZLIK OLACAK'

Aşağıdaki Yazı 26 Haziran 2005 tarihli Evrensel Gazetesi'nden alınmıştır.

ABD'nin, Irak işgali 3. yılına girerken, ülkedeki direniş de gün geçtikçe büyüyor. Belçikalı gazeteci-yazar David Pestieau, Irak direnişini yakından tanıyan Ortadoğu uzmanı ve "Irak: Direnişle yüz yüze" kitabının yazarı Muhammed Hasan ile direnişin sorunları, Irak'taki ABD varlığı ve ülkenin geleceği konularına ilişkin bir röportaj yaptı. Söz konusu röportajı kısaltarak okurlarımızın dikkatine sunuyoruz.

Irak El Kaide'sinin lideri Zerkavi'nin sivilleri hedef alan saldırıları, işbirlikçi medya tarafından 'kör bir terörizm' olarak duyuruluyor. Bu konu hakkında ne düşünüyorsunuz?

Muhamed Hasan: Bu sorun gerçek direnişin, görmezlikten gelinmesinden kaynaklanıyor. Irak direnişinin asli unsurlarını içinde barındıran "Direniş Genel Komuta" merkezi tarafından yönetilen savaş, uluslararası medyada yer bulmuyor ve yeterli ilgiyi görmüyor.

Irak'ta iki türlü direniş var. Doğru olanı, ABD ve müttefiklerinin ülkeden kovulması için ulusal

bir savaş veriyor ve saldırılarını ABD ve işbirlikçilerine yönelik düzenliyor. Yanlış olanı ise, gerçek direnişe zarar verdiği gibi saldırıları ile de sivilleri hedef alıyor. Bu zaafı, mücadelenin ulusal liderleri de kabul ediyor.

Irak direnişini yönlendiren El Kaide ve lideri Zerkavi olduğu söyleniyor. Bu doğru mu?

Kesinlikle değil. Eğer söylenenlere inanacak olursanız; El Kaide ve Zerkavi, Irak'taki tüm mücadeleyi kendilerinin yürüttüğünü iddia eder. Kaldı ki, kana susamış bu adamın koskoca bir direnişe liderlik etmesi oldukça mantıksız olur. Zerkavi, Beyaz Saray'ın direnişe karşı "kara propaganda" yapabilmek için kullandığı aldatıcı bir silahtan başka birşey değildir. Bunu birçok Iraklı biliyor. El Kaide tarafından yapılan saldırılar, ABD işgal güçlerini hedef alacağına camileri, kiliseleri ve dükkanları hedef alıyor. Gerçek direnişe yüklenmeye çalışılan bu saldırılar, aslında bizzat ABD tarafından ya da ABD destekli taşeron örgütler tarafından düzenleniyor.

İşbirlikçi medyanın haber-

lerine karşın Irak'taki asıl durumu özetleyebilir misiniz?

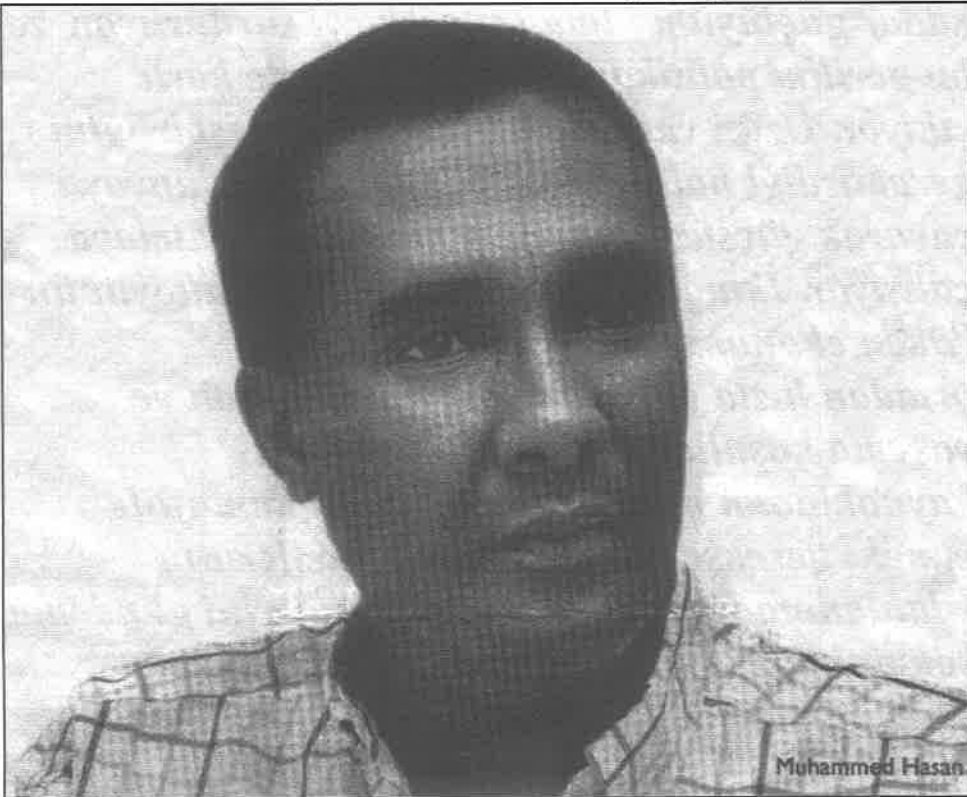
Elbette. Durum oldukça vahim. Örneğin UNESCO raporlarına göre Irak'taki çocukların dörtte biri kronik ishal ve buna benzer hastalıklardan dolayı hayatını kaybediyor. Ülkedeki 40 yaş altı ölüm oranı, komşu ülkelere nazaran 3 kat fazla. Şehirlerin büyük bir çoğunluğunda elektrik yok ve temiz su sıkıntısı çekiliyor. Sanırım ülke, daha fazla ölüm getirecek yeni bir sürecin de eşiğinde.

Bu süreci biraz daha açabilir misiniz?

ABD ordusu, Felluce'ye yönelik saldırılarını başlattığı kasım ayında artık eski taktiklerin işe yaramaz hale geldiğini anladı. Ve bu sebeple yenilerini geliştirdi. Öncesinde "Ara, bul ve yok et" taktiği ile saldırılarına devam eden ABD ordusu, kasım ayından sonra, "Tamamen ortadan kaldır" taktiğine geçti. ABD ordusu, ilk taktiği ile kısmen sınırlı saldırılar yaptığı gibi, Iraklıları kendi safına çekmek için de çabalıyordu. Fakat bu taktikten vazgeçildi ve Rumsfeld'in direktifleri doğrultusunda "Tamamen yok et" taktiğine geçildi. Buna göre, ABD ordusu topyekün saldırılara başladı ve sivil, direnişçi demeden katliamlara başladı. Bunun ilk örneği Felluce idi. Kentte binlerce asker gönderen ve tonlarca bomba yağdıran ABD, gelmiş geçmiş en büyük insanlık suçlarından birine imza attı. Ardından Telafer, El Kaim ve Haditah saldırıları geldi. "Matador, şimşek" operasyonları ile binlerce kişinin hayatını kaybetmesine yol açan Pentagon, 'bir avuç militan' yakalayacağım diye yüzlerce sivilin ölüm emrini vermekten çekinmedi.

Yeni süreçte, direniş nasıl genişleyecek?

Bu durumda savaş yeni bir anlam kazandı. Ölümcül etkisi genişlerken, işgal güçlerinin ve kukla hükümetin ne kadar zayıf olduğunu

gösterdi. Bu durum karşısında dengeler direnişten yana. Bunu eski Pentagon şefi Pat Lang bile doğruluyor ve ABD'nin, direnişçiler karşısında şansı olmadığını ifade ediyor.

Öte yandan Irak ordusu ile ABD arasında da türlü anlaşmazlık var. Bu da direnişin işine geliyor. ABD'nin, Irak'a daha fazla asker getirebilmesi mümkün gözüküyor. Çünkü orduya yazılanların sayısı her geçen gün azalıyor.

Peki ABD'nin, Irak'ı üçe bölmek gibi bir planı var mı?

Sanmıyorum. Ama kesin konuşmak mümkün değil. ABD'nin önde gelen askeri uzmanı Anthony Cordesman, Irak için 3 ayrı planı olduğunu söylüyor. Buna göre, A planı; "Ülkeyi, ABD güdümlü sağlam bir rejim istihdam edinceye değin elinde tut" Bu plan, çuvalladı. B planı ise ülkeyi hissettirmeden elde tutup, halkı etnik temelde bölerek, direnişe olan desteği azaltmayı öngörüyor. Ancak bu planda da, ülkenin merkezi bir yönetim tarafından yönetilmesi devam edecek. Bu da şu an denenen plan. Federalizm kısıtlanırken, mezhep ve etnik temele dayalı bölünme körükleniyor. Ama kesin bir bölünmeye izin verilmiyor. Ancak B planı da, çökmeye mahkûm. C planı da, ABD'nin tüm güçlerini Irak'tan hatta tüm Ortadoğu'dan çekmesini öngörüyor. Nihai sonuç da, bu olacak zaten.

Peki ya iç savaş tehlikesi?

Ülkede bir iç savaş çıkacaktır. Ancak bu, Arap-Kürt savaşı ya da Sünni-Şii savaşı değil, ABD destekli güçler ile ulusal direniş güçleri arasında olacaktır.

Brüksel'deki AB zirvesinde Irak'ın serbest piyasa ekonomisine geçmesi istendi. Bu konu ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

AB zirvesi, Irak hükümetine politik bir destek verecek ancak pratik sonuçlarının olacağını zannetmiyorum. Bu, Fransa ve Almanya tarafından tertip edilen sembolik bir gösteriş.

AB ülkelerinin bu atağına karşılık, işgal karşıtları da direnişe desteklerini göstermeliler. Özellikle ABD yaptırımları ile zor anlar yaşayan gelişmekte olan ülkelerin desteğine ihtiyacımız var.

ARŞİVDEN

(KORE HABER AJANSI [KCNA]'NIN DEVRİMCİ HAREKET'LE RÖPORTAJINDAN)

KCNA: Bildiğimiz kadarıyla siz, daha Irak'a yönelik emperyalist saldırının ilk günlerinde, Irak halkının direnişini halk savaşı olarak değerlendirmiş ve Vietnam'la da Stalingrad'la da benzerlikler kurmuştunuz. Direnişin boyutlandığı ve ABD'nin bizzat kendisinin bataklığa saplandığını itiraf eder hale geldiği bu aşamada direnişi nasıl değerlendiriyorsunuz; Irak'ta süreç nelere gebe?

DEVRİMCİ HAREKET: Yaklaşık 7 ayı bulan Irak'taki direniş, Vietnam'daki direnişin ilk 7 ayıyla kıyaslandığında; mücadelenin boyutu, karşı tarafa verdiğini kayıplar ve siyasal sonuçlar açısından çok daha gelişkin olduğu görülür. Irak'a yönelik emperyalist saldırının arifesinde de söylediğimiz gibi Dünya, ilk kez, bir devlet tarafından yukarıdan aşağıya hazırlığı yapılmış, örgütlenmiş, araç-gereçleri stoklanmış, her türlü donanımı hazır edilmiş bir gerilla savaşına tanık oluyor. Çünkü gerilla savaşı, küçük birliklerden başlayıp giderek büyüyen; araç-gereç, ilişki, teknik yeterlilik, insan gücü olarak yetkinleşmeye dayalı bir mücadele biçimidir. Dünyadaki örnekleri bugüne dek hep bu biçimde gelişmişti. Ama bu kez, tam tersine, bir ordunun yukarıdan aşağıya gerilla savaşına göre kendini biçimlendirmesi söz konusu.

Vietnam'da gerilla savaşının bu denli kitlesel bir desteğe sahip olması uzunca bir zaman gerektirmişti. Gerilla savaşının bilinen niteliğidir; kitlelerin gönlünde yer etmesi, sempati ve destek alması son evrede mümkün olur. Irak'ta ise, gerilla savaşının son evresi yaşanmış gibi bir görünüm var. Belirli kesimlerde inisiyatif daha şimdiden sağlanmış, askeri birlikler kışlalara hapsedilmiş ve hatta orada bile güven problemi yaşar duruma düşürülmüştür.

ABD'nin tehditlerini ve hazırlıklarını yoğunlaştırdığı saldırı öncesi süreçte Saddam, halkı ve askeri birlikleri uzun süreli bir direniş savaşına hazırladığını açıkça söylemiş, ancak bu mesajı ciddiye alan pek olmamıştı. Şimdi, görünen o ki ABD, Bağdat'ın düşmesi sürecinde kimi özel ilişkilerini kullanarak "entrika" yollu çözümlere başvurmuş da olsa, yaşanan geri çekilme büyük oranda taktikselmiş ve Irak'taki direniş imkanları, hafife alınamayacak bir irade tarafından daha elverişli bir zamana ve savaş biçimine yönlendirilmiş. Gerçi şu andaki direniş hareketinin önderliği içerisinde Saddam'ın, savaştan önceki rolünü koruduğunu sanmıyoruz. Hatta ortak bir Irak devrimci demokratik direniş hareketinin yaratılmasının önündeki en büyük engellerden birinin, Saddam'ın bizatihi kendisi olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü Saddam'ın özellikle Kuzey'de Kürtlere Güney'de Şii'lere karşı politikaları halklar arasındaki ilişkilere de yansıtacak boyutlarda olumsuzluklara sebep olmuş, mesafeleri de gard alma ihtiyacını da büyütüştür. Bugüne de sarkarak devam eden tedirginliğin aşılması ve ortaklaşmanın maddi ve ruhsal zemininin oluşması zaman alacaktır. Güney'deki Şii'lerin, işgale karşı olduklarını ifade etmelerine rağmen ABD ile işbirliğinden vazgeçmemiş olmasının da nedenlerinden biri budur. Bu ikircikli durumun aşılması ve ortak hareket için yeterli güven ortamının oluşması, geçmişte Irak'ta yaşananlara karşı duyulan tepkinin de aşılmasına bağlı.

Biz, Umm el Kasr'daki direniş sırasında da "Bu, Saddam'ın boyunu da çapını da aşan bir direniştir" demiştik. Burada bir çelişki yok. Çünkü savaş anı, ademi merkezilik dahil olmak üzere iradenin boyutlanmasına, çeşitlenmesine ve hatta farklılaşmasına sebep olabilir. Yani mesele, bir devlet başkanlığı olgusunu çokça aşmaya, dışına çıkmaya başlar. Irak'ta işgal sonrasında kısa sürede boyutlanıp çeşitlenen ve ABD'nin hesaplarını alt üst eden direnişin temel ögesi; geçmiş devlet olanaklarını ve mekanizmalarını kullanabilen, devlet olma geleneğini belirli oranlarda sürdüren örgütlü iradedir. Baas'ın damgasını taşıdığını düşündüğümüz bu hareket dışında, Irak'ta adı geçen hiçbir yapının (El Kaide dahil); bu denli esnek bir hareket tarzına sahip olabileceğini, komuta-kontrolü "bilimsel" sayılabilecek tarzda örgütleyebileceğini ve gelişmeleri okuyarak anında uygun yanıtlar verebileceğini sanmıyoruz.

Ortada, çok iyi örgütlenmiş ve eğitilmiş bir güç var. Askeri yetkinlik de söz konusu. Omzundaki RPG roketiyle helikopter düşüren savaşçı, emir beklemeden inisiyatif koyabilecek denli eğitilmiş bir savaşçıdır. Irak ordusunun Sovyet deneyiminden yararlandığını ve işgal olasılığına karşı, vatan savunması ekseninde gerilla savaşı temelinde organize olduğunu daha önce de söylemiştik. Bir ülkenin toprakları tümüyle işgal edildiğinde vatan savunmasının bir gerilla savaşıyla sürdürülmesi anlayışı, Sovyet ordusunun temel tezlerinden birisidir. Ve şu anda Irak'taki direniş, buna göre biçimlenmiş görünüyor.

ÖZNELLEŞME VE İSTİSMAR HESAPLARI 10 YIL ARADAN SONRA AYNI DERGIYİ TEKRAR GÜNDEME GETİRDİ

“YENİDEN DEVRİM” KİŞİSELLEŞEN İHTİYAÇLARIN ÜRÜNÜDÜR

Unutkanlık, insana özgüdür. Ama unutkanlığı istismar etmek, insana özgü genel bir durum değildir. İnsan hafızasından, anımsamalardan veya yaşananların doğru hatırlanmasından rahatsız olmak genellikle geçmişiyile barışık olmayanların veya en azından yapılanın-edilenin anımsanmasını istemeyenlerin işidir. Bu durum, farklı kesimler için, çeşitli nedenlerle ihtiyaç haline gelebilmektedir. Örneğin “sol”da durup, umut pompalayıp, vaatlerde bulunup gerçekte bunun karşılığı olan adımları atma niyeti olmayanlar için **unutmak** kadar, **zaman** da değerli bir kurtarıcıdır.

Önü kesilen, yürümeye değil durmaya, mücadeleye değil uzlaşmaya, toplumsallığa değil bireyselliğe razı edilmek istenen kitle, devrimci geçmişi olan bir kitle ise, o zaman frenleyicinin/tasfiyecinin sık sık, umut/iddia tazelemeye ihtiyacı olur. Ve ortaya sıkça, yenilenme adı altında “**ölü doğumlar**” ortaya çıkar.

Anımsanacak olursa, bir **Tartışma Süreci** başlatıp içinden “kitle partisi” çıkaran irade, ÖDP kurulduktan sonra da, zamana yayılmış tüm aşındırıcı çabalara rağmen, **Devrimci Yolcu geleneğin** baskılanması altındaydı. İşte bu baskılanmayı bertaraf etmek ve zamana yayarak beklentileri aşındırmak üzere “YENİDEN” süreci başlatıldı. ÖDP'nin bir kitle partisi olduğu, devrim yapacak bir organizasyon olmadığı, bu nedenle ayrıca ve ÖDP'den bağımsız olarak **Devrimci Yol'u YENİDEN organize etmek gerektiği** iddiasıyla başlatılan süreç, YENİDEN dergisinin sorgusuz sualsiz kapanması ile noktalandığında, umutlar en azından yor-

gun düşürülmüş olacaktı ki önemli/etkili bir tepkiyle karşılaşılmadı. Bu durumu DEVRİMCİ HAREKET, 2002 yılında şöyle değerlendirmişti:

“Yeniden köprüsünün altından sular aktıkça, “zaman aşımı” hafızaları yanıtabilen boyutlara ulaştıkça, ÖDP kurmaylarının daha rahat hareket ettiği, geçmiş siyasal kimliklerini bir kamuflaj malzemesi olarak kullanmaktan vazgeçmeye başladıkları görülmektedir. Örneğin Devrimci Yol'u yeniden oluşturmak yerine, artık ÖDP'yi yeniden oluşturmakta ve ÖDP'lilerin ÖDP dışında başka bir kimliğinin olmadığı/olamayacağı gerçeğini öne çıkarmaktadırlar. Geçen 6 yıllık süreçte, ÖDP'lileşmenin (siz sosyaldemokratlaşma olarak okuyun) tamamlandığı anlamına da gelen bu gelişme, süreci yakından takip edenler için yabancı değildir. Gerçi ÖDP içinde olup hala, birgün ansızın “yoldaşlarının” silkinip ayağa kalkacağını ve ÖDP'yi çokça aşan şeyler yapacağını sanan, kendini buna inandıran “iyi niyetliler” yok değil. Ancak bizler, bu sürecin büyük ölçüde tamamlandığını, söz konusu beklentinin bir çeşit “kendini kandırma” olduğunu düşünüyoruz. Başlangıçta gerçekten, özellikle genç kesimlerde samimi bir beklenti vardı. Ne var ki, ÖDP'lileşme, eskiyi de yeniyi de birbirine benzetmiş, bir çeşit asimilasyon yaşanmış ve ortaya, “sosyaldemokrat” çizgiyi aşma kabiliyeti öldürülmüş insanlar topluluğu çıkmıştır.

Bugün, kendini hala ÖDP içinde tanımlayan eski Devrimci Yolcular Yeniden sürecinin hangi ihtiyaca bağlı olarak başlatıldığını ve neden sessiz sedasız sonlandırıl-

dığını sormadığı ve bu konuda sessiz kaldığı sürece, tasfiyeci iradeyle ortaklaşmış olmaktadır. Biz akıllarına düşürsek bile, asimilasyona uğramış bu arkadaşlarımız; yapılan şeyin gerçekte yeniden bir devrimci hareket beklentisini sömürmek olduğunu ve bunun, zamana yayılarak söndürülmesi işinin iradi biçimde gerçekleştiğini kabul etmek istemez. Çünkü, kabul etmeleri halinde, durdukları yerle taban tabana zıt tercihlerle harekete geçmek gibi yükümlülükler onları beklemektedir. Devrimci ruhun öldürülmesi olarak da adlandırılabilir bu durum, ÖDP kurmayları için bir çeşit güvence sayılır.

ÖDP'lileşmenin ne anlama geldiğini ve tek tek öznelere yaptığı tahribatı daha somut olarak görmek isteyenler, geçmişte devrimci bir kimlikle var olmuş yakından tanıdıkları bir kişinin ÖDP'lileşmiş halini masaya yatırırlar; vaktinde değer verdikleri o devrimciden eser kalmadığını görmekte güçlük çekmeyeceklerdir.” (Devrimci Hareket)

Bu uyarımızdan yaklaşık dört yıl sonra, Devrimci Yol örgütlenmesini, enerji ve imkanları ÖDP'lileşme labirentinde tüketmekten sorumlu olanlar, 1996'da çeşitli iddialarla çıkarılmış, ama sadece iki sayılı ömrü olmuş “**Yeniden Devrim Dergisi**”ni tekrar çıkarmaya başladı. Yine yeni bir dergi, yine YENİDEN; umut sömürüsü belki bu kez de birilerinin gönlünü çecek, ama bunların sayıca çok, sömürünün de uzun ömürlü olacağını sanmıyoruz.

Bolca yenilikten, değişimden söz edenlerin, 10 yıl aradan sonra hemen hemen aynı sunu yazısıyla

ve beklentide tekrarı tarif eden bir duruşla karşımıza çıkmalarını, kendi problemleri olarak görüyoruz.

“Merhaba” yazısında “Yeni-den Devrim dergisinin aradan bu kadar zaman geçtikten sonra, neden yeniden yayınlanma ihtiyacının duyulduğu konusundaki muhtemel sorular yerine, belki bu konudaki mücadele ve çalışmanın ihmal edilmiş olmasının yarattığı olumsuzluklar üzerinde durmak daha doğru bir yaklaşım olacaktır” deniyor. Evet biz de bunun üzerinde durmak, fakat “Neden?” sorusunu sormak istiyoruz. Yani 10 yıllık bir “ihmal”in yaşandığını söylemek, nedenlerine inilmediği sürece bir anlam ifade etmez. Hatta bugün “mücadele ve çalışmanın ihmal edilmiş olduğunu” bilmeyen, görmeyen kimse kalmadı. Önemli olan bu ihmalin nedenlerini samimice ve akılcıca ortaya koyarak, yeni ihmal ve tekrarların önüne geçmektir.

Sunu yazısında, “geçmişin devrimci kültürünü, Denizlerin, İboların, Mahirlerin ideallerini, devrimci ahlakını kuşanarak geleceğe ve geleceği birlikte kurmaya dönük bir çağrı”dan söz ediliyor. Ancak bu çağrı da, geçmişe ait hemen her değeri tasfiye etme ve devrim şehitlerini sadece ölüm yıldönümlerinde anmakla yetinme sürecinden/pratiğinden sonra, içi dolu bir çağrı olarak durmuyor.

Ne acıdır ki, bu tür sorular sormak yerine, mevcut çağrıyı devrim yolunda bir sıçrama olarak karşılayıp, selamlayan kesimler olacaktır. Çünkü 26 yıldır insanların en çok “algı kapasitesi”ne saldırılmış, kavrayış kapasitesi düşürülmüş, ufuklar daraltılmıştır.

Eğer bugün birileri, siyasal bir özü kalmayan duruşlarını ayakta tutmak için bu kavrayış bozukluğunu istismar ediyor ve Devrimci Yol, Mahir, THKP-C gibi değerleri bir daha satır arasında geçirterek sömürmeyi deniyorsa; bu, bir çeşit hastalıktır. Ve bilinmek durumundadır ki artık ortam eskisi gibi boş değildir. İnsanlarda, ödenen bedellerin de tüketilen zaman ve umudun da hesabını sorma bilinci gelişiyor.

10 YILLIK ARADAN SONRA NEDEN “YENİDEN DEVRİM”?

Bu türden yayınlara, kavga-nın ihtiyacı olarak başvurulabildiği gibi, öznel nedenler de yayını bir ihtiyaç haline getirebiliyor. ÖDP kurmaylarının temsil ettiği duruş, dikkatle incelendiğinde, böyle bir dergiyi ihtiyaç haline getiren ne bir hareket halini ne de açılım derinliğini içermediği görülür. Bir hamle, atılım için yapılan bir çağrı, genellikle kendisini önceleyen bir dinamizm üzerine oturur. Diğer bir ifadeyle koşullar/ilişkiler, çağrıyı önceden haber verir. Yok eğer çağrı bir gece ansızın muhatap kitlenin karşısına çıkarılmışsa, orada öznellik ağırlıklı bir durum var demektir.

Birileri bugüne dek, büyük oranda ÖDP'yle de ilişkilendirilmiş geniş bir kesimi kendi doğal tabanı görüyor ve onların üzerinden politika yapıyordu. Ancak, büyük oranda örgütsüz ve politikasız geçen 25 yıl, insanlarda beklemek yerine giderek “başının çaresine bakma” eğilimini ortaya çıkarmış, zeminde bir kayma hali belirlemiştir. Apar-topar çıkarılan böyle bir dergi için akla gelen ilk “öznel neden” bu gibi görünüyor.

Bunun dışında, dergide yoğunlukla yer alan AB ve küreselleşme konuları, ÖDP tabanı açısından bir özgünlük taşıyor. Tartışma Sürecini de kapsayacak şekilde uzun bir dönem ve özel bir gayretin sonucunda oluşturulan **fikri geri düşme** ve **özgüvensizlik** hali, ÖDP çevresinin, AB ve küreselleşmenin taşıdığı dinamikler konusunda bazı burjuva liberallerin önermelerine daha kolay angaje olmasını sağladı. 5-10 yıllık süreçte bunun dışavurumu, sınıfsal uzlaşma eğilimi ve örgüte egemen olan atalet hali olmuştur. Sistemin çelişmeleri karşısında çözücü projelerden uzak, izleyici konumunda olmak, açık veya gizli biçimde, varolanla yetinen bir kanaatkarlık halini besledi. Ancak gelinen aşamada bugün artık, burjuva ideologlarınca da yadsınmayan biçimde; küreselleşmenin, birden çok duvara aynı anda çarparak kırıldığı ve giderek bir geri çekilme halinde olduğu görülüyor. Dün atfedilen olumluluğun aksine bugün pek

çok iktisatçının, küreselleşmenin konjonktürelliğinden ve açmazlarından söz etmesi, tartışmanın yayılıp hemen her zemine konu olması, ÖDP gibi çevrelerde de bir “yeniden tanım” ihtiyacını doğurmuş olabilir. AB ve küreselleşme konularına getirilen eleştirel bakışta, aynı zamanda bu konularda tabandan gelen soruların oluşturduğu baskılanmanın rolünün olduğu düşünülmelidir.

Yukarıda değindiğimiz “öznel neden” dahil bu toplam nedenler, söz konusu dergiyi ortaya çıkarırken; kavga dışı saikler, yazıları büyük oranda eklektik kılmış. Bilinir ki teorik üretim, bizzat pratiğin içinde test edilmiş kavganın ihtiyaçları gözetilmeden, soyut zeminlerde yapılıyorsa, gerçekliği ıskalama ve dışsal etkilere açık olma olasılığı artar. **Türkiye'deki siyasal pratiğin taşıdığı önemli dinamiklere ve içerdiği ön açıcı potansiyele rağmen, ilgiyi Latin Amerika'daki sol bile diyemeyeceğimiz deneyimlere kaydırmak ve bir model, bir siyasal program görme eğilimi taşımak, üretim yapılan zeminin niteliğiyle (mücadeleden soyutluk) doğrudan ilintilidir.**

Kimi teorik sorunları, tarihteki benzerleriyle ilişkilendirerek tartışmak, dün-bugün ilişkisi içerisinde taşıdıkları işlevlerle beraber kavramayı beraberinde getirmektedir. '90 sonrasında ve özellikle de bugün yaygınlaşan uzlaşmacı/tasfiyeci eğilimlerin de 1980 sonrası yenilgi zemininde üreyen fikri duruşlarla çarpıcı benzerlikleri vardır. O süreçte bazı çevreler, “*Mevcut sosyalizmin sorunları vardır; çökmek üzeredir; bu sorunlar aşılmadan yeni bir siyasal zeminin yaratılması mümkün değildir; nasıl bir sosyalizm tartışmaları bitmeden yapacak bir şey yoktur.*” diyerek, bir anlamda mücadeleyi de örgütlenmeyi de belirsizliğe terk etmenin fikri zeminini döşüyordu.

Yaklaşık 10 yıl sonrasında, mevcut sosyalist uygulamaların çözümlenmesi, söz konusu fikrin sahiplerini cesaretlendirmiş ve çok daha köklü (gerçekte yıkıcı) iddialar, örgütlü karşılıklar da bularak giderek boyutlanmıştır. Sosyalizmin sorun-

larıyla başlayan tartışma, Marks'ın dahi sorgulanması gerektiği, Lenin'in bugünü açıklayamadığı, E-kim Devrimi'nin kazanımlarının aşılması bir tarihsel döneme ait olduğu, dolayısıyla, aşılması bir tarihsel dönemin diliyle bugünün açıklanamayacağı, vb. söylenerek, solun bugüne dek ürettiği hemen her değer masaya yatırıldığı bir aşamaya taşındı.

Gerçekte doğru zeminde ve derin araştırmalara dayanarak sürmeyen tartışmalarda, burjuva ideologların sola yönelik eleştirilerinin, mevcut yenilgi ikliminin de etkisiyle, giderek ağırlık kazandığı gözlemlendi. Marksist kavramlar, sanki var oldukları zeminden tümüyle kopuk, hiçbir açıklayıcılık niteliği olmayan kavramlar gibi yansıtıldı ve hızla terk edildi. Onların yerine ise, neyi açıkladığı, ne kapsadığı konusunda netlik olmayan burjuva kavramlar geçirilmeye başlandı. Gerçekte o dönemde burjuvazinin kullanmış olduğu kavramlar da burjuva iktisadında bugüne kadar yer almış olan kavramlar değildi. Çünkü burjuva iktisadındaki kavramların da genellikle neyi açıklamak istediği, neyi kapsayıp neyi kapsamadığı bilinir. O kavramlar yerine yeni kavramlar önermek, her geçiş döneminde yaygınlıkla başvurulan bir yöntemdir. İşte 1990 sonrasında da yeni dönem yeterince incelenmeden, sorgulanmadan, hatta Sovyetlerin dağılmasına yol açan nedenler bile sistemli bir şekilde araştırılıp incelenmeden, kavramlar ve dayandığı fikri bütünlük birdenbire terk edildi. Bu, sol adına büyük bir özelleştirme sebebi olmalıdır.

70 yıllık Sovyet deneyiminin birdenbire ortadan kalkışının nedenleri ciddi anlamda incelenmesi ve bugüne ilişkin derslerin çıkarılması gerekiyor. Bu konuda yapılan çalışmalar hala yetersizdir. Birilerinin "yeterlilik" vermesi, kavramları terk etmesi, gerçekliği değiştirmez. İnsanların teoriye olan ihtiyaçları subjektif olarak (kendileri açısından) bitmiş olabilir. Ama toplumların her zaman için o kavramları bir çıkış noktası olarak alan düşünceye, siyasal yapılara ihtiyacı olacaktır.

MARKSİZMİ DAHI TARTIŞMA MASALARINDA TÜKETME EĞİLİMİ NASIL BİR MADDİ ZEMİN EŞLİĞİNDE GERÇEKLEŞTİ?

Sovyetlerdeki çöküş döneminden sonra burjuvazinin bir anlamda tarihsel rövanş için fırsat yakaladığı görüldü. Tarihsel perspektif içinde geriye doğru gözatarsak; kapitalizmin gelişiminde sendikal örgütlenmelerin güç kazanmaya başladığı 1830'lar sonrasında özellikle işçi hareketinin, Marksizm'in ilk örgütlü biçimi olan işçi örgütlenmelerinin, kapitalist toplumun eleştirisini ciddi anlamda felsefecilerin yapmaya başladığı dönemden itibaren kapitalist gelişimin önünde güçlü bir set oluşturduğunu görüyoruz.

Marksizm, kazanmış olduğu yetkinlikle ve bir eylem klavuzu olarak işçi sınıfının örgütlenmesinin ve mücadelesinin benimsenmesiyle birlikte kapitalizmin azgın saldırılarının karşısında bir direnme hattı oluşturdu. Giderek de kapitalizmi doğrudan bir sistem olarak sorgulayan ve onu yok olma riskiyle karşı karşıya bırakan büyük bir güç haline geldi. Almanya'daki iç savaş, 1848 Devrimi, daha sonrasında Paris Komününü, vb. gelişmeler; doğrudan doğruya kapitalist sistemin kendisini sorgulayan, hedef tahtasına koyan direnişlerdi. Bu mücadeleler giderek, emekçi sınıfların farklı kesimlerinin çıkarlarını uzlaştıran ve dayandığı sınıfın çıkarlarını, toplumun tümünün çıkarıymış gibi göstermeyi önüne koyan bir biçim kazandı. Ve süreç, 20. yüzyılda "Sosyal devlet" kavramını gündeme getirecek politikaların üretimine tanıklık etti. Gerçekte sosyal devlet olgusu, kapitalizmin kendi ihtiyaçlarının ürünü olarak ortaya çıkmış değildir. Diğer bir ifadeyle, Fordist üretim tarzının zorunlu bir sonucu olarak değil, güçlü ve örgütlü bir işçi sınıfının varlığından kaynaklanan zorunlu bir sonuçtu.

Burjuvazi, 150 yıllık zaman içinde, kendi temel eğilimlerinin önünde en büyük engel olarak işçi sınıfının örgütlü gücünü gördü. Bu örgütlü güçle yer yer çatışarak yer yer uzlaşarak belli bir denge oluşturdu ve egemenliğini bu biçimde den-

geye dayalı olarak sürdürdü. Hatta metropol ülkelerde, emperyalist sömürden elde ettiği karların bir bölümünü işçi sınıfıyla paylaşarak, oradaki işçi sınıfının sömürsünü bir ölçüde sınırlayarak iktidarını bir "refah toplumu" olarak adlandırılan biçimde sürdürdü. Ama bu, yukarıda da belirttiğimiz gibi, kapitalizmin bir ihtiyacı değildi, aksine o dönemdeki örgütlülüğün zorunlu bir sonucuydu.

90'lı yıllara gelindiğinde, Sovyetlerin dağılması; emperyalizmin, önündeki en büyük engellerden birinin kalkması nedeniyle rahatlatılmış, bir çeşit iştah kabarmasını tetiklemiştir. Ancak, dünya ölçeğinde düşünüldüğünde belki de en az bu denli önemli olan bir diğer gelişme de sol içerisinde sol ideolojiye olan güvenin sarsılması oldu. Bu, dünyanın dört bir yanında çeşitli çap ve güçteki karşıt kalelerin zayıf düşmesi veya yıkılması anlamına geliyordu ki, emperyalizm açısından en az Sovyetlerin dağılması kadar önemli bir gelişmeydi. Hızla liberalleşen solun dünya ölçeğinde emperyalizmin dizginlerinden boşalmış vahşi saldırısı/sömürsü karşısında en azından pasif/etkisiz kalarak destek vermiş olması, daha büyük ve etkili hamleler için cesaretlendirici oldu.

1900'lerin başında dünyanın pazar olarak paylaşımını tamamlayan, üçüncü bunalım döneminde derinlemesine sömürünün mekanizmalarını yaratan ve içsel bir olgu haline gelen emperyalizm için; geriye, sömürsünü arttırarak sürdürmek kalıyordu. Böyle bir konjonktürde Sovyet pazarının açılması bir soluk sayılsa da, maddi kazanımların somut biçimler alması uzun bir süreç sonucu mümkün olabildi. Çünkü, yıkılmış/dağılmış olan söz konusu ülkelerin elinde, kapitalist ürünü satın alacak bir birikim de tüketicinin önüne getirecek bir dağıtım ağı da yoktu. Diğer bir ifadeyle, yıkılan ülkelerde emperyalizmi içsel bir olgu haline getirmek, kar mekanizmalarını oluşturup işletmek uzun yıllar gerektiriyordu. İşte emperyalizm bu süreçte, bir biçimde pazarın dışında kalabilmiş Küba, K.Kore, İran, Irak gibi ülkeleri boy hedefi haline getir-

di. Amaç, Sovyetlerle kurulmuş olan yakın ilişkilerin de etkisiyle pazarın doğrudan bir parçası haline gelmemiş olan bu ülkeleri emperyalist pazara katmaktı. Sonuçta Afganistan ve Irak işgalini gündeme getiren emperyalist politikanın da **küreselleşme, esnek üretim, robot kullanımı**, vb. olguların da doğru okunup yerinde kullanılabilmesi, süreci bir bütün halinde doğru değerlendirebilmeyi gerektiriyor. Aksi takdirde konu bağlamından koparılmış, emperyalist sömürü ile doğru ilişkilendirilememiş tanımlar, nedenli uzun metinlerle anlatılırsa anlatılsın, ihtiyacı karşılamış olmamaktadır.

Bilindiği gibi emperyalizm, uzun bir dönem, metropol ülkelerdeki işçi sınıfının kazanımlarına önemli oranda bir saldırıda bulunmadı. Çünkü, sosyalizmin alternatif bir model olarak ayakta duran varlığı, bu kesimlerle sürekli bir uzlaşma içinde olmayı zorunlu kılıyordu. Ayrıca, genel oya dayalı seçim sisteminin varlığı, söz konusu kesimlerin muhalefetinin büyük oranda göz önüne alınmasını gerektiriyordu. Tabii mevcut "konsensüs" tekelleri yer yer frenlese de **azami kar eğilimi** her zaman için tekellerin duruşunu tanımlamış; bu nitelik sebebiyle tekeller sürekli olarak bir yöntem arayışı içinde olmuştur. Hatta bundan hareketle, çok sayıda işçinin bir arada çalıştığı büyük üretim birimleri yerine, yeni teknolojinin sağladığı olanaklar kullanılarak, esnek üretimin yaygınlaştırıldığına ve küçük birimler tarzındaki üretimin sendikal örgütlenmelerin dağıtılmasında rol oynadığına dair çeşitli değerlendirmeler yapıldığı bilinmektedir. Bu değerlendirmeler, belli oranlarda bir doğruluk payı taşısa da, üretim alanlarının bütününe bakıldığında, gerçekte sözü edilen türde esnek üretime geçilecek iş kollarının sanıldığı kadar çok yaygın olmadığı; teknolojinin bu şekilde esnek üretime izin verdiği alanların daha çok elektronik sanayi, vb olduğu görüldü. Çünkü bu alanda bir ürünü farklı şekilde üretmek mümkündür. Bunun dışında, sanayide robot kullanımının da benzer bir sonucu dayattığını iddia edenler oldu. Bu

daha çok 1980'li yıllarda, Sovyetlerin dağılması öncesindeki süreçte yaygınlıkla yapılan bir tartışmaydı. Buna göre robot üretimi farklı bir modelleşmeyi getirecekti. Burjuvazi o dönemde işçi sınıfının kazanımlarına yönelik çok köklü bir saldırı gerçekleştirebileceğini varsayıyordu. Başlı başına sosyalizmin varlığı, sol düşüncenin ideolojik anlamda egemenliği buna engel oluşturmuyordu. Düşen kar oranlarını arttırabilmenin bir ölçüsü olarak, **işgücünün yerine makineyi kullanmak**, sıklıkla tartışılır oldu. Fakat bu alanda da bir sorunla karşılaşıldı. Çünkü robotlar sadece belli bir iş yapmak üzere programlanabilen makinelerdir. Üretimin çeşitliliği düşünülürse, aynı üründen milyarlarca üretilmesi gerekmeyeceğine göre, bir robotun farklı üretim biçimlerine tekrar adaptasyonunu sağlamak mümkün olmayacak veya zor ve maliyetli olacaktır. Sonuçta bu yöntem, birkaç sanayi kolu dışında mümkün olamadı. Robotların en yaygın kullanıldığı alan yine elektronik oldu. Çünkü baskılı devre, bilgisayarda programı yapıldıktan sonra bolca üretilebiliyordu. Bu konuda robot kullanıldı. Ama, bunun dışında robotların yaygınlıkla kullanıldığı belli bir üretim alanı hemen hemen ortaya çıkmadı.

Sovyetlerin dağılması sonrasında tekeller, halkın satın alma gücünü ve yaşam standartlarını korumayı dikkate alan bir politika izlemekten vazgeçmiş, karlarını arttırmak için bir yöntem olarak üretimi en ucuza mal edeceği yerde yapmaya yönelmişti. Bunun için, nüfusun çok yoğun, yoksulluğun çok fazla olduğu ülkeler seçildi. Bunlar, o zaman nüfusu 1 milyarı aşan Çin ve Hindistan, 250 milyona yakın nüfusuyla Endonezya, 150 milyonu aşan nüfusuyla Brezilya gibi ülkeler oldu. Bunlardan özellikle Güney Asya ülkeleri "ihracat ekonomisi" haline getirilmiş ülkelerdi. Özellikle 1980'li yıllarda kapitalizm, düşen kar eğilimlerini yükseltmek için farklı bir ekonomik modele doğru geçmişti. Dünyaya belirli bir iş bölümü oluşturma dahilinde müdahale edilmiş, hangi ülkede hangi sanayi kolunun geliştirilmesinin öncelikli

olarak karlı olacağına dair uluslararası bir iş bölümü belirlenmeye çalışılmış ve buralardan o bölgedeki ulus devletlerin denetimleri dışında serbest bölgeler oluşturulması hedef alınmıştı. 1980'lerde kapitalizmin gelişmesine denk düşen ve Kore, Filipinler, Tayvan, Malezya, Singapur gibi ülkeleri öne çıkaran eğilim buydu. Güney Asya'daki bu ülkeler daha çok ihracat ekonomileri haline getirildi; "küçük kaplanlar" gibi tanımlar geliştirildi ve istatistiki olarak bakıldığında bu ülkelerde kişi başına yıllık gelirin 10 bin doları geçtiği görüldü. Tabii ki bu sadece istatistiki bir sonuçtu. Gerçekte ise, gelir dağılımının adaletsizliği sonucunda oradaki işçi ücretleri 100 doların altına düşmüştü. O günün koşullarında bağımsız olarak varlığını sürdüremeyen, ABD'nin siyasal dayatmalarına boyun eğmek zorunda kalan ülkeler, böyle bir ekonomik modeli seçmek durumunda kalmışlardı. 1991'de, Sovyetlerin dağılmasından sonra ise emperyalizm, en azgın sömürsünü sürdürmek için birçok aracı birden kullandı. Özellikle ABD'nin askeri üstünlüğü bir tehdit olarak işlev gördü. Dünya Bankası, IMF, DTÖ gibi örgütlenmeler, açıktan emperyalizmin işbirlikçisi olarak, en saldırgan politikalara muhatap ülkelerin ikna edilmesi için bir aracı olarak kullanıldı.

ABD'nin "ikna" yöntemleri içinde askeri zordan satın almaya dek hemen her yöntem vardı. Örneğin o süreçte Tahtakale'de, 100 dolarlık banknotların seri numaralarının birbirini takip ettiğine rahatlıkla tanık olunabiliyordu. Bu durum pek çok ülke için geçerliydi. Bu şekilde hiçbir maliyeti olmadan basılan dolarlar, dünyada satın almanın bir aracı olarak kullanıldı. Emperyalizmin tahakkümüne direnen insanlar/ülkeler satın alındı; askeri zor kullanıldı ve bir biçimde piyasa ekonomisinin önündeki engeller aşıldı. Bunun somut biçimde gözlenebildiği ülkelere biri de Çin oldu. Gerçi Çin, piyasa ekonomisine geçişin ilk nüvelerini daha 1980'li yıllarda vermişti. Yani, kapitalist sermaye birikimine, belli sayıda işçi çalıştırmaya (10-15) izin veren bir model daha başlangıçta kabul

Eğer bugün birileri, siyasal bir özü kalmayan duruşlarını ayakta tutmak için bu kavrayış bozukluğunu istismar ediyor ve Devrimci Yol, Mahir, THKP-C gibi değerleri bir daha satır arasında geçirterek sömürmeyi deniyorsa; bu, bir çeşit hastalıktır. Ve bilinmek durumundadır ki artık ortam eskisi gibi boş değildir. İnsanlarda, ödenen bedellerin de tüketilen zaman ve umudun da hesabını sorma bilinci gelişiyor.

etmişti. Bu modelin kapsamı, emperyalizmle işbirliği oranında sürekli arttı. İhracat garantisini sağlayarak, teknoloji getirme koşulu koyarak, fabrikalarda siyasi temsilci bulundurup otoritesini şirketlere dayatarak tekellerle ilişkiler geliştirildi. Bu modelle Çin'de veya farklı ülkelerde çeşitli biçimlerde gündeme getirilen, düşük ücretli emek, kapitalizme muazzam bir üretim potansiyeli kazandırdı. Metropol ülkelerde örneğin 3000 dolarlık ücretle yaptırılan işi Çin, vb. ülkelerde 50-60 dolara yaptırma koşulunun doğması, kimi üretim alanlarını kaydırmayı beraberinde getirdi. "Sosyal devlet" uygulamasını zorunlu kılan maddi zemindeki çözülme oranında küresel adımların (saldırıların) dozu da çapı da büyüdü. Gerçekte bu tür geçişler, kapitalizmin evriminin doğal bir sonucu değildir. Kapitalizmin özü vahşidir. Eğer bir dönem "sosyal devlet" uygulaması ortaya çıkmışsa, bu sosyalizmin dayatıcı etki yapan varlığı sebebiyledir. Bu somut dayatma ortadan kalktığı oranda kapitalizmin gerçek yüzü ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, **küreselleşme de zorunlu bir tercih, kapitalizm için değişmeyecek bir yönelim olarak görülmemelidir.**

Bugün artık pazarını emperyalist denetim dışında bırakan ülkeler ya yok edilmekte, ya parçalanmakta ya da bağımsız politika üretemeyecek denli zayıf düşürülmektedir. Bu bağlamda başvurulacak yöntemlerden biri de **makro milliyetçilik** anlayışını yaygınlaştırmak oldu. Bünyesinde çeşitli etnik kimlikleri barındıran ülkelerde etnik gruplar halinde bir parçalanma yü-

celtilmekte, "demokrasi" söylemi eşliğinde zayıf düşürme ve sistemin parçası haline getirme operasyonu tamamlanmaktadır. Bir çeşit **iktidarsızlaştırma** olarak da adlandırılabilir bu yöntem, emperyalizmin kendi tercihlerini dayatmada bir araç olarak kullanılmaktadır. Bugün bu uygulamanın en somut biçimlerinden biri Kuzey Irak'ta yaşanmaktadır. **Yıllarca ezilen Kürt ulusu, ABD operasyonunu bir demokratikleşme olarak karşılamış, yedeklenmiş ve şimdilik, emperyalizmin temenni ettiği yapılaşmaların öznesi haline gelmiştir.** Anımsanacak olursa, Kuzey Irak'tan da önce **Sırbistan** parçalanmış ve bağımsız politika üretme şansını olmayan ülkeler ortaya çıkmıştı.

Gerçekte bu model, BOP'un özünü oluşturuyor. Bu kapsamda 30'a yakın ülkenin ortaya çıkacak olmasından söz edilmesi, bir çeşit **Balkanlaştırma** niyetinin dışavurumudur.

Bilinir ki emperyalizm için, politik çıkarlar dahilinde kullanılacak her araç mubahtır. Askeri diktatörlük, seçimlere imkan veren nispi demokratik oluşumlar, milliyetçilik, din, vb. hemen her yöntem/araç emperyalizm açısından dönemsel çıkarılara bağlı olarak öne çıkarılmış veya geri çekilmiştir. Örneğin Türk milliyetçiliğinin bugün bu boyuta ulaşmış olmasında ABD'nin büyük rolü vardır. Türk milliyetçiliği, ABD tarafından sadece Türkiye'de değil, Rusya içerisinde yaşayan onlarca cumhuriyette de kamçılanmış; uzun dönemde Sovyetleri istikrarsızlaştırmanın bir aracı olarak kullanılmıştır. Bunun için ABD, her cumhuriyetin lehçesiyle

ayrı ayrı radyo yayını yapmış; bunun için hafife alınamayacak bir çaba harcamıştır. Bu amaçla eğitilen insanları bölgeye göndermiş ve bunun için büyük paralar harcamaktan kaçınmamıştır.

Sovyetlerin dağılması sonrasında, ABD için tehdit sayılabilecek radikal islamın ortaya çıkması, ABD'yi milliyetçilik tercihinden, islamın farklı bir yorumunu tercih etmeye yöneltti. Bu kez de islamı evcilleştirmek ve kapitalizmin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden şekillendirmek için ılımlı bir islami model söz konusu ülkelere pompalanmaya başlandı. AKP, bu anlamda da, başarılı olabildiği oranda, ABD'nin sadece Türkiye'de değil bölgede de söz konusu modelinin bir parçası olabilir.

Dünyada '90 sonrasında gözlenen değişimin/küresel saldırının ifadelerinden biri de devletin elindeki ekonomik varlıkların yok pahasına tekellerin denetimine açılması biçiminde oldu. O sürece dek devletlerin ekonomik hayatta belli bir ağırlığı vardı. Ülkeden ülkeye değişen boyutlarda devlet, farklı ekonomik alanları bire bir denetliyordu. Örneğin Türkiye'de denetlenen ekonomik yaşam, toplam ekonomik varlıkların %60'ına yakını oluşturuyordu. Bu oran, İngiltere'de dahi %40'ın altına düşmüyordu. Mesela, yeni teknolojik gelişmelere uyum gösterememiş bir firma devletçe satın alınıyor, teknolojisi yenileniyor ve tekrar satışa çıkarılıyordu. Emperyalizmin küresel saldırısıyla bu alan hızla tasfiye edildi. Ve devletlerin elindeki bu tür ekonomik varlıklar yok pahasına tekellerin denetimine açıldı. Bu, kapitalizmin 1990 öncesinde hiçbir zaman cesaret edemeyeceği denli kapsamlı bir saldırıydı. Ve **sermaye birikiminin veya teknolojik gelişmelerin değil, konjonktürün sağladığı bir fırsattı.** Sonuçta yatırımlar, görece olarak işgücünün daha pahalı olduğu ülkelere ucuz olduğu ülkelere doğru hızla bir kayma gösterdi. Bu uygulama belki bir oranda bölgesel iktidarların kendi sorunlarının bir aracı olarak da gündeme geldi; ama, belirleyici olan, emperyalizmin sürece siyasal ve askeri

baskılarıydı. Bugüne dek küreselleşme üzerine yazılan yazıların, yapılan değerlendirmelerin gelip ortaklaştığı nokta; emperyalist tekellerin dünya ölçeğinde önlerindeki sınırları kaldırarak küresel bir saldırıya geçtiğidir. Bu doğru ama, gelinen aşamayı, küreselleşmeyi bekleyen sorunları içermeyen bir değerlendirmedir; dolayısıyla eksiktir. Ve eğer küreselleşme saldırısının önünü açık görüyorsa, tıkanma ve yön değiştirme potansiyelini göremiyorsa, son tahlilde yanlıştır.

KAPİTALİZM UZUN SOLUKLU PROJE GELİŞTİRME İSTİKRARINDAN YOKSUNDUR

KÜRESELLEŞME GEMİSİ DE SU ALMAYA BAŞLADI

Bilindiği gibi küreselleşme saldırısı, emperyalizm için, kazanılmış hakları geri almak üzere bir rövans, bir konjonktürel fırsattı. Başlangıçta, böyle bir saldırının, "hak tasfiyesi"nin yaratabileceği aksi gelişmeler, hemen hiçbir kesim tarafından dile getirilmedi. Zaten küreselleşmenin bağrında taşıdığı olumsuz yan etkileri görebilmek, uzun dönemde ekonomik işleyişin incelenmesini gerektiriyordu. Bu nedenle ilkin, sermaye kesimine sağladığı avantajlarla ve emekten yana güçlerde sebep olduğu kayıplarla gündeme geldi.

Küreselleşmeyi önceleyen süreçte kapitalist devletler, sosyal devlet politikaları sonucunda, yüklenmek istemeyecekleri taahhütlerin altına girmişti. Bu nedenle söz konusu hakların yok edilmesi, devletler açısından her zaman temenni edilen bir durum, bir beklenti idi. Bu fırsat yakalandığında, sigorta kapsamı daraltılarak, sigorta hizmetlerinden yararlanmanın koşulları zorlaştırılarak, emekli olmak için gerekli olan süre uzatılarak bir biçimde sosyal fonlar ya batırıldı ya da fonksiyon olarak işlevsiz hale getirildi.

Özellikle Avrupa'da küresel saldırıların bir boyutu da gümrük duvarlarının sıfırlanmasıydı. DTÖ çerçevesinde yapılan anlaşmalarla,

emperyalist tekellerin ürünlerine, ciddi bir engel olmadan sınırların açılması bir zorunluluk haline getirildi. Ancak, bu politikanın uygulanmasında, emperyalist tekeller arasında sıkça problemler yaşandı. Örneğin ABD hiçbir zaman kendi sınırlarındaki gümrük duvarlarını kaldırmadı; bugün de oldukça yüksek bir koruma ile kendi pazarını gözetiyor.

Emperyalistler arasında sorun olmayı sürdüren konulardan biri de sübvansiyonlardır. Gerek tarımsal üretimde gerekse tüketimde sübvansiyonların kaldırılması, küreselleşmenin temel politikalarındandır; bu alanda büyük rantlar söz konusudur. Ancak gerek AB, gerekse ABD, halkındaki yoksullaşmayı geciktirmenin bir aracı olarak bu sübvansiyonları ortadan kaldırmadı. Bu durum DTÖ'nün son toplantılarına, bir çelişme/çatışma olarak yansıdı. Çin, Hindistan, Tayvan, Endonezya gibi ülkeler, gelişmiş kapitalist ülkelerin sübvansiyonları kaldırma konusunda bir takvim açıklamalarını istedi ve tavizsiz bir tutum sergiledi. Ayrıca, söz konusu toplantılarda, ABD'nin pazarını bu derece serbestleştirmesine "dur" diyen bir öneri gündeme getirildi. Toplantılarda gündeme gelen bu olgu, 1990'larda yaygın olarak ortaya atılan; globalleşmenin küresel düzeyde artık kapitalizmin gelişim düzeyine denk düştüğü, bundan sonra artık devletlerin değişeceği, baskıcı niteliğinin ortadan kalkacağı, bir özgürlük ortamının gelişeceği, hatta bireyin işgücünü istediği yerde pazarlayabileceği yani **emeğin serbest dolaşımının önündeki engellerin de kalkacağı** biçimindeki demagojinin sonuna gelindiğini gösterdi. Bu süreçte metropol ülkelerdeki işçi sınıfında da yoksullaşmanın yaygınlaşması, hak kayıpları ve gasplar, güçlü direnişleri beraberinde getirdi. Küreselleşme karşıtı hareket, dünyada çeşitli tepkileri bağrında toplayarak büyüdü. Ancak, yine de küreselleşme sürecindeki tıkanmayı, salt karşı dirençle açıklamamak gerekiyor. Örneğin, DTÖ'nün toplantılarının yapıldığı dönemde o şehirlerde onbinlerce insanın gösteri yapmış olması, tartışma konuları-

nı dünyanın gündemine taşıma, dikkat çekme anlamında etkili olmuş ise de gerçekte tıkanmanın salt bu dinamikle açıklanması doğru/yeterli değildir. Aksine, **küreselleşmenin önündeki asıl engelin içsel olduğunu, küreselleşmenin bizzat kendi sonuçlarıyla karşı karşıya geldiğini söyleyebiliriz.**

1990'larda önü açılan ve 21. yüzyılın tamamına damgasını vuracak bir süreç olarak tanımlanan global saldırı, bir biçimde kendisini yok edecek olan rakip bir olguyu, **satın alma gücünün dünya genelinde düşmesini** beraberinde getirdi. Böylece küreselleşme, hem yaşam koşullarındaki gerileme sebebiyle emekçilerin direnciyle karşılaşmış, hem de düşen satın alma gücü sebebiyle, tekellerin kar ve pazar hesaplarını bozmuştur.

Emperyalist ülkelerin global düzeyde sorun çözmek için kimi ortaklaşmalara gitmesi, yaşanan bütünleşmeler, ortak çıkarlar üzerine bina edilse de bu çıkarlara her dönem çelişmeler de eşlik etmiş ve yer yer öne geçmiştir. Örneğin Fransa ile İngiltere arasında, kırsal kesime ilişkin politikaların belirlenmesindeki farklılıklar sebebiyle; aynı şekilde, Almanya ile Fransa arasında, yine köylü politikasındaki farklılıklar sonucu yaşanan çelişmeler, hiç tartışma olmayacakmış gibi düşünülen AB'nin üç temel ülkesi arasında çatışmalara yol açtı. İtalya ve İspanya'nın devreye girmesiyle bu çelişme daha da derinleşti. Benzer şekilde, Amerika kendi pazarını korumak için birçok ürünün ithalatını ya yasakladı ya da kota getirdi; korumacı önlemler hızla yaygınlaştı. İşte bu gelişmeler, bir eğilim olarak, küreselleşmenin önüne bir engel oluşturmaya başlamış ve küreselleşmeye dair yapılan güzellikleri boşa çıkarmıştır.

Görünen o ki çelişmeler giderek daha da keskinleşerek boyutlanacaktır. 1980'lerde, gelecek tasarımlarında, sürecin giderek basit işgücüne olan ihtiyacı azaltacağı, teknolojinin gelişmesi sonucu daha kompleks cihazları kullanacak çok iyi yetişmiş işgücüne ihtiyaç duyulacağı, niteliksiz işgücüne olan talebin ise giderek azalacağı iddia edili-

yordu. Ancak küreselleşme bunun tam tersi bir süreci doğurdu. Dünyada 300 milyon çocuk işçi, çok ucuz koşullarda çalıştırılıyor. Çin, Hindistan, Brezilya gibi ülkelerde basit işgücünde yoğun bir kullanım gözlemlendi. Buna karşın nitelikli işgücünde işsizlik en fazla metropol ülkelerde yaşanmaya başladı. Yani 1980'lerde öngörülen olgu, küreselleşmeyle örtüşmedi. Ve gelişmiş kapitalist ülkelerdeki nitelikli işgücü, az gelişmiş ülkelerdeki niteliksiz işgücüyle bir anlamda rekabet eder duruma geldi. Görünen o ki sonuçta satın alma gücü, gelişmiş kapitalist ülkelerde hızla düşecek ve sosyal yaşam koşullarında gerileşme derinleşerek devam edecektir. Bugün Fransa'da uç noktalarda yaşanan olaylar ne ilktir ne de son olacaktır. Çıkarılan gerici yasalar, üniversite öğrencileri ya da gençlere yönelik olmakla sınırlı kalmayacak, çok daha kapsamlı biçimde emeklilik hakkını, sigorta güvencesini, işsizlikte ödenen paraları bir ortadan kaldıracak düzeyde gericileşecektir. Bunun sonucunda Fransa'da olduğu gibi bu yasaları uygulamak zorunda kalacak diğer ülkelerde de direnişler yükselecek; insanların karşısına ya yoksul 500 milyon insanın çalıştığı ücretle çalışmayı kabullenmek ya da buna direnmek biçiminde bir ikilem çıkacaktır.

Bu gelişmeler, küreselleşmenin sonunun habercisidir. Ne var ki diğer başka olgularda olduğu gibi küreselleşmede de kendiliğinden çökme beklenmemelidir. Sistemin iç çelişmelerinin oluşturduğu çatlaklar, ancak halk direnişlerinin yıkıcı etkisiyle sonuç verir. **Bugün mevcut koşullar yeni bir sol dalgayı haber veriyor.** Solun önderliğinde emekçilerin, 1950'lerden 1990'lara kadar ki süreçte olduğu gibi burjuvazinin karşısına dikilmesi beklenmelidir.

Bugün emek cephesinde yaşananları salt yıkımla/kayıpla tanımlamak, muhtemel gelişmelerin seyrini kestirebilmeyi güçleştirir. Süreç, tüm dinamikleriyle incelendiğinde, emekçilerin saldırılardan öğrenerek çıktığı ve bundan sonraki süreçte kapitalizmin en uç biçimdeki özelliklerini de tanıyarak hare-

ket etme potansiyellerin azımsanmayacak boyutlarda olduğu görülecektir. Tabii, böyle bir süreçte, egemen güçlerin de kendi sömürsü karşısında gelişen dirençleri bastırma için güçlü bir militarizme ihtiyaç duyması, zor öğelerini öne çıkarması beklenmelidir. Böyle bir yönelim, zorun örgütlenme aracı olarak devletin güçlendirilmesini gerektirecektir. Zaten bu nedenlerdir ki, düne kadar "Tarihin Sonu"ndan söz eden Fukuyama dahi, zayıf devletlerin güçlendirilmesinden, devletlerin inşasından bahsetmeye başladı. Bu yönde gelişeceğine dair güçlü veriler bulunan önümüzdeki süreçte, emperyalizmin doğrudan bir aracı olarak ulus devletlerin güçlenmesi ve çatışmaların keskinleşmesi beklenmelidir.

Küreselleşme, artık 10 yıl önce söylendiği gibi 21. yüzyıla damga vurabilecek farklı bir dünya modeli değildir. 2010'lu yıllara gelindiğinde dahi küreselleşme çerçevesindeki politikaların büyük oranda gelişme sınırına dayanıp terk edileceğini ve karşılaşılan sorunlar nedeniyle geri adım atılacağını söylemek mümkündür. Aynı akıbet AB süreci için de geçerlidir. Bu nedenle bugün solun yapması gereken; halkı, burjuvazinin dayatmış olduğu biçimde neo-liberal politikalara denk bir toplumda yaşamaya razı etmek değil, gelecek tasarımına irade koyan projeler etrafında buluşturmadır. **Dünya ölçeğinde gerçekleşmiş sosyalist deneyimler bir eleştirel süzgeçten geçirilecekse; bu, burjuva yönlendirmelerin etki alanından uzak olmak durumundadır. Marx ve Engels'in kıta Avrupa'sına dair devrim beklentisindeki yanılğı da, Ekim Devrimi'nin eksik ve zorunlulukları gibi katkıları da, teorik ve pratik birikimin bütünlüğü içinde değerlendirilmeli, maksatlı, yarı cahilce ve karşı devrim sosuyla makyajlanmış projelere rağbet etmek yerine, devrim tasarımlarının devrimcilerin ürünü olması sağlanmalıdır.** Bugün solun dünya ölçeğinde yaşadığı sorunlar, tabii ki bir tartışma, araştırma ve eleştiri süreci gerektiriyor. Ancak, bu çaba bazen, niyetten bağımsız olarak da, to-

parlayıcı ve kazandırıcı değil, dağıtıcı ve kaybettirici olabiliyor. Yaşanan sorunları bugüne kadar ki tüm üretim ve uygulamaların reddi olarak görmek; Ekim Devrimi gibi kazanımları ve hatta 150 yıllık tarihi bir çırpıda kenara koyup sıfırdan başlamak; en iyi olasılıkla, akli araştırma merakıyla gemlenmiş tecrübesiz bir öğrencinin, bilimi kendisi ile başlatan bir eda ile hareket etmesine benzetilebilir. **Bugün, gerek kuşak/gelenek kopması, gerek okuma ve kafa yorma tembelleği sebebiyle sol, hiç de gerekli olmayan ve hakketmediği tartışmaların muhatabı olabilmektedir.** Örneğin sürecin dünya ölçeğinde giderek demokrasi sorununu çok daha fazla öne çıkaracağı, hatta metropol ülkeler için bile tekrardan bir demokratik halk devriminin gerekip gerekmeyeceğinin tartışılır hale geleceği bir dönemde, yürütülen "Nasıl bir sosyalizm?" tartışmaları, çeşitli açılardan olumsuz bir etki yapabilmektedir. Sovyet deneyiminin dahi, "*Sosyalizm bir ekonomik kalkınma modeli değildir*" noktasında eleştirilmesi, ilerletici bir tarz değildir; gerçekte bunlar araştırmaya dayalı "buluş"lar da değildir. Sosyalizmin bir ekonomik kalkınma projesi olmadığını Lenin de Stalin de günümüz devrimcileri de biliyor. Ancak o günün koşullarında, kendi halkının gereksinmelerine cevap vermeyen bir siyasi iktidarın, sosyalist de olsa, yaşama şansı yoktu. Bugün dahi Rusya'yı boydan boya aşan tek bir demiryolu hattı vardır. Sibirya'daki, dünyanın en zengin petrol ve doğalgaz rezervlerine ulaşılabilmiş değildir. Bu bağlamda, ülke gerçekliğinden uzak, soyut mekanlarda **sosyalist demokrasi** projeleri üretmek, bunları temenni etmek, fiilen mücadeleye hiçbir katkı sağlamaz.

Bugün ülkemizde demokratik devrim ihtiyacı, salt çözümlenmemiş bir ulusal sorunun varlığından kaynaklanan bir sorun değildir. Eğer bir ülkede genel boyutuyla demokratik bir yapılanma yoksa, çok değişik sınıflar ve katmanlar tepkilerini demokratik yollarla dile getiremiyorsa, kendi örgütlenmeleri aracılığıyla kendi taleplerini siyasal alana taşıyamıyorsa, bunun örgütlü araç-

ları/mekanizmaları ortadan kaldırılmışsa, farklı bir iktidar arayışı içerisinde yer almaları doğaldır. Dolayısıyla sadece bu bile, böyle ülkelerdeki sürecin demokratik devrim olması gerektiğini, çok daha geniş kesimleri kucaklayacak tarzda siyasal perspektife sahip olunması gerektiğini gündeme getirir. Ülkemizde ulusal sorunun çözülmemiş olması, bu durumu güçlendiren bir faktördür. **Üzerinde durulması gereken bir diğer özgünlük de din-devlet-toplum ilişkisidir.** Bugüne dek bu sorunun "laiklik" adı altında çözüldüğü kanaati yaygındı. Gerçekte ise bu sorun bugün, ABD'nin dayattığı ılımlı islami modelle beraber daha da su yüzüne çıkmış, çözülmemiş bir sorun olarak, demokratik devrimin görevlerinden biri olma anlamında gündeme oturmuştur. Bu konuda kafa yormak, çözüm geliştirmek, her devrimcinin görevidir. Ancak bunun yolu, tabii ki Lenin'in 1905'te yayınlanmış, "Sosyalizm ve Din" makalesini tekrar etmek değildir.

AB, IRAK, KÜRESELLEŞME, VB. KONULARDA DEVRİMCİLERİN TERCİHİ ÜÇÜNCÜ BİR YOL DEĞİL DEVRİMCİ YOLDUR

Bilindiği gibi son dönemlerde daha yoğun olmak üzere, çeşitli konularda gündeme gelen yaklaşımlara alternatif olma veya varolana taraf olmama adı altında, bir "üçüncü yol" tanımı geliştirilmeye başlandı.

Üçüncü yol, gerçekte bir "yolsuzluk" halidir. Yaptığı ilk çağrışım gibi üçüncü yol kesinlikle bir alternatifi, yani sınıflar çatışmasında bir çözümü değil bir uzlaşmayı tarif ediyor. Bunun özellikle 90'lı yıllardan sonra pek çok biçimi (versiyonu) üremiş durumdadır. Anımsanacak olursa, özelleştirmeye karşı olanlara "devletten yana olmak" yakıştırması yapıldı ve o konuda da bir çeşit "üçüncü yol" tanımı geliştirildi. Benzer bir duruma 91'de Körfez Savaşı'nda tanık olduk. Şu bildiğimiz ve bugün artık katilliğini kabul etmek için "sol"da durmanın bile şart olmadığı ABD, sık sık yaptığı gibi halkların başına bomba yağdı-

rırken, birileri, Saddam'ın varlığını gerekçe ederek, varolan saldırıya "it dalaşı" yakıştırması yapıp, müdahale yerine, uzak durmayı tercih etti. O gün çok yeni, çok değişik, alternatif bir duruş, bir alet olmama hali gibi yansıtılan tercihe; bugün hayatın ve Irak'ın öğrettikleri bağlamında tekrar bakıldığında, o fikrin ne denli zavallı bir hali tanımladığını inanıyoruz ki göremeyecek kimse kalmamıştır.

Bugün benzer bir tartışma AB konusunda yapılıyor. Üçüncü bir duruş geliştirme adı altında "hayır" demekten kaçınılıyor. Gerçekte böyle yaptıkça, bu tercihin sahipleri; Avrupa'da "hayır"ı örgütleyen emekçilerden farklı yerde durmuş, onları anlamamış olmakla kalmıyor; "hayır" diyenlere basit bir "evet-hayır" ikileminin tarafı olmak biçiminde bir yakıştırma yapmış oluyor. Gerçekte ise, AB'yi, Katılım Ortaklığı Belgesi'ni, vb. inceleyenler, "hayır"a çok daha büyük ve özlü anlamlar yüklemektedir. Ve sorun da burada düğümleniyor. DİSK gibi bir sendikanın yöneticilerinin dahi, AB'nin yaptırımlarını, Avrupa dahil, genel boyutuyla nasıl bir sistem önerdiğini araştırmadan bir duruş geliştiriyor olması emek adına, sol adına, acı bir durumdur.

Bu arada özellikle belirtelim ki bu tercihin, 70'li yıllarda solda dışa vuran Çin-Sovyet kutuplaşmasında taraf olmayıp, kendi çizgisini ülke koşullarına özgü olarak geliştirme yöntemiyle uzaktan yakından bir ilgisi yoktur. Benzetme olsa olsa, yukarıda belirttiğimiz ve ne olduğu belli olmayan ama bir iradesizlik haline tekabül eden "üçüncülük" tanımı açısından yapılabilir. Bu da bir derinliğe değil, kaba benzetmeye örnek olabilir. İşin sol adına üzücü yanı, biri ortaya "Emeğin Avrupası" diye bir laf (kuyuya bir taş) atıyor; arkası, önü, hizmet ettiği duruş incelenmeden, hızla taraf buluyor ve alternatif bir duruşmuş gibi kabul görüyor.

Konu, "emekçiler, AB olmadan dayanışmaya giremiyor mu; neden bu dayanışma AB bağlamı gündeme getiriliyor; AB coğrafyası dışındaki emekçilerle dayanışma olursa bunun adı ne olacak" gibi so-

rular üzerinden tartışılabilir. Ayrıca küreselleşme zaten bir bütünü tanımlıyor, bu bütünü de Avrupa değil, tüm dünyadır.

Belki de tartışmaya bir de DİSK, KESK gibi yapılarda giderek yaşanan erozyonun nedenleri bağlamında da girmek gerekiyor. Bugün çok karşı gibi durulan ve vahim sonuçlar üreteceği reddedilmeyen KYTK ve Kamu Personel Reformu gibi düzenlemeler, bire bir AB kriteridir, dayatmasıdır. Hatta IMF ve DB ile yapılan anlaşmalara uyma şartı da; özelleştirmeler de; emeklilik ve sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılması da bir AB kriteridir. Sokakta örneğin bu yasalara/düzenlemelere karşı "hayır" sloganı atanlar, basit bir evet-hayır ikilemine mi girmiş oluyor? Yazık, sol'da durup bu denli sığlaşmak, daha önce pek çok görülmüş bir durum değildi.

Pek çok olguda zaman, öğretici rol oynar. Örneğin "Kuru Çeşme" tartışmalarının bir "ölü doğum" olduğu şimdi genel kabul görüyor. Ama bu, 90'lı yılların ilk yarısında bir ÖDP projesi üretmeye engel olmadı. Bugün artık, (10 yıl sonra) ÖDP'nin de bir çeşit "ölü doğum" olduğu biliniyor; ama bilgi, **yeni-den ölü doğumlar için adım atmaya engel teşkil etmiyor.**

Emperyalizm artık Avrupa ölçeğinde (hatta dünya ölçeğinde de diyebiliriz) sendikaları bir iç bileşen, bir uzlaşma aracı, kendisine yardımcı bir öge haline getirmişken, hala doğrudan o kurum yöneticileri ve fikirleri üzerinden proje üretmek eğer daha ters bir niyet yoksa, bir zavallılık halidir.

Bugün DİSK adıyla anılan yeni bir sol parti için Mustafa Sarıgül'ün, Zülfü Livaneli'nin, Celal Doğan veya Burhan Şenatalar'ın adının geçiyor olması; sınıflararası uzlaşmanın bu denli açıktan ve sol adına savunulur olması bir sonuçtur; tabii ki dünya ölçeğindeki gelişmelerden kopuk değildir. Ama, bu ölçek büyüklüğü, Türkiye coğrafyasında bugün hala **ölü doğum tekrarı**nda ısrarcı olanları kabahatsiz-masum kılmıyor.

YOLCULARIN SEVDASI DA DÜŞÜ DE İSTİSMAR KONUSU YAPILMAMALIDIR

Dergimizin 17. sayısında, Yaşathak Aslan'ın 1980-85 sürecine dair yazmış olduğu kitaba atıfta bulunmuş ve bu konuda bir değerlendirme yapmaktan söz etmiştik. Ancak daha sonra bu tür kitapların tek olmadığını, Mahmut Memduh Uyan'ın da benzer bir kitap yayınlattığını, hatta başka kişi ve çevrelerin bu konuda hazırlıkları olduğunu görünce, tek tek kitapları muhatap alan polemikler yerine, **Devrimci Yol'u anlatmayı tercih ettik**. Birkaç sayıdır, Devrimci Yol'u bugünün ihtiyaçları çerçevesinde dergimize konu ediyoruz. Ancak yine de bu andığımız iki kitap ve adeta her eline kalem alanın Devrimci Yol'u anlatmaya yeltenmesi sebebiyle, yöntem dair kısa bir değerlendirme yapma ihtiyacı duyduk.

Özellikle örgütsel yaşamını noktaladıktan sonra bir çeşit anı bağlamında kitap yazmak adeta moda dönüştü. Pek çok kişi, nerede durduğuna bakmadan; solun dünü tekrar ettiğini, kısır olduğunu, aşılması gerektiğini söylüyor, bir arayış öneriyor; ama genellikle o öneri yazılarında bile, söz konusu arayışın gerektirdiği dinamizmi, enerjiyi, derinlik ve sorumluluğu taşımadığını dışavuruyor. Örneğin Mahmut Memduh Uyan, **Yolcuların Düşü** adlı kitapta, **tartışma** önermek üzere yazdığı kısacık metinde, kendi kendisiyle tartışma halinde bile bir sıkıntı yaşıyor. Yazıyı inceleyenler görmüştür; kendini tekrar eden, birinin diğerini yadsıdığı cümleleri edebi bozukluk içinde alt alta sıralayan Mahmut; "Yolcuların düşünüy" yazmaya soyunmuş; sırf bu bile, ortamın ne denli boş bulunduğunun (boş varsayıldığının) ifadesidir.

Gerçekte, dün hayatın her alanında varlık göstermiş, ülkenin dört bir yanına yayılmış; işçi, köylü, memur, gençlik tüm kesimlerde etkili olmuş bir siyasal hareketin de-

ğerlendirilmesi, **kolektif** bir çabayı gerektirir. Bugüne dek bu çabadan kaçınılmış ve tarihsel sorumluluğun yerine getirilmeyerek, "Tartışma Süreci" gibi yapıcı değil yıkıcı gayretlerle geçirilmiş olması; kimi şahıslara kitap yazarak bu boşluğu istismar etme cesareti verdi. Bu tür çabaların subjektivizmden kurtulma şansı yoktur. Andığımız kitaplar dikkatle incelendiğinde, yaşama durulan yerden bakılan, kişiselleştirilmiş ürünler olduğu görülür.

Mahmut Memduh Uyan, *"Solun tarihsel düzeydeki değerlendirmesi-eleştirisini günümüzde unutulmuş gibi, kendi geçmişimiz neredeyse birilerinin askerlik hikayelerini anlattığı, diğerlerinin dinlediği ya da bazılarının kendilerine göre çarpıtıp küfrettiği bir tür hezeyana dönüşmüş"* (s:11) diye şikayet etse de, kendisi de Yaşathak da askerlik hikayesi anlatan bir konumdan kurtulamıyor. Süreci kendi tekelinde görerek yansıttıkları şahısileştirici tutum, anlattıklarını **askerlik anısına** çevirmeye yeterli bir nedendir.

Devrimci Yol'da yetişip özel görev alan, yani teorik ve pratik olarak donanmış varsayılan kişilerin bir tarihsel süreci anlatırken sığığa düşmesi, **bugün durdukları yerin onların Devrimci Yolcu yanlarını ne denli aşındırdığının ifadesidir**. Tabii bu sığılık, "Yolcular Düşü"nü ve "sevdasını" anlatmak gibi bir iddiayla da bağdaşmıyor.

Mahmut'un *"Kırda yaşadığımız olayları kısaca anlatarak bilgi eksikliğini gidermeye çalışacağım. İsteyen spekülasyon üretmeye devam etsin"* (s:16) veya *"Kırsal alandaki gelişmelerin kısa öyküsü bu. Şimdi okuyanlar istediği yorumu yapabilir"* biçimindeki reaksiyoner ifadeleri gerçekliği değiştiriyor. Mesele, *"bir olayı kim yaşamışsa onu en iyi/doğru o anlatır"*

basitliğinde ele alınmaz. Olayın canlı tanığı kişi de yanılır, yanılır veya "spekülasyon" yapabilir. Hele ki söz konusu olan, pek çok özneyi kapsayan uzun bir süreçse; bu olasılık daha da büyür. Mahmut'ta da Yaşathak'ta da rastlanan "sürecin sahibi" biçimindeki ruh hali, ne yazık ki okuyucuları yönlendirip etkileyebiliyor. Bu nedenle çok tercih etmesek de yer yer bu arkadaşların kişisel durumlarından/pratiklerinden anımsatmalar yapmak durumunda kalıyoruz. Örneğin **gerillanın dağdan indirilmesi süreci ile ilintili, biz kabahatli aramıyoruz. Sadece başka türlü olabileceğini düşünüyoruz**. Hatta kabahat aranacaksa, bu en az "dağdakiler"de aranmalıdır. Çünkü onlar; yönlendirilen, yanıltılan, yalnız bırakılan, vb. konumundaydı. Ama aynı şey Yaşathak Aslan için geçerli değildir.

Mahmut, o "çok demokratik" dediği tartışmanın bir de **dağ sürecini tasfiye için** (ikna için) yapılmış bir **"Kır Tartışma Süreci"** olabileceğini nedense yok sayıyor veya göremiyor. *"Bakın ne kadar demokratik tartışmışız; herkese söz hakkı vermişiz"* anlamına gelecek açıklamalarla sorunu aştığını düşünüyor.

Bilinir ki kişi, bir şeyi kanıtlamak üzere tanım yaparken; niyet, beklenti, kişisel özellikler, samimiyet ölçüsü, vb. nedenlerle objektifliğini yitirebilir. Mesela, dağdakilere *"aşağıda hiç kimsenin kalmadığını"* söyleyebilir. Veya kırdaki ilişkileri dağıtmak yerine, **yeni duruma uygun olarak düzenlemek gerektiğini** savunanların olduğunu onlardan gizleyebilir.

Mahmut, *"Tartışmalar sonunda; bütünsel bir hareket olmadığımız, toplumsal mücadelenin dışına düştüğümüz, dönemin politikalarını oluşturamadığımız, bizlerin toparlanma çabası ve cuntaya karşı"*

direniş çabası sürerken politik koşulların hızla değiştiğini göremediğimiz sonucuna vardık." (s:167) diyor. Bu, onlara dayatılan fikri sistematüğün tartışmalar eşliğinde benimsetildiğinin de göstergesidir. Nitekim, kırdan şehirlere inenlerde "Taner'le özdeşleşen" sağ duruşun-eğilimin argümanları rahatlıkla gözlenebiliyordu.

Aslında burada andığımız kitaplar, bir başka gerçekliği daha açığa çıkarıyor. Bir insan vaktinde teorik-pratik zeminde çok değerli ürünler ortaya koymuş olsa dahi, eğer örgütlü yaşamdan, dolayısıyla da devrimci mücadeleden uzaklaşma sürecine girmişse; o uzaklık ortamında bir gerileşme, sığlaşma, hatta ilkellik ve darlık beklenmelidir. Bunlar **mutlak** sonuçlar değilse de, dün itibar edilen konumda olup, bugün kendilerine ayrılan köşede "*Aslında bu hafta yazma hevesinde tık yok. Ne halt edeceğim bilemiyorum.*" (Birgün Gazetesi, Melih Pekdemir) diye yazıya başlayanların bu düşkünlüğünü anlamaya yardımcı olabilecek önemli verilerdir.

Böyle bir kıyas yapma ihtiyacı duyan oldu mu bilemiyoruz; ama, biz öneriyoruz. Örneğin M. Memduh Uyan'ın "Ben Bir İnsanın" kitabındaki kendini ifade edebilme yeterliliği ile şu son kitabı kıyaslansın; ortaya çıkacak fark/açı, eğer bugün durduğu yerin, seçtiği kimliğin ifadesi değilse, nedir? Yani biz "spekülasyon" yapmıyoruz. Gerçekleri yazıyoruz.

Bizim acelemiz yok; genelde halkın, özelde yıldızlaşan yumruğa gönül vermiş olanların sonuza dek yanıtlanması mümkün değildir. Bayrak göndere çekildi bir kez. Artık buz kırıldı, yol göründü. Oyalama, sömürü, istismar bitiyor. Buna Devrimci Yol'un kendisi son noktayı koyacaktır.

Resmi tarih yazmak, hafızasızlığa oynamak eskiden sırf egemenlere ait bir tutumdur. Ne yazık ki bir süredir kendini solda ifade eden kesimlerde de bu yakışsız tarza başvuranların olduğu görülüyor.

Devrimciler tarihleri boyunca hiçbir zaman arayıştan, tartışmadan uzak durmamıştır. Bu, diyalek-

Bir gerçeğin daha altını çizmek durumundayız. Ne Mahmut'un ne de Yaşathak'ın yok sayması, maddi bir olguyu yok etmez. Bugün "Devrimci Yol var mı, yok mu?" tartışması yapacak değiliz. Birileri geçmişini veya bugününü anlatırken, bir şeyleri atlama, yok sayma keyfiyeti gösterebilir. "Tarihimiz, yazılı ürünlerimiz, arşivimiz" diye gerçekte bizi anlatmayan metinler, bizi anlatan metinlerle yana getirilebilir. Ama bu, ne Devrimci Hareket'in 35 sayılık arşivinin ve bugüne dair ürettiği çözümlerinin önemini zayıflatır; ne de Devrimci Yol'un tüm çabalara rağmen öldürülemeyeceği gerçeğini örter.

tik yöntemin de gereğidir. Ancak, ÖDP'yi doğuran "Tartışma Süreci"nde de görüldüğü gibi, tartışma bazen ileri değil geri götürmek için de yapılabiliyor. Gerçekte biz hemen hiçbir tartışmanın iradesiz, örgütsüz, amaçsız olduğuna inanmıyoruz. Bu, **Tartışma Süreci** için de geçerlidir. O gün varolan örgütlülüklerin dağıtılması şart koşuldu ise de, o şartı koşanlarca; örgütlülük, irade, yasa, iktidar, vs. farklı zemin ve biçimlerde yeniden var edildi ve sonuca bu araçlar eşliğinde gidildi. Bu nedenle **doğrudan demokrasi, antiiktidar** gibi kavramları alt alta sıralamanın kendi başına bir anlamı, önemi yoktur. Marksizm, demokrasiden ne anladığını da ona nasıl ulaşılacağını da yeterli açıklıkta ortaya koymuştur. **Anarşizmden, Troçkizmden apartılmış fikir kırıntılarına gerçekte hiçbir Marksistin ihtiyacı olmamalıdır.** Öncelikle kişinin kendisinin kafası net olmalı ki neyi aradığını; nerede, nasıl arayacağını ortaya koyabilsin.

Mahmut, "*Bugüne dek sol çevreler içinde yürütülen tartışmalar bir tür kendini tahkim etme, varlığını sürdürme çabasından öte bir anlamı olmadı.*" (cümle bozukluğu ona ait) diyor. ÖDP için de aynı kanaati taşıyor mu; bunu yazmamış.

Eğer geçmişe dönük bir hesaplaşma yaşanacaksa; bu, bugün artık "geçmiş" olan Tartışma Süre-

ci'yle özellikle yapılmalıdır. Yani **hesaplaşma, hesap sorulması gerekenlerin de ağızından düşürmediği, soyut/anlamsız bir olgu olmaktan çıkarılmalı;** devrimci zeminden, devrimci ölçek ve değerler gözetilerek yapılmalıdır.

Kişi ve çevrelerin durduğu yer, söz söyleme hakkına da, söylenen sözün kıymetine de etki yapar. Kişinin dün önemli yer ve pratiklerde bulunmuş olması, bugünkü hesaplaşmada da doğru yerde ve objektif olabileceği anlamına gelmez. Benzer bir durum örneğin Ertuğrul Kürkçü için de geçerlidir. Onun Kızıldere eleştirisinden nasıl devrim yararına bir sonuç çıkmıyorsa; tarihsel işlevi, genelde devrimci değerleri özelde Devrimci Yol'u tasfiye olan ÖDP'nin MYK'sında bulunan M.M Uyan'ın da geçmişle hesaplaşmasından devrim yararına bir sonuç çıkmaz.

Okurlarımız hoşgörsünler, bu polemik Devrimci Yol'un güvenesi içindir. Artık Devrimci Yol'un sahipsiz olmadığı, her aklı esenin, bu zemini istismar amaçlı kitap yazıp bundan çeşitli rantlar sağlayamayacağı bilinmelidir. Bir dönemin ve değerlerinin sömürüsü anlamına gelen böylesi çabaların önüne geçmenin yollarından biri de bu yalan-yanlış değerlendirmelere itibar etmemek, "*Ne güzel, bir kitabımız daha oldu*" edilgenliğine düşmemek-

tir.

Mahmut, tartışma öneriyor, sonra “*Bu nasıl olacak?*” diye sorup, bu sorunun da yanıtının tartışılarak bulunacağını söylüyor. Yazısında yaptığı “*Devrimci bir arayışı, günümüzdeki siyasal grupların bir benzerini oluşturma çabası gibi görülmemeli*” (cümle bozukluğu ona ait) tanımlaması, durduğu yerin, dolayısıyla devrimci yapılardan uzaklığının da ifadesidir. Çünkü böyle bir amaç, böyle bir tanımlama olmaz. Dünyada ve Türkiye’de devrimci yapılar birbirine hem benzer hem benzemez. Eğer bir farklılık konacaksa o, daha net tanımlanmalı, bugünkü yapılanmaların dışında farklı bir yapıdan ne kastedildiği de tarif edilmelidir. **En liberal yerde durup liberalizm eleştirisi yapmak, ne öneri sayılır ne de ciddi yet içerir.**

Mahmut tartışma istiyorsa, biz tartışıyoruz. 16.sayımızda 15 sayfalık AB dosyası hazırladık. Sola da sisteme de değindik. Üstelik “dün” denen çerçeveyi çokça aşarak yazdık. “*Dünü tekrar ederek bu iş olmaz*” deyip sonra da “*Yaşadığımız toplumda belirli bir yaklaşımı üretmeden AB’liğine taraf olursak şu olur, karşı olursak bu olur demenin farklı güçlere malzeme olması dışında bir anlamı olmaz.*” biçiminde sorunu karikatürize etmek, Mahmut’u düşüğü kafa karışıklığından kurtarmıyor.

“*Dönem devrimcilik dönemi*” diyor Mahmut. Doğrudur; ama, bunun ÖDP içinde durarak nasıl olacağını yazmamış.

Bir gerçekliğin daha altını çizmek durumundayız. Ne Mahmut’un ne de Yaşathak’ın yok sayması, maddi bir olguyu yok etmez. Bugün “Devrimci Yol var mı, yok mu?” tartışması yapacak değiliz. Birileri geçmişini veya bugününü anlatırken, bir şeyleri atlama, yok sayma keyfiyeti gösterebilir. “*Tarihimiz, yazılı ürünlerimiz, arşivimiz*” diye gerçekte bizi anlatmayan metinler, bizi anlatan metinlerle yan yana getirilebilir. Ama bu, ne Devrimci Hareket’in 35 sayılık arşivinin ve bugüne dair ürettiği çözümlerinin önemini zayıflatır; ne de **Devrimci Yol’un tüm çabalara**

rağmen öldürülemeyeceği gerçeğini örter.

Süreç, yapılan bu yakışıksız atraksiyonların, nereye hizmet ettiği bilinen üretimlerin ve yok saymaların sahiplerini **huzursuz edecek şekilde** geliyor. Bunu daha erken fark edip; bozucu, tıkayıcı, aşındırıcı rol üstlenmekten bir an önce vazgeçeceklerini umut ediyoruz. Çünkü **dönem, Devrimci Yolculuk dönemi**. Birileri Devrimci Yol’u bir siyasal yapılanma değil de bir aileymiş gibi görmekte ve yapılan tahribatı görmemekte ısrarcı olabilir. Ama bu, sürecin tüm demokratik güçler için içerdiği tehlikeyi de çözüm yolunun geçtiği yeri de değiştirmiyor.

“Eski arkadaşımızdır” diye, söylenen her şeyi dikkate almak, kıymet biçmek bizi bütünüyle şekilsizleştirir. Devrimci Yolculuk, olguları kendi süzgecinden geçirmeyi, sınıfsal zemini kaydırmadan olayları incelemeyi gerektirir. Örneğin, AB süreciyle de ilişkili biçimde ülkemizde bir gerilmenin tırmanarak sürdüğünü daha önce de söylemiştik. Kürt Sorunu bu süreçte gerginleştirici faktörlerden biri olarak biliniyor. Ne var ki devrimciler bu sorundan söz ederken, PKK ile devleti aynı kefeye koyma hakkına/lüksüne sahip değildir/olmama-lıdır. Melih Pekdemir’in 24 Mayıs tarihli Birgün’deki yazısına bakıldığında, bütünüyle Devrimci Yolculuk’tan uzak bir duruşun/perspektifin hakim olduğu görülür. Biz barıştan söz ederken “Yanlış kullanımına en fazla rastlanan kavramlardan biri de barıştır. Barışın oluşması için kavgasızlık hali yetmez. Örneğin tek taraflı ateşkes veya teslimiyet barış değildir.” diyoruz.

Melih ise, barıştan devlete yanıt vermemeyi anlıyor. Biz, kirli savaş denince, devletin uygulamalarını anlıyoruz. Melih ise, PKK’yi de aynı kefeye koyuyor. PKK’yi biz de, üstelik çok sert bir dille eleştiriyoruz; önemli olan sapla samanı karıştırmamaktır.

Biz, Maraş’ları, Çorum’ları bir karşı saldırı, bir reaksiyon değil, bir **faşist katliam** olarak değerlendiriyoruz. Bu nedenle “*Sağ-sol çatışması yok faşist katliamlar var*”

diyorduk. Melih, “karşı saldırılar” olarak değerlendiriyor.

Biz, PKK’yi yanıtızsızlığa, çatışmasızlığa değil, doğru temelde mücadeleye çağırıyoruz. Melih, Orhan Doğan’ın, “*Savaşmadan savaş zeminini ortadan kaldırma*” önerisini övüyor.

Biz, egemenlerin jestten, iyi niyetten anlamadığını, meselenin sınıfsal olduğunu söylüyoruz. Melih, Orhan Doğan’ın devlete “*jest yapma*” önerisini övüyor.

Biz, Türk ve Kürt halklarının kardeş olduğunu, birbiri ile çatışmadığını, sorunu bütünüyle egemenlerin/devletin yarattığını söylüyoruz. Melih, “*Türklerin ikna edilmesi*”nden bahsediyor.

Biz, Devrimci Yol’un, tarihinin hiçbir döneminde “barış”tan teslimiyeti anlamadığını, sınıfsal bakış açısı dışında bir bakışı telkin etmediğini iddia ediyoruz. Bu nedenle, duygusallıktan uzak bir seçicilikle ve dünden bugüne uzanan değerlerde devamlılığı gözeten bir duruşla yaşamı karşılamalı; “eski arkadaş” adı altında değerlerde sulanmaya, ölçsüzlüğe, sistemi meşrulaştırmaya hoşgörü ile yaklaşılmamalıdır.

Solda yenilenmek, güne yanıt olabilmek, bugüne kadar ki sosyalizm deneyimlerinden daha demokratik biçimlerde pratikler amaçlamak bizler için de bir görevdir. Böyle bir görevi başarabilmek, her alanda sistemden uzak durmayı, alternatif olabilmeyi gerektiriyor. Bu, devrimci özünü yitirmiş, sisteme rücu etmiş ve burjuvazinin değer diye ürettiği her şeyi benimsemiş kişi ve çevrelerle olmaz.

Dünya’da sosyalizmin önu gerçekten açık; Latin Amerika kaynıyor. Ama soldan yana fazlasıyla esme potansiyeli taşıyan süreç, kendiliğinden bir evrimle başarıya ulaşmaz. Doğru bir önderlik şarttır. Bunun da Lula gibi popülist söylemlili kişi ve yapılarca olmayacağı özellikle bilinmelidir. Hatta sanıldığı aksine solun önünü kestiğini, **dayanışma** adı altında Türkiye dahil çeşitli coğrafyalarda örnek alınmasının yarardan çok zarar getirdiğini söyleyebiliriz.

“BİZ HER DÖNEM KÜRT HALKININ YANINDA OLDUK”

SORU: Rejimlerini sömürü ve baskı üzerine oturtmuş tüm ege- men oluşumların “baskı yasaları”nı hiçbir dönem elden bırakmadığı, bunu bir güvence olarak gördüğü bi- linir. Türkiye’de Kürt sorununun varlığı, bu niteliği daha da geliştirmiş, sertleştirmiş ve keskinleştirmiş- tir. Son olarak gündeme gelen TMY’nin Kürt olgusunu da hedefe koyan niteliği, söz konusu gelenek- sel tutumun devamıdır. İşte Kürt si- yasal örgütlenmesi, bu gerçekliğin diğer devrimci yapılar tarafından görülmediğini, gereken desteğin ve- rilmediğini söylüyor ve eleştiriyor. Bu eleştiri sizce haklı mıdır?

YANIT: Biz o sözü edilen gerçekliğin, Türkiye’deki tüm dev- rimci yapılarca görüldüğü düşünce- sindeyiz. İster “Türkiye Kürdistanı” densin, isterse “sömürge” tespiti ya- pılsın, tüm tahlil farklılığına rağmen biz, hiçbir devrimci yapının yukarı- da özetlenen gerçekliği ıskaladığı kanaatinde değiliz. PKK’ye karşı tu- tum ve yaklaşımlarda farklılıklar ol- sa da hemen tüm yapılar, Kürt Soru- nu konusunda bir hassasiyet içinde- dir. Hatta kimi yapılar için bunun ideolojik politik duruşunu aşındırır noktaya geldiğini söyleyebiliriz.

PKK’nin “gerçeklik”le iliş- kilendirerek devrimcilerden bekle- diği, her türden pragmatizme, sınıf- dışı ilişkilere, norm ve hedef bulan- masına prim verilmesidir. Diğer bir ifadeyle kayıtsız şartsız destektir. Bunu dünyada hiçbir örgüt hak ola- rak görmemelidir.

SORU: Deniliyor ki Türki- ye’li devrimciler, Hamas, ETA, IRA veya Irak’lı direnişçiler söz konusu olduğunda koşulsuz destek sunu- yor; ancak PKK’ye gelince aynı des- tek ve sıcaklığı göstermiyor. Bu yaklaşıma katılıyor musunuz?

YANIT: Bu da bütünüyle subjektif bir değerlendirmedir.

Hiçbir olaya, ayrıntıları vermeyen kaba gözlüklerle bakılmamalıdır. Bir davanın haklılığı, o dava bağla- mında örgütlenmiş bir yapıya de- mokratik bir nitelik kazandırır. An- cak, bir yapının meşru bir davaya dayanması ve demokratik olması, o- nun her eyleminin demokratik ve meşru olacağı anlamına gelmez. Bu bağlamda Tel Aviv’de de İstan- bul’da da halkın ortasında, otobüs durağında patlayan bomba meşru değildir; eleştirilmelidir; desteklen- memelidir. Benzer şekilde, anti- emperyalizm bir hareketi nasıl de- mokratik kılıyorsa; emperyalizmle işbirliği, demokratik niteliğini yitir- me sebebidir. Bu genel bir doğru- dur; ülkeye veya örgüte göre değiş- mez.

SORU: Kürt önderliği sis- tem içi çatlak ve çelişmeleri kul- landığını, bu konuda ustalıklı br duruş sergilediğini; ama Türkiyeli devrimcilerin bu durumu anlamadı- ğı için karşı çıktıklarını iddia edi- yor; buna ne diyorsunuz?

YANIT: Egemen çevrelerin iç çelişmelerini dikkate almak, bu çelişmelerini büyütme için kimi hamleler yapmak, bilinen ve sistem karşıtı hemen her yapı tarafından başvurulmuş bir tarzdır. Varlığına kar- şı çeşitli araç ve yöntemlerle müca- dele edilen sistemin iç çatlaklarını büyütme gayreti olarak da değer- lendirilebilecek bu çaba, yanlış ve- ya gereksiz değildir; ancak, ikincil- dir. Yani temel öneme sahip müca- deleye tabii ve tali olarak düşünül- melidir. Aksi takdirde; tali olan te- mel olanın önüne geçer ve bu, bir anlamda arabayı atın önüne koşmak gibi ters bir ilişkilendirme doğurur.

Bugün “rejim içi” diyebile- ceğimiz çelişmeler, çatlaklar mev- cuttur. Örneğin, Şemdinli olayı kar- şısındaki duruş/yaklaşım farklılık- ları da bir iç çelişme sayılır.

Savcılığın hazırladığı iddianamenin üzerinde koparılan fırtınanın nedeni budur. Sistem içi veya rejim yanlısı olduğu halde “özel harp” bağlamın- daki teşkilatlanmanın açığa çıkma- sını isteyen olabilir; oluyor da. Ö- nemli olan, bu çelişmeye, hakketti- ğinden fazla bir anlam yükleme- mektir. Mesela, Orgeneral Büyü- kanıt’ın adının iddianamede geçme- si elbette ki önemlidir. Ancak, bunu AKP’nin sağladığını varsayıp AKP- ye rejim karşıtlığı yolunda önemli anlam ve misyonlar yüklemek, bü- yük bir yanılgı olur. AKP, emperya- list odaklardan aldığı destekle veya kendi hesapları gereği yer yer reji- min etkili odakları ile karşı karşıya gelse dahi, çoğu kez kaçak güreş- mekten öteye gidememektedir. Ni- tekim, “Şemdinlilerin tanıklığı ca- iz değildir” diyen de, Meclis Araş- tırma Raporu’na Büyükanıt’ın adı- nın geçmemesini isteyen de AKP- dir. Ve sonuçta savcı devre dışı kal- mıştır.

Bu konuda PKK’nin trajik sayılabilecek denemeleri vardır. “Kullanıyorum” dediği ABD’nin A. Öcalan’ı tutsak alıp Türkiye’ye tes- lim etmesi, yeterince öğreticilik ta- şıyor olmalı. Ayrıca bir yapının bir- kaç ay farkla bir olguyu “dost” veya “düşman” olarak tanımlayabilmesi, basılan zemini bütünüyle kaygan hale getirir. Sapla saman karışır. Bu- gün eğer sokakta patlayan bomba- ların menşei için halk net şeyler söyleyemez hale gelmişse; “bu ey- lemi demokratik güçler yapmaz; o halde karşı devrim provokasyonu- dur” diyemiyorsa; böyle bir netlik kalmamışsa, bunda PKK’nin yanlış eylem çizgisinin rolünün olmadığını kimse söyleyemez.

SORU: Peki PKK yeterince eleştiriliyor mu?

YANIT: Çok önemli bir nok- taya işaret ettiniz. Ne yazık ki kimi

yapılar, PKK'yi eleştirmemeye adeta ant içmiş. Sanki PKK eleştirilince Kürt Sorunu yadsınıyormuş gibi bir duruş söz konusu. Kürt coğrafyasında yaşanan, örneğin çocukların terörist ilan edilerek kurşunlanması biçimindeki olayların tetiklediği hassasiyetler kimi çevrelerce, Kürt önderliğinin eleştirilmemesi gerektiğine gerekçe edilmektedir. Gerçekte ise, hatalar karşısında susuldukça, PKK'ye iyilik yapılmış olmuyor; çünkü eleştirilmediği için hatanın tekrarı da kayıp verme olasılığı da varlığını korumuş oluyor.

Bizce T.Erdoğan'ın ağzından dışavuran, çocukları terörist ilan edip onları kurşuna dizme eğilimi; bir taraftan faşizmin halkın talepleri karşısındaki duruşunun niteliğini yansıtmakta; diğer taraftan, hala başbakanları egemen güçten bağımsız bir özne gibi değerlendirip onları "iyi" ve "kötü" diye sınıflayan ve beklentilerini onların niyetlerine endeksleyen kesimler için öğretici olmaktadır. Daha dün, aydınlara randevu verdi diye göklere çıkarılan, "Özal gibi öldürülmezse, Kürt sorununu çözeceği" varsayılan T.Erdoğan, şimdi böyle düşünenlerin çocuklarının katlini yüksek sesle savunuyor.

Biz '80 öncesinde de sonrasında da, 90'lı yıllarda da, bugün de Kürt Sorunu'nu devrimin bir bileşeni olarak gördük, gündemimize bu bağlamda aldık ve her dönem Kürt halkının yanında olduk.

SORU: Son olarak ABD Dışişleri Bakanı Rice de Türkiye'yi ziyaret etti. Sizce Kürt önderliği bu ve benzeri ziyaretleri de yanlış mı değerlendiriyor?

YANIT: ABD Dışişleri Bakanı Rice'ın Türkiye'yi ziyareti benzer diğer ziyaretler gibi basın ve televizyonlar tarafından büyük oranda PKK ile ilişkilendirildi. Bu tutum bile başlı başına, Türkiye'deki egemen yönlendirmenin araçlarını ne denli sivrilttiğinin ifadesidir. Basından aydınlara kadar tam bir akıl tutulması hali yaşanıyor. Türkiye, BOP çerçevesinde daha etkin rol almak üzere, ABD'li yetkililerin en yoğun ziyaret ettiği ülke haline gelmişken, yapılan resmi açıklamalarla zekaca aşağılanmış ol-

Egemen çevrelerin iç çelişmelerini dikkate almak, bu çelişmelerini büyütme için kimi hamleler yapmak, bilinen ve sistem karşıtı hemen her yapı tarafından başvurulmuş bir tarzdır. Varlığına karşı çeşitli araç ve yöntemlerle mücadele edilen sistemin iç çatlaklarını büyütme gayreti olarak da değerlendirilebilecek bu çaba, yanlış veya gereksiz değildir; ancak, ikincildir. Yani temel öneme sahip mücadeleye tabii ve tali olarak düşünülmemelidir. Aksi takdirde; tali olan temel olanın önüne geçer ve bu, bir anlamda arabayı atın önüne koşmak gibi ters bir ilişkilendirme doğurur.

mak, öyle görünüyor ki aydın olarak bilinen kimi kişileri rahatsız etmiyor.

Basının karşına geçen Dışişleri Bakanı "ABD'den destek istendiğini" söylüyor, doğrudur; ABD'den zaten her fırsatta PKK konusunda destek isteniyor veya K.Irak'a operasyon için izin isteniyor. Ama ABD'nin ne istediğine hiç değinilmiyor.

Aslında ABD'nin Türkiye'den veya Türkiye'nin ABD'den bir şey istemesi normal. Normal olmayan şey, PKK'nin de beklentilerini doğrudan veya dolaylı biçimde ABD ile ilişkilendiriyor olmasıdır. Bilinir ki kendi programı olmayanlar, başkasının programının bir parçası olurlar.

Burjuva siyaset zemini bütünüyle çıkara dayalı, kaygan ve kirlidir. Oradaki uzlaşmalar büyük oranda sınıfsal temel yakınlığı ile de ilintilidir. Onu örnek almak veya o denklemlerde kendine yer aramak, halk adına iş yapma iddiasıyla yola çıkan bir politik özneyi, olsa olsa "kullanılır bir özne" durumuna düşürür. Diğer bir ifadeyle, halk adına politik bir öznenin, emperyalizmin siyasal denklemlerinden kendi sorunları için çözüm damıtma koşulu yoktur. Bu, işin doğası gereği böyledir. Aksi iddia ve beklentiler, soruna sınıfsal bakma yeteneğinden yoksun olmakla maluldür.

SORU: Rice'ın Türkiye'ye gelişi sürecinde yoğun olmak kay-

dıyla son zamanlarda, ABD'nin K.Irak'taki PKK kamplarıyla ilgili istihbarat bilgisini Türkiye'ye verdiği, PKK'nin üst düzey kadrolarının Türkiye'ye teslim edileceği, vb. haberler görsel ve yazılı basında sıkça yer alır oldu. Kimi "uzman"larca da beslenerek renkli başlıklarla sunulan bu bilgilerin doğruluk oranı nedir?

YANIT: Doğruluğu bir yana, bunlar bilgi bile değildir. Üstelik en sıradan askeri ve politik değerlendirmeden yoksun, bütünüyle asparagas haberlerdir.

Dergimizde sıkça belirtildiği gibi K.Irak ve dolayısıyla bölgedeki Kürt oluşumlar, ABD'nin işgal ettiği Irak coğrafyasında tutunabildiği tek alan ve destek aldığı sınırlı sayıdaki öznelerdir. Bu nedenle "PKK kamplarının bombalanması" dahil, K.Irak'ta hiçbir çatışmaya, istikrarsızlık kaynağına tahammülü yoktur. Kaldı ki PKK kampları da kadroları da kimi akhevvel gazetecilerin sandığı gibi birkaç füzeyle yok edilecek veya istendiğinde "paketlenip" Türkiye'ye verilecek korunmasız hedefler değildir.

Basına yansıyan genellikle Türkiye'nin temennileri olmakta ve çoğu kez gündemi saptırma, örtbas etme işlevi görmektedir.

SORU: Peki sınıra büyük bir askeri yığınak yapan Türkiye'nin amacı nedir?

YANIT: Türkiye, K.Irak'ta ABD desteğiyle oluşturulan Kürdis-

tan varlığını, K. Irak'la sınırlı kalmayacağını bilincindedir. Bu bağlamda tehdidin boyutunu okumuş ve 70 yıllık devlet geleneğinin gereği bir reflekste bulunmuştur. Amacı, "sıcak takip", vb. meşruiyetlere sığınarak, ABD'den K. Irak'a müdahale izni çıkarttırmaktır. Bu bir çeşit pazarlık ve mücadele alanıdır. Türkiye çok fazla şansını olmadığını bilmektedir. Bu nedenle K. Irak'a doğru hareket kabiliyetini çeşitli tavizler ve pazarlıklarla arttırma gayreti içindedir. Bunun boyutunu pazarlıklar belirleyecekse de, K. Irak'ın kaderini değiştirecek boyutlara gelme ihtimali yoktur.

SORU: Peki Türkiye, Suriye ve İran arasında son günlerde gözlenen yakınlaşmanın bununla bir ilintisi var mıdır?

YANIT: Evet, doğrudan ilintisi vardır. İran ve Suriye'nin de hem Kürdistan hem de PKK diye bir sorunu var. Mevcut tehditler üçü için de geçerlidir. ABD karşısında zayıf konumdalar. Ve birbirinden güç almaya çalışıyorlar.

SORU: Peki PKK'nin son zamanlarda şehirlerde yoğunlaştığı eylemler nasıl bir politikanın devamıdır; eylemlerle amaçlanan nedir?

YANIT: Askeri strateji, Türkiye'nin K. Irak'a yönelik şu veya bu orandaki operasyonunda başarılı olması için cephe gerisini istikrarlı hale getirilmesini gerektirir. Türkiye'nin bölgeye dönük ön operasyonları da TMY gibi önlemleri de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Bu hazırlık ve hesapların bilincinde olan PKK'nin eylemleri de "cephe gerisini istikrarsızlaştırma" olarak değerlendirilebilir. Bu eylemler ilk bakışta "etki-tepki" anlamında veya "askeri hesapları bozma" dahilinde mantıklı görünebilir. Gerçekte ise, ABD'nin Irak'taki politikalarına endekslenme niteliği taşımakta ve yapılış tarzı itibarıyla de egemenlere değil halka zarar vermektedir. Bilinir ki eylem, politikanın devamıdır. Politik duruş ne denli bulanık olursa, eylemin sonuçları da o denli bulanık olur.

SORU: Devrimcilik iddiasında olanların sosyal olgulara da yaklaşımı bilimsel olması gerekmi-

yor mu? Esnekliğin bu boyutu normal midir? Söz konusu savrulmaya dair son söz olarak neler söylemek istersiniz?

YANIT: Sosyal olgularda da bilim sınırları içerisinde kalarak değerlendirme yapmak mümkündür. Ne var ki bu sınırlar, teknik meselelerde olduğu denli "kesin" değildir. Esneklik ve duruma göre değişme oranı fazladır. Bu durum değerlendirmelerde öznelleşme olasılığını arttırır.

Marksizm'in sunduğu yöntem, değerlendirmelerde bilimsel sınırlar içinde kalma olasılığını arttırmış olsa da, yukarıda belirttiğimiz gibi öznellik, bilimsel normları aşındırmayı beraberinde getirebilmekte, olgular ihtiyaca göre eğilip bükülebilmektedir.

Düşünsel zeminde bilimselliğin kimi kişi ve alanlarla sınırlı olması, spekülasyon malzemesiyle veya manipülasyonla iş yapanların, yani bilim dışı kalmayı tercih edenlerin işini kolaylaştırıyor.

Yalana-dolana dayalı iktidarların, yansıttıkları akıl ölçülerindeki düşüklüğe rağmen varlığını koruyabilmesinin nedenlerinden biri de budur.

Büyütülmüş ölçekler, algılamayı güçleştirir. Örneğin, iki kişi arasındaki haksızlığı görebilmek, iktidarın halk karşısındaki toplam haksızlığını görmekten daha kolaydır. Benzer bir durum çözüm yolları için de geçerlidir. Sorunun öznesi

iktidar olunca, onunla mücadele etme cesareti de kabiliyeti de düşüyor.

Bugün felsefenin en temel önermelerini dahi dikkate alma ihtiyacı duymamak, düşünsel kanalları metafizik etkilenmelere ve sistemin bütününe açık tutmak, "sol" da durma iddiası olsa da yapılarda bir zemin kaymasına sebep olmakta, on yıllar önce aşıldı diye bilinen tartışma konularının ve ikilemlerin yeniden sahneye çıkmasına imkan tanımakta ve sonuçta düşünsel çıtada bir irtifa kaybı yaşanmaktadır. Özellikle Kürt Sorununda bu durum, egemen yönlendirmelerle birleştiğinde, şovenizmin potansiyelini büyütmede, Türk milliyetçiliğinin değerirmesine su taşımaktadır. Bugün artık devrimci-demokrat çevrelerin tanıdığı ve kendilerini solda tanımlayan Özdemir İnce, Ataol Behramoğlu gibi aydınların dahi Kürt sorunu konusunda egemen söyleme angaje olmuş olması; soruna "güneş dil teorisi" ve "Türk Tarih Tezi" formülleri kapsamında yaklaşanların sayısının giderek artması önemli bir sorundur ve ciddi tehlikelere işaret etmektedir. Bu sonuçta tabii ki egemen yönlendirmelerin ve aydınların aydınlık karakterindeki kararmanın rolü vardır. Ne var ki bu süreçte çok daha hassas ve seçici davranması gereken Kürt önderliği, bu hassasiyeti göstermemekte aksine, mevcut gerilmeyi hiç de uygun düşmeyen yöntem ve araçlarla beslemektedir.

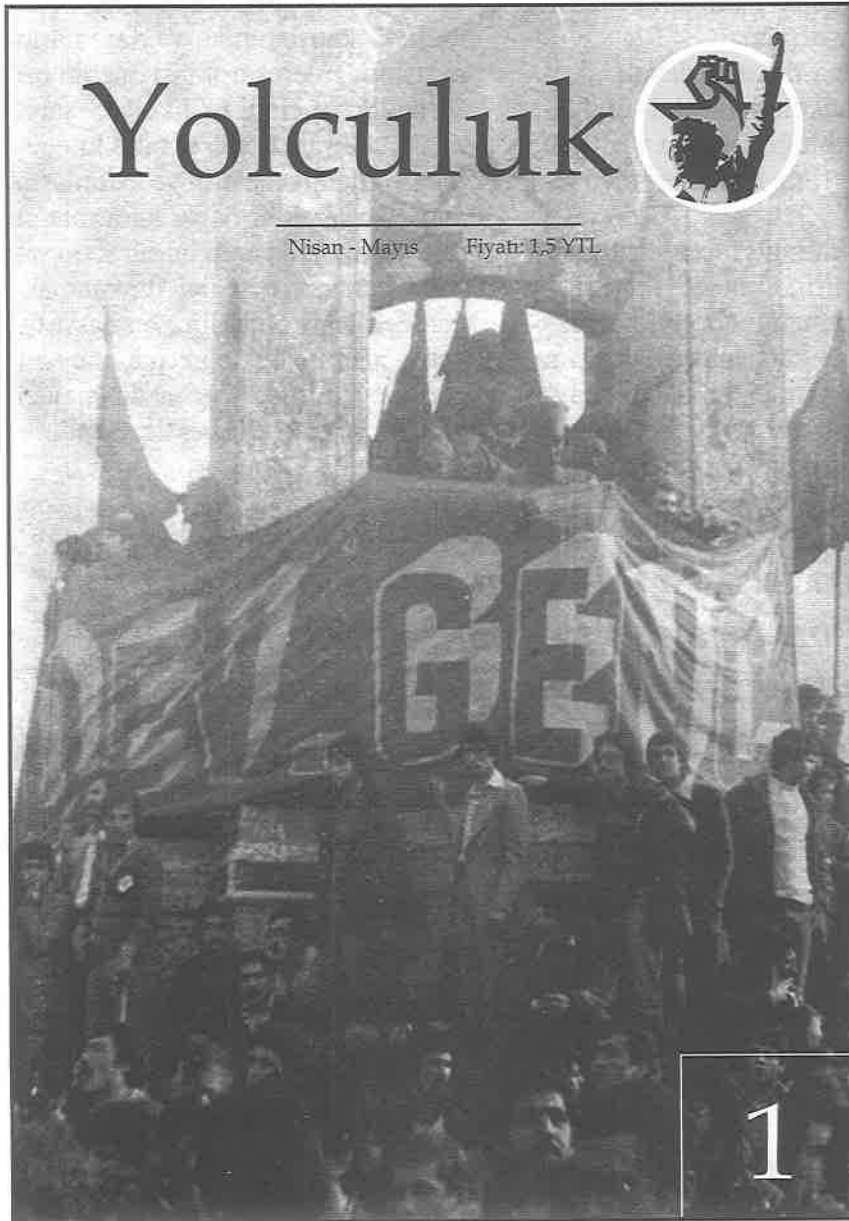
Bizce T.Erdoğan'ın ağzından dışavuran, çocukları terörist ilan edip onları kurşuna dizme eğilimi; bir taraftan faşizmin halkın talepleri karşısındaki duruşunun niteliğini yansıtmakta; diğer taraftan, hala başbakanları egemen güçten bağımsız bir özne gibi değerlendirip onları "iyi" ve "kötü" diye sınıflayan ve beklentilerini onların niyetlerine endeksleyen kesimler için öğretici olmaktadır. Daha dün, aydınlara randevu verdi diye göklere çıkarılan, "Özal gibi öldürülmezse, Kürt sorununu çözeceği" varsayılan T.Erdoğan, şimdi böyle düşünenlerin çocuklarının katlini yüksek sesle savunuyor.

DEVRİMCİ GENÇLİK

DEVRİMCİ GENÇLİK DEVRİMCİ YOLCULUKTA ISRARINI SÜRDÜRÜYOR

Devrimci Gençlik Dergisi Yolculuk'un 1. Sayısı
Çıkmıştır. Dergimizden Temin Edebilirsiniz.

Yolculuk

Nisan - Mayıs Fiyatı: 1,5 YTL

1

- Sunu 1-2
- Toplumsal Mücadele ve Gençlik 3-10
- Yarım Kalan (Şiir) 11
- AB Sürecinin Türkiye Tarımına Etkisi 12-15
- Topraksızlaştırma İrgatlaştırma Hızla İlerliyor 16-17
- Çiftçi Kardeş 18
- Eğitimin Ticarileştirilmesine İzin Vermeyelim 19-31
- Dev-Genç'in KSM İle Röportajı 32-34
- Avrupa Sanıldığıının Aksine Dikensiz Gül Bahçesi Değildir 35-37
- Kürt Halkı Yalnız Değildir 38
- Körpe Bedenler 39-43
- Genel Sağlık Sigortası 44-45
- İnsan ve Sanat 46-49
- Komünist İmam (Kitap Tanıtımı) 50-55
- Özelleştirmelere Geçit Vermeyelim 56-57
- Özgürlük Ellerimizdedir 58-59
- 1 Mayıs'ta Alanlardaydık 60-62
- Kayıp Hayat (Öykü) 63-65
- Koca Antonio'dan Öyküler (Kitap Tanıtımı) 66-71
- Hotel Ruanda (Film Tanıtımı) 72-73
- 'Akıllı' Tasarım 74-76
- Postmodernizm; Çözumsuzlüğün Çözümü 77-86
- Önder Babat Yoldaş'ın Anmasında Okunan Metinler 87-88
- Önder'e Mektup 89

YA BARBARLIK YA SOSYALİZM

HURAFE VE BİLİM

Tiklaalik Roseae (sığ sulardaki iri balık)

Geçtiğimiz Nisan ayı içerisinde Bilimciler, tarihin en önemli fosil bulgularından birini ortaya çıkardılar. Bu bulgu, balıklar ve karada yaşayan canlılar arasındaki geçiş dönemine ait bulguların en önemlisiydi. Zira kafalarda önemli bir soru işaretine konu olan bu geçiş dönemi 375 milyon yaşındaki bir fosilin bulunması ile birlikte canlıların sudan karaya nasıl çıktıklarını çözümleyebilen önemli bir veri olarak tarih sahnesindeki yerini aldı. Hatırlanacağı gibi daha önce bulunan Archaeopteryx fosili sürüngenler ve kuşlar arasındaki bağlantıyı gözler önüne sererken yaratılışçılara ve evrime karşı çıkan kesime iyi bir cevap özelliği taşımıştı. Yaşamı, Canlıları metafizik bir gücün yarattığını iddia eden yaratılışçıların, yıllardır en büyük iddiası olan sudan karaya geçiş dönemine ilişkin soruları ise, bu alandaki gelişmelerle birlikte gerçekçi yanıtlarını bulmuş oldu. Bu durum, Bilimin bir kez daha hurafelerin önüne geçmesine ve ne yaratılışçıların bilimi inkarlarına, ne de yaratılışı teorize eden akıllı tasarımcılara bu alanda hayat hakkı tanımama kararlılığını göstermiştir. Daha önce bilim insanları suda yaşayan canlıların karaya geçişini ancak kabaca bulgulayabilmişlerdi. Bu anlamda geçiş dönemine ait (su-

dan karaya geçiş) net bir kanıt gereksinim duyulmaktaydı.

Kanada'ya ait Ellesmere adasında, Philadelphia Doğa Bilimleri Akademisi, Chicago Üniversitesi ve Harvard Üniversitesi'nden bilim insanları tarafından bulunan Tiklaalik Rosea adı verilen bu canlı örneği, sudan karaya geçişe dair ilk tam kanıt olarak kabul edildi. Böylece, Tiklaalik bu özelliği ile birlikte, yüzgeçlerin uzuvlara dönüşmesine ilişkin yeni bilgilerin olgunlaşmasının da önünü açmış oldu. Artık kabaca düşünceler bilimsel bir veriyle kesinlik kazanmış oldu. Örneğin hayvanın yüzgeci, üst kol, ön kol ve kara hayvanlarının kollarının ilkel durumları ile benzerlikler göstermektedir.

New York Times ve The Guardian' da yayınlanan haberlerde bu durumla ilgili daha ayrıntılı haberlere yer verilirken, keşif ekibinde bulunan Dr. Clack, "Tiklaalik, balıklarda solungaç kısmını kapatan ve solungaç mekanizmasına yardımcı olan bir dizi kemiği kaybetmiş. Hava soluma mekanizmasının ise oldukça ayrıntılı gelişmiş olması gerekiyor. Hayvanın baş ve omuz kemeri arasındaki bir dizi kemiği yitirmiş olması, bir ensesi olduğu anlamına gelir. Yani Tiklaalik, başını daha kolay kaldırarak havayı soluyordu. Esnek ve güçlü uzuvların,

İskender Kahraman

kafayı sudan çıkarıp nefes almakla ilgili olduğunu sanıyoruz" diyerek, buna göre balığın dışarıdaki oksijenle yaşayacak bir niteliğe dönüştüğüne de dikkatleri çekiyordu.

"Tiklaalik, tetrapod'lara geçiş konusunda çok önemli bilgiler içeriyor. Tetrapodlar çok temel konularda balıklardan ayrılır. En belirgin fark bunların yüzgeç yerine bacaklarının olmasıdır. Tiklaalik keşfedilmeden önce, tetrapodların en yakın akrabası "iyi" balıklardı. Bu balıkların boyunları yoktu, esnek olmayan kol/bacaklara sahipti. Tiklaalik'te ise omuz kanatları kafatasından ayrılmıştı ve kollarında esnek eklemler bulunuyordu. Bu esnek eklemler bu uzantıların karada vücudu desteklediğini gösteriyordu. Yine de kol/bacak kemikleri ayrıntıda balığa benzese de, ağırlık kaldırma işlevinin yapısal değişikliklerden önce evrildiği anlaşılıyordu. Tiklaalik, evrim sürecinde işlevsel değişikliğin temel rolüne çok iyi bir örnek oluşturuyor." (1)

Harun Yahya ve Bilim

Bilim alanında bu gelişmeler yaşanırken ülkemizde de bilime karşı hurafe temsilcileri bıkmadan gerici faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedirler.

Evrenin/Dünyanın/İnsanın oluşumu üzerine yazılan çizilen hurafeler, ilk günkü tazeliği ile sıkı ve radikal bir tarzda savunulmaya de-

vam ediliyor. Öyle ki; bir sinek fosilinden yola çıkan yaratılışçılar, “büyük buluşlar ve zengin bilimsel bakış açılarıyla”, evrim teorisine karşı anti tezler üretmenin komedyasında, başrolü kimseye kaptırmayacaklar gibi. Şaşılası değil. Zira, 21. yüzyılda bir Başbakanın, sorunları ulemaya havale edebildiği bir ülkede yaşıyoruz. Ve bu anlayışla sinek fosilinden yola çıkan “bilimsel” buluşların, tabi ki yaratılış için, ilk veri olarak kullanılabilmesi bizi şaşırtmıyor. Örneğin uzun yıllardır Evrim Teorisine karşıtlığı ile tanınan ve bu anlamda tüm yaratılışçı kesimlerin büyük olanaklarla desteklediği/projelerine kapı açtığı, (Medya, Belediyeler, Üniversiteler vb gibi) Harun Yahya grubu, ellerindeki çeşitli fosil bulgularla Darwinizm'e karşı savaşımını sürdürüyor. Bu anlayışla Beyoğlu Tünel vb. gibi yerlerde sergiledikleri, yaklaşık 150 milyon yıllık Levrek balığı ve Sinek'ten oluşan fosil bulguları, büyük nimetlermişçesine “halkı bilgilendirmek” adına kullanırlarken, en az bir komedi filminde alınan tat kadar bir zevk verebiliyorlar izleyicilerine. Gereksinimleri ve dayanakları, dünyanın oluşumundan bugüne kadar, insanoğlunun ve bütün canlıların, evrim geçirmeden günümüze kadar geldiklerine dair kanıtları sergilemek. İddiaları ise, **“bakınız 150 milyon yıl önce yaşayan bir sinek; Bu sinek, 150 milyon yıl önce de sinekti, bugün de sinek.”** mantığı ile büyük sorulara büyük açıklamalar getirmiş olmak!

Harun Yahya ve grubunun öne sürdükleri evrim karşıtı bu çalışmalar, aslında bilimsellikten ne kadar uzakta olduklarının kanıtlarını açıkça ortaya koymaktadır. Yaratılışçıların öne sürdükleri bu bulgular hurafelere inanan kesimlerin aksine, yine bilimden yana olan ve evrimin gerçekliğini kanıtlamaya çalışan beyinlerin bulgularıdır. Bu bağlamda evrime karşıt olarak gördükleri bulgular, bırakalım evrim teorisine karşıt olmayı, aksine evrimi destekleyen nitelikteki bulgulardır. Öyle ki hiçbir bilim insanı bu bulguları inkar etmez. Aksine, Yaratılışçılar tarafından, sudan karaya geçişe karşı olarak bir belge niteliğinde sunulan levrek balığı fosili,

yine evrimciler ve bilim insanları tarafından bulunmuş ve dünyanın oluşumunu binlerce yıla ifade eden yaratılışçılara 150 milyon yıl öncesinden yaşayan bir canlı örneği olarak sunulması itibariyle iyi bir kanıt olarak kullanılmıştır. Oysa, İnsanlığın oluşumunu yaklaşık İ.Ö 5000 yıllık bir geçmişe dayandıran yaratılışçılar, ellerindeki 150 milyon yıllık fosile sahip çıkarlarken, içinde buldukları çelişkinin farkına dahi varamayacak denli bir hırs, karmaşıklık içinde bulunmaktadır. Ayrıca bu fosilin yaratılışa bilimsel bir bakış getirdiğini savunurlarken, Homo Sapiens gibi, ya da 1.53 milyon yıl öncesi yaşamış, ilk becerikli insan örneği olan Homo Habilis fosil bulgusuna sahip çıkmamakta ve bu tür bulgulara burun kıvrarak bakmayı yeğlemektedirler.

Gelelim Levrek balığı ve sinekten oluşan fosil bulgularının evrim teorisine karşıt bir örnek olarak sunulmasının yanlışlığına. Birincisi, hiçbir kanıtı inanan ve bilimsel bütün gelişmeleri inkar eden ve görmezlikten gelen bir anlayışın (yaratılışçılar) bu tür belgelere, bulgulara sarılmaları hayli şaşırtıcıdır. Zira hep inkar ettikleri belgelere, (tanrının işine karışmayın mantığıyla) bu sefer kendileri sarılır durumda kalmışlardır. Oysa bu anlamda Tanrının işine karışmak onlar açısından büyük bir günahdır.

İkinci şaşırtıcı iddiaları ise bu bulguyu evrime karşı, mantıksız ve bilinçsiz bir şekilde savunmak zorunda kalmalarıdır. Evrim teorisini savunan bilim insanları, 150 milyon yılın aksine, sudan karaya geçiş dönemini, en az 350 milyon yıllık bir süre olarak yorumlamaktadırlar. Nitekim bu yorumlar evrim teorisini savunan bilim insanlarının, bugünkü bilimsel bulgularla birlikte yanılmadıklarını da kanıtlamıştır.

Üçüncüsü, Evrimciler hiçbir zaman yaratılışçıların iddia ettikleri gibi 150 milyon yıl öncesinde yaşayan Levrek balığının evrim geçirerek karaya ulaştığını ve Levrek balığının (ya da sineğin) neslinin tükenmesine dair bir iddia da bulunmamışlardır. Aksine bu gelişimin Doğal Seçilime bağlı olarak, çeşitli

mutasyonlarla oluştuğunu ve bu anlamda yer ve mekan farkının/özelliklerinin es geçilmemesi gerekliliğine dikkati çekmişlerdir. Zira yaratılışçıların bu iddiası bilimsellikten uzak bir iddia olmakla birlikte, bugün denizlerde hiçbir balığın yaşamamasını gerektiren saçma bir düşünceyi/önermeyi de beraberinde getirirdi. Ayrıca, Kapitalist sermayenin kar hırsı ile birlikte gün geçtikçe daha da kirlenen denizlerimizdeki, akarsularımızdaki canlıların, bir bir yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaları da önemsenmesi ve es geçilememesi gereken bir durumdur. Bu durumda çeşitli çevresel etkileşimler sayesinde bir canlı türünün nasıl ortadan kalkabildiği rahatça bir örnek olarak sunulabilir.

Darwin'in Doğal Seçilim yoluyla açıklamaya çalıştığı bu süreç, aynı zamanda Levrek Balığının bunca süre zarfında nasıl hayatta kalabileceğine dair önermeleri de mantıklı bir şekilde açıklamaktadır. Harun Yahya veya yaratılışçıların genel olarak savundukları, **“bakın bu balık 150 Milyon yıldır evrim geçirmemiş”** gibi bir mantıkla (aslında mantıksızlık) evrim teorisini savunanlara karşı bayrak açmaları, yine Darwin tarafından kuramsal bir hale getirilen Doğal Seçilim ile birlikte şöyle cevaplanmaktadır. Darwin'e göre bu süreç, canlı gruplarının nüfus oranlarının, o canlı grubunun kalıtsal özelliklerinin, canlının hayatta kalması veya üremesine elverişli olup olmamasına bağlı olarak, değişmesi olarak tanımlanmaktadır. Yani bu işleyiş, kalıtsal özellikleri (genleri) dolayısıyla ortama uyum konusunda daha başarılı olan bireylerin (canlıların), hayatta kalabilme, ergenlik yaşına ulaşabilme ve üreme olanakları yönünden daha avantajlı olmaları ile birlikte, kalıtsal özelliklerini bir sonraki kuşağa aktarabilmeleriyle işleyen mekanizma olarak düşünülebilir. Ortama uyum sağlamada başarılı olamayan bireyler ise hayatta kalmayı ya da üreme yaşına ulaşmayı başaramayacak, dolayısıyla kalıtsal özelliklerini sonraki kuşaklara aktaramayacaklardır.

Burada dikkat edilecek husus, bireylerin hayatta kalmalarının

yalnız başına evrimsel olarak bir şey ifade etmemesidir. Eğer taşıdıkları genler, gelecek döllere başarılı bir şekilde aktarılmıyorsa, diğer tüm özellikleri bakımından başarılı olsalar da, evrimsel olarak bu niteliklere sahip bireyler başarısız sayılırlar. Örneğin, kusursuz fiziksel bir yapıya sahip herhangi bir erkek, kısır ya da çiftleşme için yeterli değilse, ölümüyle birlikte taşıdığı genler de ortadan kalkar ve evrimsel gelişmeye hiç bir katkısı olmaz. Ya da güçlü ve sağlıklı bir dişi, yavrularına bakma içgüdüsünden yoksun ise ya da yumurta meydana getirme gücü az ise, popülasyon da (canlı varlıkların sayısal yoğunluğu, dağılımı/nüfusu) önemli bir gen frekansı değişikliğine neden olamayacağı için, evrimsel olarak başarılı nitelendirilemez. Demek ki; doğal seçimde başarılı olabilmek için, çevre koşullarına diğerlerinden daha iyi uyum sağlamanın yanı sıra, daha fazla sayıda yumurta ya da yavru meydana getirmek de gerekir. (1) Tabii ki bu da gelişimde aynı zamanda çevre uyumunun önemini beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda Levrek balığı bulunduğu ortamda, beslenebildiği ve üreyebildiği içindir ki, hayatta kalabilmiştir. Ya bulunduğu ortam, kimyasal atıkların yoğunlaşması ile yaşamını kısıtlayabileceği bir duruma dönüşseydi, bu durumda Levrek balığının bugüne kadar sağlıklı bir şekilde gelebileceği düşünülebilir miydi.

Çevre ve genler arasındaki diyalektik bağı gösteren en iyi örnek ise Kanser örneğidir. Basit anlamda Kanser, bir organ ya da dokudaki hücrelerin düzensiz olarak bölünüp çoğalması ile beliren kötü urların yol açtığı öldürücü bir hastalık olarak tanımlanır. "Kanser Esas olarak genetik yapıdaki bozulma, farklı yaşam biçimleri ve doğal çevre (yani çevresel faktörler) üçlüsünün sonucu olarak ortaya çıkar. Yapılan çalışmalar Kanser'in ortaya çıkması ve belirti vermesinde, çevresel faktörlerin % 70 hatta 90'lara varan oranlarda rol oynadıklarını gösteriyor. Tek neden olduğu söylenen genetik faktörün rolü, yani genlerin kanser oluşumundaki rolü ise ancak % 10 ile 30 arasındadır." (2)

Ayrıca çeşitli araştırmalara katılan bilim insanları, kanser türlerinin yeryüzünün değişik bölgelerinde farklı biçimde farklı vakalar halinde ortaya çıktıklarını araştırma sonuçlarına eklemişlerdir. Bu bilgiler ve veriler ışığında değerlendirecek olursak, kanser olgusunun da genel anlamda çevresel faktörlerle geliştiğini ve bu minvalde insanlık için çok önemli bir tehdit unsuru taşıdığını açıkça söyleyebiliriz. Nitekim Kapitalist'lerin siyanürle altın arama çabaları, ya da çeşitli bölgelerde rastlanılan kanser vakalarının o bölgelerdeki insanlar için yaşam kısıtlayıcı bir nitelik taşıması, kanserle gelen ölüm oranlarını artırması şaşırtıcı değildir. Aksine kapitalistlerin bu anlayışla, bütün yaratılışçı teorilere destek vermeleri ve bu anlayış ile kar hırsları için evrim'e bilim' e karşıt bütün olumsuzlukları destekleyecek olması, nitelikleri gereği çok doğaldır. Bütün bunlar Depremlerde yaşanan kayıpların, ya da tren kazalarında yitirdiğimiz canların arkasından "takdiri ilahi" diyerek açıklamalar yapan hakim burjuva iktidarlarının ya da, bir ülkeyi işgal etmek için tanrı'dan emir aldığı ve onun temsilcisi olduğunu söylemek gibi ortaçağa yakışan düşünce tarzları geliştiren emperyalist odakların söylemleridir. Nitekim Bush, Tanrıdan aldığı buyrukla Irak'ı talan etmekte bir sakınca görmemekte, tanrı için çocuk katletmeyi kendisinde bir görev sorumluluğu olarak hissedebilmektedir.

Harun Yahya ve grubunun öne sürdükleri evrim karşıtı bu çalışmalar, aslında bilimsellikten ne kadar uzakta olduklarının kanıtlarını açıkça ortaya koymaktadır. Yaratılışçıların öne sürdükleri bu bulgular hurafelere inanan kesimlerin aksine, yine bilimden yana olan ve evrimin gerçekliğini kanıtlamaya çalışan beyinlerin bulgularıdır. Bu bağlamda evrime karşıt olarak gördükleri bulgular, bırakalım evrim teorisine karşıt olmayı, aksine evrimi destekleyen nitelikteki bulgulardır.

Adeta insanların zekası ile alay edercesine süren bu faaliyetler kapitalizmin 21. yüzyıldaki Bilgi, teknoloji ve tüketim çağının bir yanmasıdır. Bu gün öyle bir hale gelmiş ki ortaçağ kalıntısı düşünceler yoğun bir şekilde savunulur, hurafe, büyü, sihir, peri vb. gibi anlamsızlıklar toplumun genel kesimini etkiler bir hale gelmiştir. 16 Mayıs 2006 tarihinde Hürriyet gazetesinde yayımlanan bir haber bir yandan bu duruma işaret ederken (kaldı ki onlarda bu haberi popülerliğinden dolayı yayınlamıştır) diğer yandan da Türkiye'nin bilimsel eğitim vermesi gereken kurumlarının da ne hale geldiğini sergilemek açısından öğretici bir örnektir. Haberde Ankara 8. Aile Mahkemesinin bir üniversitede akademisyen olarak görev yapan birinin, eşini kendisine bağlamak için Avcılar Derneği'nden yarasa kanı aradığı gerekçesi ile boşanmasına karar verildiğine dikkati çekiyordu.

Ülkemizde kendisini "bilime" adanmış ve ellerindeki Levrek balığı fosili ile kapı kapı dolaşıp, evrime karşı anti tezler üretme sevdalıları varken, sanırım bu tür haberler daha da yoğunlaşacak, asgari ücretin artması için dilek ağaçlarına çaput bağlayanları görürsek hiç şaşırmadan gülüp geçeceğiz.

Kaynakça

(1)Cumhuriyet Bilim Teknik 29.05.06

(2)http://www.geocities.com/kibele2tr/Dogal_Secilim.html

(3)Enzo Rosso, David Cove Genetik Mühendisliği, Rüyalar ve Kabuslar. Oxford Üniversitesi Yayınları. 1998

DOĞRU YERDEN ÖĞRENELİM

ÖNDERLİĞİ DOĞRU YAPILAN BİR HALKIN ALTINDAN KALKAMAYACAĞI YÜK AŞAMAYACAĞI ENGEL YOKTUR

Orhan Keskin

Tarih, kronolojik sıralamalarla anlatılamayacak kadar ciddi bir bilimdir. Siyasetten ekonomiye, sosyolojiden psikolojiye pek çok vektörün hesaba katılması gerekir. Dikkate alınmayan, hesaplanmayan herhangi bir vektör, sonucun da yanlış çıkmasına yol açar. Tarih değişmez, bakış açısı değişir. Araştırmacılar sınıfsal duruşlarına/niyetlerine göre bazen, baktıklarını değil, arzu ettiklerini görür. Çarlık despotizmini dikkate almayanlar, Şubat Devrimini “ayaktakımının isyanı”, savaşı ve yaşanan acıları dikkate almayanlar, Ekim Devrimi'ni demokrasiye indirilmiş bir darbe olarak görür.

Lenin'in ölümünden (1924) sonra ki SSCB; üzerinde daha çok konuşulan, tartışılan ama daha az bilgiye, araştırmaya, belgeye sahip olunan dönemdir. Çalışmamız bir ölçüde de olsa bu dönem üzerinde koparılan fırtınaların biraz olsun dinmesine; ayakları yere basan, karalama ve oç alma dürtülerinin dışında kalan niteliğiyle, ülkemizde direkt veya dolaylı yaşanan bilinç çarpılmalarını gidermeye hizmet ederse amacına ulaşmış sayılır.

Kötü örnek, gerekli dersler çıkarılabiliyorsa faydalı olur. Troçki'nin, Lenin'in felç geçirdiğini nasıl öğrendiğini anlatmak için seç-

tiği yöntem düşündürücüdür. Buharin'le 'yaşadığı' bir diyalogu şöyle anlatıyor: “...Lenin'in başına gelenleri anlattıktan sonra kendini yatağına atmış, örtüler altından bana sarılarak ağlayıp sızlamaya başlamıştı. Hastalanmayınız, yalvarırım size, hasta olmayınız... Ben yalnız iki kişinin ölmesinden korkarım...Biri İlyiç biri de siz.” (Hayatım, s.497)

Tarih şakaya gelmez. Ayak üstü konuşmalardan, ahbablarının tanıklıklarından ve kendi yarğlarından oluşan anlatım olsa olsa resmi (veya şahsi) tarih olur. Brest Barışı döneminde aşırı solcularla ittifak yaparak barışı engelleyen Troçki, sonrasında hata yaptığını, Lenin'in haklı olduğunu itiraf etmiştir. Ancak o dönemi anlatırken kendi düştüğü çukura başkalarını da çekmeye çalışması bir başka yanıdır. Stalin'i kastederek “Bana başıyla Lenin'i gösterip 'ihtiyar barış sevdasında, ama yapamayacak' diyordu. Sonra Lenin'e koşuyor, şüphesiz onun için bana söylediklerini benim için de ona söylüyordu.” (Hayatım. S.417) Troçki bir taşla birçok kuş vurmaya çalışıyor. Stalin'i dalkavuk gibi göstermekle kalmıyor; onu, ortada dolaşan, kendi düşüncesi olmayan biri olarak resmediyor. Oysa gerçekte 24 Ocak'ta-

ki, 16 Şubat'taki ve 23 Şubat'taki oylamaların hepsinde Stalin Lenin'i desteklemişti. En ufak bir yalpalamanın izi yoktu. Troçki'de rastladığımız, maddi hiçbir kanıt içermeyen bu tür uydurma senaryoların ortak özelliği, burjuva kesimlerce benzerlerinin çokça üretilmiş olmasıdır.

Troçki, Lenin'le ikisinin adının da, resimlerinin de devamlı yana yana bulunduğunu, adeta partide 'eş başkanlık' sistemi olduğunu savunur. Hatta, Lenin'in “veliaht'ı” olarak kendinden başkasını düşünmediğini ileri sürüyordu. Lenin öldükten sonra hiç kimsenin hatırlanmasını, görüşlerine başvurmasını, ayrıca Lenin'in sağlığında olduğu gibi ölümünden sonra da oy birliğiyle Stalin'in defalarca Genel Sekreter seçilmesini şöyle açıklıyor: “Bir şişenin başına geçip gevzeleğe dalan ya da bale seyrinden dönmekte olan, rahata ermiş falanca görevli, kendinden daha az rahat olmayan filan arkadaşına 'bu Troçki de sürekli devrim diye bir şey dolamış diline, hep bunu söylüyor' diyordu. Buna bir takım suçlamalar da ekleniyordu, bende takım duygusu yokmuş, bireyci imişim, aristokratmışım filan gibi. 'Boyuna devrim mi yapacağız, insan biraz da kendini düşünmeli' bu ruh durumu

şöyle tercüme oluyordu: 'Kahrolsun sürekli devrim!' ...işte bana iktidarı kaybettiren şey ve bu kaybın içinde olduğu koşulları belirleyen şey buydu." (Hayatım. S.533)

Öç almak adına yapılan el çabuklukları gerçekleri gizlemediği gibi bumerang gibi dönüp sahibini vurur. Tarihsel gerçekleri belgelerle değil de düşünce okuma yoluyla veya kanıtlanmamış duyularla açıklayabilseydik, bizim de işimiz Troçki kadar kolay olurdu. Neden mi? Brest Barış'ının imzalanmaması için Alman Büyükelçisi'nin öldürülmesinden sorumlu, ayrıca Lenin'e suikasttan tutalım da SSCB'nin her yerinde bombalama ve ayaklanma girişimlerinden sorumlu, Sosyalist Devrimci (SD) Boris Savinkov yurtdışına kaçır. Emperyalistlerce tekrar desteklenerek Kafkasya'da 1926'da patlak veren ayaklanmayı yönetmek için sınırı geçerken yakalanır. Tüm karşı-devrimci faaliyetlerini ve yurtdışı bağlantılarını halka açık mahkemede basın ve radyo canlı olarak ayrıntılarıyla verir. Buraya kadar hiçbir sorun yoktur. Yıllar sonra İngiliz Başbakanı Churchill'in anılarını derlediği (Troçki gibi) "Büyük Çağdaşlar" adlı kitabında Savinkov'u Kamanev ve Troçki'nin davet ettiğini iddia etmesi kamuoyuna bomba gibi düştü. Biz, tarih anlayışımız gereği iktidarı ele geçirmek uğruna "düşmanımın düşmanı dostumdur" anlayışıyla Politbüro üyesi iki kişinin böyle bir anlaşma yapabileceğine inanmak istemiyoruz.

Lenin'in ölümünden sonra SSCB Genel Sekreteri Stalin hakkında maksatlı/haksız pek çok "düşünce" öne sürüldü; despot, kariyerist, vb yakıştırmalar yapıldı. Stalin şahsında SSCB'ye saldırmaktan başka bir amaç gütmeyen bu tarih çarpıticılarına en güzel yanıtı yine muhababına bırakalım. Tiflis'e ziyaretinde yapmış olduğu konuşmayı aktarıyoruz: "*Burada aldığım övgülerin yarısını bile hak etmiş değilim. Anlaşıldığı kadarıyla ben, Ekim'in kahramanı, Sovyet Birliği Komünist Partisi'nin önderi, Komintern'in önderi, efsanevi bir yiğit ve daha kim bilir nelerim. Bü-*

tün bunlar saçma yoldaşlar ve tamamen gereksiz bir abartma. Bu tonda, genellikle ölmüş bir devrimcinin mezarı başında konuşulur. Benim ise ölmeye daha niyetim yok." (cilt. VIII. S.150- yıl 1926)

LENİN'İN ÖLÜMÜNDEN SONRA PARTİ İÇİ MÜCADELE;

1923 sonlarında 46'lar platformu adıyla X. Kongrede (Lenin tarafından) dağıtılan gruplar tekrar ortaya çıkıyor, Troçki de mektup ve yazılarıyla bu kervana katılıyordu. Lenin'in ölümü bile hızlarını kesmedi. Parti'yi yeni bir tartışma açmak zorunda bıraktılar. Ocak 1924'te Parti Konferansı ve Mart'ta XIII. Parti Kongresi bu sorunla uğraşmak zorunda kaldı. İddialar 4 ana başlıkta toplanabilir; a) kadrolar yozlaşıyor b) öğrenim gençliği (üniversite) partinin en emin barometresidir. c) partiyle aygıtı karşı karşıya getirme d) fraksiyon ve gruplaşmalara özgürlük talebi. **Tartışmalar sonucunda XIII. Kongre ve Komüntern'in V. Kongresi Troçkizm'i bir küçük-burjuva sapma olarak mahkum etti.**

XIII. Kongre ayrıca NEP (Yeni Ekonomik Politika) uygulamalarında özel sermayenin tüm perakende ticaretin %80'ini ve toptan ticaretin %50'sini elde tuttuğunu tespit etti. Ayrıca yoksul köylünün tefecinin boyunduruğu altına girmeye, fahiş faizler ödemeye zorlandığını tespit etmiş; a) sanayi ve tarımın geliştirilmesi b) kooperatiflerin tarımsal kredilerden uygun şartlarla yararlandırılması c) dış ticaret tekelinin korunması d) para biriminin Çernovest olarak değiştirilmesi e) devlet aygıtında bürokratizme karşı mücadelenin yoğunlaştırılması kararları alındı. Ayrıca Troçki parti genel sekreterliğine aday oldu. Kongre Stalin'i oy birliğiyle (%100) tekrar genel sekreter seçti. Lenin'in ölümünden sonra 250.000 işçi partiyeye üye kaydedildi.

1924 sonbaharında Troçki bu kez "Ekim Dersleri" adlı kitabıyla ortalığı birbirine kattı. Yaşananlardan bambaşka bir anlatımla tarihi tersyüz etmekle kalmadı, Leninizm yerine Troçkizmi geçirmeye kalktı.

Bolşevik parti kadrolarını yerden yere vuruyor her yerde kendini öne çıkarıyordu. Zinoviev ve Kamanev'i partinin sağ (yarı-menşevik) kanadı olarak ilan etti. Buna, parti içerisinde çok büyük tepkiler oluştu. Bir grup Troçki'nin partiden atılmasını istiyordu. Öteki grup da Devrimci Savaş Konseyi'nden atılmasını ve Politbüro'dan ayrılmasını talep ediyordu. Diğer bir grup ise Devrimci Savaş Konseyi'nden uzaklaştırılmasını ve Politbüro'da şartlı bırakılmasını talep ediyordu. **Troçki'ye Stalin sahip çıktı. Yanlış duymadınız çoğu parti üyelerince bir kenara atılmak istenen Troçki'ye MK, partinin ilkeleri çerçevesinde daha yumuşak bir ceza verdi.** "1924 yılı sonunda Lenin-grad İl Komitesi (Zinoviev ve Kamanev vs) Troçki'nin partiden ihraç edilmesini talep eden bir karar kabul etti. MK çoğunluğu biraz mücadeleden sonra ihraç paragrafını çıkarttırdı. MK Plenumunda bu kez Troçki'nin derhal Politbüro'dan ihracını istediler ama biz Savaş İşleri Halk Komiserliği'nden el çektirmekle yetindik. Çünkü budama yönteminin, kan akıtma yönteminin tehlikeli ve bulaşıcı olduğunu biliyorduk: bugün biri budanırsa, yarın bir başkasına, öbür gün bir üçüncüsüne gelir sıra, sonra partide ne kalır?" (J.V. Stalin c.VII. s.303-4)

PARTİ EMPERYALİST BOYUNDURUKTAN KURTULMANIN YOLUNUN SANAYİLEŞMEKTEN GEÇTİĞİNİ İŞARET EDİYORDU

1925 yılına gelindiğinde tarımsal üretim savaş öncesi (1913) düzeyin %87'sine; büyük sanayi üretimi ise %75'e yükselmişti. Lenin'in son makaleleri gidilecek yolu aydınlatıyordu. Tarımda sosyalizmin gelişmesinin yolunu "kooperatifçilik üzerine" makalesinde ele almış; sanayinin gelişimini elektrifikasyonun (GOELRO) yani ağır sanayinin ilerletilmesinde görmüştü. Avrupa'da devrimci durumun gerilediği, SSCB'nin ekonomik düzeyinin savaş öncesi düzeye yaklaştığı, NEP'le birlikte özel sermayenin ekonomide yükselişe geçtiği, emper-

yalizmin kuşatmayı sürdürdüğü vb. koşullarda ne yapılmalıydı? Lenin tarafından berrak bir şekilde gösterilmişti; sosyalistleşme yolu sürdü-rülecek miydi, yoksa, kapitalizme geri dönüş mü yapılacaktı? **Muhalefetin temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp partinin önüne koyduğu “sürekli devrim”** teorisinin Lenin tarafından defalarca mahkum edilmesi bir yana yaşanan tartışmaların partiyi bir adım dahi ileriye götürecektir durumu yoktu. Birincisi, değişen dünya konjonktüründe devrimci dalga çekilmiş yerini durgunluk dönemi almıştı. Bu yüzden Troçki'nin yamalı bohçası hiçbir işe yaramıyordu. İkincisi, sorun SSCB'de sosyalist ekonominin yaratılması olduğundan bu teori doğası gereği olumsuz tavır almak durumundaydı. Troçki teorisinin esiri olmuştu. Ülkenin gerçekliğini teorisine uydurmaya çalışıyordu. Troçki'nin korosuna başında Zinoviev ve Kamanev'in bulunduğu grup da katılıyordu. Ülkenin teknik ve ekonomik geriliğinden dolayı sosyalizmin kuruluşunun imkansızlığını öne sürüyor ve Leningrad delegelerince destekleniyorlardı. Onlar SSCB'nin hammadde ve tarım ürünleri üretip ihraç eden, bunun karşılığında makine ithal eden bir tarım ülkesi olarak kalmasını savunuyorlardı.

Tek ülkede sosyalizmin inşası tartışmaları Troçkist yazarlar tarafından sulandırılmaya çalışılmıştır. Kelime oyunları ile olayı kör döğüşüne çevirmeye, bulanıklaştırmaya çalışmışlardır. Karmaşık hiçbir yanı olmayan ve Lenin tarafından geliştirilen teoriyi uygulamak partiye düşmüştür. **Troçkistlerin çarpıttıkları en önemli yönü tek ülkede sosyalizmin zaferi imkanı ile sosyalizmin nihai zaferi sorunudur. Bir ülkede sosyalizmi kurma sorunu kendi ulusal burjuvazisini yenmenin; sosyalizmin nihai zaferi ise uluslar arası burjuvaziyi yenmenin bir sorunudur.** Konuyu tam da tartışmaların olgunlaştığı bir dönemde Stalin'in değerlendirmesiyle bağlayalım; “Eğer makaleyi dikkatli okusanız, muhtemelen, sosyalizmin tam zaferinin değil, bilakis genelde sosyalizmin zaferinin yani çiftlik sahipleri ve

kapitalistleri kovma, iktidarı ele geçirme, emperyalizmin saldırılarını püskürtme ve sosyalist ekonominin inşasına başlamasının sözü konusu edildiğini kavrayacaksınız... ama restorasyona karşı tam bir garanti ancak 'bir çok ülkenin proleterlerinin ortak çabalarının sonucu olabilir.” (J.V. Stalin. Cilt VII. S.25)

Aralık 1925'te XIV. Parti kongresi açıldı. Ülkenin sanayileşmesi, sosyalizmin zaferi uğruna mücadele kararı alındı. Kongre sonrası “Yeni Muhalefet” Leningrad'da Genç Komünist Birliği adıyla XIV. Kongre kararlarına uymayacağını açıkladılar. Bunun üzerine Leningrad Parti Örgütü olağanüstü toplantıya çağrıldı. Parti üyelerinin %97'si tarafından “Yeni Muhalefet” mahkum edilip kongre kararları tamamen onaylandı. **Sanayileşme hamlesini zora sokan üç sorun vardı. Birincisi, işletme ve fabrikalar çok eskiydi. En iyileri savaş öncesi döneme aitti. Savaş ve iç savaş döneminde zarar görmüşler ya da tahrip edilmişlerdi. İkincisi, ağırlıklı olarak hafif sanayi mevcuttu. Üçüncüsü, sanayileşmek için kaynak nereden ve nasıl bulunacaktı?**

İngiltere, sömürücü sınıfların milyonlarca köylüyü topraklarından kovmasıyla hem sanayisini hem işçi sınıfını oluşturuyor hem de sanayinin yün, iplik temini için boşalan toprakları kullanıyordu. Sömürgelerin talanı da sanayinin kurulmasına temel oluşturuyordu. SSCB bu yolu seçemezdi. Almanya 1870-71 savaşında Fransa'yı yenip, savaş tazminatı olarak aldığı 5 milyon altın frankı sanayinin gelişimine harcadı. Savaş yolu da SSCB'ye kapalıydı. Çarlık Rusya'sı, işçilerin barbarca sömürüsü, köylülerin yıkımı ve ezilen sınır halklarının talanı sayesinde ve emperyalistlere hammadde kaynaklarını, ülkenin gelirlerini kiralayarak, imtiyaz haklarını devrederek, borç alarak sanayisini geliştirebilmişti. SSCB'ye bu yol da kapalıydı.

SSCB sanayileşmek için kaynağı nereden bulacaktı? Kaynak, ülke içinden bulundu. Toprağın, fabrikaların, bankaların, ticare-

tin ve yönetimin sahibi halk ortaya çıkan kaynakları da sanayileşmeye aktaracaktı. Kapitalist ülkelerde hafif sanayi ile başlayan süreç, onlarca yıl sonra ağır sanayiye mümkün kılınmıştı. Sovyetler bu yolu tutamazdı. Emperyalist tehditler hala sürmekteydi. **Ağır sanayi olmadan ekonominin emperyalizme bağımlılığı ortadan kaldırılamazdı. Kulaklara ve NEP'le ortaya çıkan kapitalistlere karşı mücadele dahi başlatılamazdı.**

“YENİ MUHALEFET”

PARTİNİN ALTINI OYMAYA ÇALIŞIYOR;

1926 yazında Troçkistler ve Zinovievciler birleştiler. Hemen öncesinde Troçki “Ekim Dersleri” adlı kitabında Zinoviev ve Kamanev'i partinin sağ kanadı olarak nitelemiş ve bağlaşıklarından büyük tepki görmüştü. Şimdi yanıldığını partinin sağ değil sol kanadı olduğunu söylüyordu. Bunun karşılığında onlar da Troçki'nin fraksiyonuna girmeyi kabul ettiler. Troçki yol arkadaşları hakkında düşüncelerini şöyle açıklıyordu: “Bu arada parti yeni bir krizin eşiğine girmişti. Çatışmanın ilk döneminde karşımda “troyka” vardı. Ama bu triumvirat da birlik ve beraberlikten uzaktı. Kamanev'in hatta Zinoviev'in, teorik ve politik alanda Stalin'den, diyelim akalları daha erikti. Ama ne birinde ne de öbüründe, şu adına karakter dediğimiz ufaklığın zerresi yoktu.” (Troçki, Hayatım. S.548) Gördüğümüz gibi Troçki “karakter-siz”lerle kolkola girmekten sakınıyordu.

1926 sonbaharında “Yeni Muhalefet” partiye yeni bir tartışma dayatmaya kalktı, şiddetli protestolarla karşılaştı. Bunun üzerine çark edip, MK'ya içinde Troçki'nin, Zinoviev'in, Kamanev'in, Sokolnikov'un imzalarının yer aldığı kendi hizipçi faaliyetlerini mahkum edip partiye sadık kalacakları bir açıklama sundular; ama, geri planda illegal faaliyetlerine hız verdiler. Matbaa kurmaktan, üye aidatları toplamaya kadar her yolu mubah görüyorlardı. Mayıs 1927'de İngiliz Hükümeti SSCB ile diplomatik ve ticari ilişkilerini kesti. 7 Haziran'da Varşova'da Sovyet Büyükelçisi kat-

ledildi. Aynı dönemde İngiliz ajanlarınca Leningrad Parti Lokali bombalandı 30 kişi yaralandı. Temmuz'da Çin'in çeşitli yerlerinde Sovyet büyükelçilikleri ve temsilciliklerine saldırılar yapıldı. Aynı dönemde "Yeni Muhalefet"çiler 83'ler platformu adı altında yeni bir tartışma dayatıyor, yaptıkları gizli toplantılarla taraftar toplamaya çalışıyorlardı. Troçki anılarında bu dönemi şöyle anlatır: "1927 sonunda yapılması kararlaştırılmış olan XV. Kongre yaklaştıkça, parti de yavaş yavaş önünde bir yol kavşağı açılmakta olduğunu görüyordu... Moskova'nın, Leningrad'ın köşe bucak yerlerinde işçiler ve öğrenciler gizli toplantılar yapmaya başladılar. Muhalefet temsilcilerini dinlemek için, yirmi kişi, yüz kişi, iki yüz kişi toplanıyordu..." (Hayatım, S.560)

Parti'nin hoşgörüsünden başı dönen "Yeni Muhalefet"çiler hızlarını alamayıp toplantıları, gösterileri basıp gövde gösterisi yapmaya kalkışıyorlardı. Troçki anılarında bu olayları anlatırken kendine tapınmanın doruklarında geziyor: "1917 Ekimi'nde Merkez Yürütme Komitesi Leningrad'da toplanacaktı. Toplantı şerefine bir gövde gösterisi tertiplendi. Bir rastlantı sonucu olarak gösteri beklenmedik bir anlam kazandı. Yanımda Zinoviev ve birkaç kişi daha otomobile çıkıp, kalabalık var mı, yok mu, durum nasıl diye bir dolaşalım dedim...buradan nasıl çıkacağımızı düşünmeye vakit kalmadan birlik komutanı bizim arabaya doğru koştu ve bizi tribünlere götürmek istedi. Biz daha olur mu olmaz mı diye düşünürken iki sıra milis, kamyonu doğru yol açmaya başladı. Kalabalık bizim sondaki kamyonunda olduğumuzu gördükten sonra gösterinin şekli birdenbire değişti. Baştaki kamyonların önünden ilgisiz geçiyorlar, kendilerine verilen selamlara karşılık vermiyorlar, bizden yana akıyorlardı. Kısa sürede bizim kamyonun çevresinde binlerce insan birikti. İşçiler ve kızılordu askerleri önümüzde duruyor, yaşa diye bağıyorlardı, arkalarından bastırılan öbürlerinin itmesiyledir ki ancak ilerliyorlardı. Düzeni sağlasın

diye gönderilen bir milis birliği de aynı havaya kapılmış, bir şey yapmadan orada duruyordu...öbür tirübünlerin önünde kimseler kalmamıştı, sonunda Panrus Merkez Yürütme Komitesi Başkanı ve gözde üyelerden bir kaç, kendi tirübünlerinden indiler ve aslında ikinci sınıf hatipler için taa dipte hazırlanmış olan bizim tirübüne tırmandılar. Ama bu da durumu kurtaramadı: kalabalığın ağzından çıkan isimler, zamanın resmi sahiplerinin isimleri değildi." (Hayatım, s.561)

Parti birliği adına MK buna da göz yumdu. MK'nın bu kadar yumuşak davranması şaşırtıcıdır. Düşünelim bir; ülkemizde hangi siyasal yapı etkinliğinde ona tezat, hatta yaptığını bozucu eylemlerde bulunulsa, sessiz kalır ki? Kaldı ki muhalefetin yaptıkları bununla da sınırlı değildi. 1927 Ekimi'nde parti tartışmayı kabul etti. **Sonuç muhalifler için hüsrana oldu. 724.000 (%99) parti üyesi, Merkez Komitenin politikaları lehinde; 4.000 üye (%05) muhalefetten yana oy kullandı. Parti düşmanı blok hezimete uğradı.**

FRAKSİYONCULUKTA ISRAR

PARTİYE DE HALKA DA YABANCILAŞTIRIR

Partinin olgunluğunu acelelik sayan muhalefet devrimin 10. yıl dönümünde (7 Mart 1927) yapılacak gösteriyi provake etmenin, karşı-devrimci bir ayaklanmanın fırsatı olarak gördü. İşçiler Moskova sokaklarında yürürken "Yeni Muhalefet"çiler hazırladıkları bildiri, bayrak ve afişlerle ortaya çıkıverdi. İşçileri şaşırtıp gösteriyi ayaklanmaya çevirebileceklerini düşünüyorlardı. Evdeki hesap çarşıya uymadı. İşçiler muhalifleri kovadılar. Moskova'da Muralov, Simirnov, Mračkovski, Dritzler, Kamanov ve Pyatakov tutuklandı. Aynı şeyi Leningrad'da da deneyen muhalefet burada da soğuk duşa sokulmuştu. Zinoviev ve Radek de burada tutuklandı. GPU (Sovyet Gizli Servisi) yaptığı operasyonlarda yer altı matbaaları ve silah depolarını ortaya çıkardı. Japonya Büyükelçisi Joffe intihar etti. Devrimin 10. yıl dönümünde yaşananları Troçki de

doğruluyor ama çarpıtarak: "Muhafifler geçit alayına kendi pankartları ile katılmaya karar verdiler...devrimcilikle hiçbir ilgisi bulunmayan kimseler, hatta kısmen Moskova sokağının faşist elemanları, 'troçkistler'e karşı savaşmak üzere aparatın yardımına koştular... bunun gibi bir gösteri de Leningrad'da olmuştu. Zinoviev ve Radek, özel bir birliğin saldırısına uğramışlar, bu birlik kalabalığa karşı korunmak bahanesiyle, bütün gösteri boyunca kendilerini bir yere kapatmıştı." (Hayatım, s.562)

YABANCILAŞMA GERİYE DÖNÜLMEZ DİPSİZ BİR KUYUDUR

14 Kasım 1927'de MK ve MKK Troçki ve Zinovyev'i partiden attı. Sürgüne gönderdi. Troçki Kazakistan'ın başkenti Alma Ata'ya gönderilmiş fakat günlük yaşamını etkileyecek hiçbir müdahalede bulunulmamıştı. Sadece oradan ayrılması yasaklanmıştı. **Troçki "sürgün"den muhalefeti yönetmeyi sürdürdü.** Daha detaylı bilgi için Hayatım kitabına bakalım: "biraz istatistik, oğlumun notlarından, 1928 Nisan-Ekim arası Alma Ata'dan giden politik mektup sayısı sekiz yüz civarında; bu sayının içinde pek önemli bir sıra yazı da var. Beş yüz elli kadar da tel çekmişiz. Uzun, kısa bin kadar politik mektup gelmiş, çoğu kolektif imzalı yedi yüz kadar da telgraf. Bu yazışmaların çoğu sürgün yerleri arasında gidip geliyordu, bizim elimizde bütün yurda yayılıyordu...Moskova'dan sekiz dokuz gizli mektup da almıştık, yani bize özel ulakla gönderilmiş olan gizli belge ve mektuplar; bir o kadar da biz göndermiştik Moskova'ya. Gizli posta sayesinde her şeyden haberimiz oluyordu ve çok geç de olsa, belli başlı olaylar karşısındaki sesimizi duyurmamızı sağlayabiliyordu." (Hayatım, s.583)

XV. Parti Kongresi 2 Aralık 1927'de açıldı. Tarım'da kolektifleştirilmenin geliştirilmesi, Kulaklara (büyük toprak sahipleri) karşı taarruzun geliştirilmesine karar verildi. Kongre'de ayrıca muhalefetle görüş ayrılıklarının bilançosu çıkarılıyordu: a) sosyalist inşa imkanı sorunu b) proletarya diktatörlüğü sorunu

Lenin'in ölümünden sonra SSCB Genel Sekreteri Stalin hakkında maksatlı/haksız pek çok "düşünce" öne sürüldü; despot, kariyerist, vb yakıştırmalar yapıldı. Stalin şahsında SSCB'ye saldırmaktan başka bir amaç gütmeyen bu tarih çarpıtıcılarına en güzel yanıtı yine muhatabına bırakalım. Tiflis'e ziyaretinde yapmış olduğu konuşmayı aktarıyoruz: "Burada aldığım övgülerin yarısını bile hak etmiş değilim. Anlaşıldığı kadarıyla ben, Ekim'in kahramanı, Sovyet Birliği Komünist Partisi'nin önderi, Komintern'in önderi, efsanevi bir yiğit ve daha kim bilir nelerim. Bütün bunlar saçma yoldaşlar ve tamamen gereksiz bir abartma. Bu tonda, genellikle ölmüş bir devrimcinin mezarı başında konuşulur. Benim ise ölmeye daha niyetim yok." (cilt. VIII. S.150- yıl 1926)

(Termidor'cu yozlaşma) c) işçi sınıfı ile orta köylülerin bloku sorunu d)devrimin karakteri sorunu e)sömürge devrimlerinde önderlik sorunu, vs. Kongre'de tüm parti düşmanlarının odağı haline gelen "Yeni Muhalefet" temsilcileri partiden atıldı. Kongre sonrası atılanlar pişman olduklarını söyleyip tekrar geri alınmalarını istediler. Parti, önlerine Troçkizm'in anti-sovyetik ve anti-bolşevik bir ideoloji olduğunun kabul edilmesini, parti politikasına tamamen uymalarını koydu, pek çoğu bunları kabul edip geri döndüler. Bunu basında da açıkladılar.

KULAKLARA KARŞI MÜCADELE ERTELENEMEZ BİR GÖREVDİ

1928 yılına girildiğinde tarım tam bir kriz aşamasındaydı. Kıtık kapıya dayanmıştı. 1 Ocak'ta 128 milyon pud'luk (rus ölçü birimi) tahıl açığı vardı. Kulaklar ve spekülörler ellerindeki tahılı teslim etmiyor, fiyatların aşırı yükselmesini bekliyorlardı. İlkbahara kadar sorun aşılmazsa tarlalarda ekim yapılamayacak, daha da kötüsü şehirler açlıkla yüz yüze kalacaktı. Kulaklar ellerindeki tahılı vermeyi reddetmekle kalmayıp kolektif çiftlikleri ve devletin tahıl

depolarını kundaklayarak fiyatların daha da yükselmesine çalışıyorlardı. Parti XV. Kongre kararlarına dayanarak Kulak'ların ve spekülörlerin tahıl fazlalarını almayı kararlaştırdı. Yoksul ve orta köylülerin yardımıyla Mart ayının sonunda 275 milyon pud tahıl fazlasına erişildi. Yaklaşık 400 milyon pud tahıl toplandı, bunun %25'i yoksul köylülere dağıtıldı. Kırdaki yoksul ve orta köylülerin de aktif katılımıyla Kulak'lar tam anlamıyla tecrit edilmişti.

Muhalefet'in geriletilmesiyle partide ortaya çıkması muhtemel gevşemeye karşı önlem olarak "özeleştir" şiarı ortaya atıldı. Stalin "Komünist bürokrat, bürokratların en tehlikeli tipidir. Neden? Bürokratizm'ini parti üyeliğiyle maskeleyiği için" diyordu. (Stalin cilt. XI)Özeleştir şiarı hakkında ise, "özeleştir şiarı...Bizde artık hiç ya da neredeyse hiç muhalefet bulunmamasında yatmaktadır. Sovyet insanına liderlerine 'bindirme', hataları nedeniyle onları eleştirme olanağı verilmelidir ki, liderler kendini beğenmiş olmasın ve kitleler liderlerinden uzaklaşmasın. Parti ve Sovyet fonksiyonerlerinin taşradaki çalışmaya gönderilmesi yöntemiyle

tamamlanması gerektiği kabul edilmelidir." (Stalin, Cilt. XI. S.61)

1928 yılı ortalarında burjuva uzmanlardan oluşan sabotaj örgütü ortaya çıkarıldı. Sabotörler kömür üretimini düşürmek için madenleri kasten kötü yönetmişler, makineleri ve havalandırma cihazlarını bozmuşlar, ocaklarda, fabrikalarda ve enerji santrallerinde çökmelere, patlamalara ve yangınlara yol açmışlardı. Tarihe "Şahti Davası" diye geçti.

1928 baharında Kulaklara ve spekülörlere karşı başlatılan sınırlama politikası partide sağ sapma sorununu gündeme getirdi. Başını Buharin, Rykov ve Tomski'nin çektiği grup kırdaki uygulanan siyasete karşı çıktılar. Sanayinin gelişme temposunun yavaşlatılmasını, Sovyet ve Kolektif Çiftliklerin inşasının sınırlanmasını, özel ticaret için tam özgürlük ve ticaret alanında devletin düzenleyici rolünden vazgeçmesini talep ediyordu.

SAĞ VE SOL SAPMA SİYAM İKİZLERİ GİBİDİR

1929 yılı başlarında Buharin'in, Kamanev aracılığıyla Troçkist'lerle ilişki içinde olduğu ve onlarla partiye karşı mücadele için görüşmeler yaptığı Troçkist'lerin yayın organında yer aldı. Parti Troçki'den Sovyet Halkına karşı savaştan vazgeçmesini istedi. Troçki hezayan derecesinde zehir zemberek iki yazı kaleme aldı. İçinde çok ağır hakaretlerin yer aldığı, Parti MK'sine ve Komintern'e gönderdiği bu mektuplar Parti'nin uzattığı zeytin dalının kırılması anlamına geliyordu. Troçki 22 Ocak 1929'da SSCB'den kovuldu.

KULAKLARIN SINIF OLARAK TASFİYESİ SADECE PARTİNİN DEĞİL KIR YOKSULLARININ VE ORTA KÖYLÜLÜĞÜN DE SORUNUYDU

1929 yılında parti, kulakları sınırlama politikasından taarruz politikasına geçti. Buharin'ciler "sınıf mücadelesinin sönme" teorisini ortaya attılar. Bu teoriye göre sosyalizmin kapitalist unsurlara karşı elde ettiği her zaferle sınıf mücadelesinin gittikçe yatışa-

cağını, sınıf mücadelesinin yakında tamamen söneceğini ve sınıf düşmanının bütün mevzilerini direnişsiz terk edeceğini, bu nedenle kulaklara karşı bir taarruza gerek olmadığını iddia ediyorlardı.

Parti ise tarihte hiçbir zaman can çekişen sınıfların, gönüllü olarak sahnedan çekilmediğini söylüyordu. Köy yoksullarının işçi sınıfının dayanağı, orta köylülerin müttefiki, kulakların ise sınıf düşmanı olduğunu savunan Lenin'e sahip çıkıyordu.

“Kulaklar... Bu kan emiciler, savaş sırasında halkın açlığıyla zenginleşmişler, tahıl ve öteki ürün fiyatlarını durmadan yükselterek binlerce, yüzbinlerce ruble biriktirmişlerdir. Bu örümcekler, savaş nedeniyle mahvolmuş köylülerin, açlık çeken işçilerin sırtından semirmişlerdir. Emekçilerin kanlarını emen bu sülükler, kentlerde ve fabrikalarda işçiler ne kadar açlık çekerse, o kadar zenginleşiyorlardı. Çiftlik sahiplerinin topraklarını ele geçiren, hala geçirmeye devam eden bu vampirler, yoksul köylüleri borç köleleri haline getirmeye devam ediyorlar.” (Lenin, cilt XVIII, s:99 Rusça)

Parti, kulakları mülksüzleştirme işini yoksul köylülerle orta köylülüğün yerine getireceğini öngörüyordu. Kulakları mülksüzleştirme işinde bazı bölgelerde yanlış eğilimlerin geliştiği de oluyordu. Stalin, kolektifleştirme hareketinin tüm başarılarına rağmen özeleştiriyi ihmal etmiyordu. Kolektif köylü temsilcileriyle yaptığı söyleşide bu soruna dikkat çekiyor ve hataları gidermenin yöntemini gösteriyordu:

“Birinci Soru: Köylü sorununda hataların kökleri nerede yatmaktadır?”

Yanıt: Orta köylülere yanlış yaklaşılmasında, orta köylülüğün iktisadi ilişkiler alanında şiddet önlemlerine başvurulmasında.

İkinci Soru; Kolektif çiftlik

hareketinde başlıca hatalar nelerdir?

Yanıt: a) Kolektif çiftliklerin kurulmasında gönüllülük ilkesi ihmal edilmiştir. b) SSCB'de farklı ekonomik biçimlere ve farklı kültür aşamalarına sahip çok çeşitli bölgeler bulunduğu unutulmuştur. c) Kitlelerin hareketinin kararnamelemlerle emredilmemesi, kitlelerle bağların koparılmaması, tersine kitlelerle birlikte yürünmesi, onların şiarlarımıza yakınlaştırılması, şiarlarımızın doğruluğuna kendi deneyimleriyle ikna olmalarını kolaylaştırmak suretiyle ileri yürütülmesi ilkesi ihlal edilmiştir.

Üçüncü Soru; Bu hataların kaynakları nerededir?

Yanıt; Kolektif çiftlik hareketindeki hızlı başarılarımızda yatmaktadır. Başarılar bazen insanın başına vurur.” (Cilt.XII -27 Aralık 1929)

Buharin grubunun kulakları ve özel sermayeyi savunma, arka çıkma politikalarında ısrarı, Troçkist'lerle ortaklaşma çabaları, istifa blöflerini göz önünde bulundurarak MK, Kasım 1929'da Buharin'in siyasi bürodan ihraç edilmesini, Rykov, Tomsy ve bütün üyelere ihtar cezası verilmesini kabul etti. Sağ muhalifler hemen partinin siyasi çizgisinin doğruluğunu kabul ettiklerini açıkladılar.

HALK İNANDIĞINDA VE SAHİPLENDİĞİNDE HİÇBİR ŞEY DAYANILMAZ, KATLANILMAZ DEĞİLDİR

1929 Nisanı'nda, XVI. Parti Konferansı toplandı. Birinci Beş Yıllık Planı kabul etti. Üç şiar ortaya koydu; özeleştir, sosyalist yarışma ve kesintisiz çalışma haftasının örgütlenmesi. 1929-33 yıllarını kapsayan plan emperyalist ülkelerde küçümsendi, hayalperestlikle suçlandı. Aynı yıl, dünya ekonomik krizi patladı. Öyle büyük bir yıkım oldu ki ABD kriz öncesi sanayi ve üretiminin %65'ine 1933

yılında ulaşabildi. Keza 1933'te İngiltere %86'sına, Almanya, %66 ve Fransa, %77'sine düşmüştü. Aynı dönemde SSCB %201 büyümüştü. Siyasal arenada da tekeller, İtalya, İspanya, Japonya ve Almanya'da faşizmi iktidara taşıyarak baskı rejimiyle içlerindeki hoşnutsuzluğu kırmaya, savaşlar yoluyla da krizin faturasını yoksul halklara ödetmeye karar vermişlerdi. (Japonya Çin'i, İtalya Etiyopya'yı işgal ediyor vs.) SSCB, bu dönemde kırdaki kulakların sınıf olarak tasfiyesiyle köylülüğün kooperatiflerde birleştirilmesi politikalarını başarıyla uygularken sanayileşme hamlesi de fedakarlıklarla ilerliyordu. Birinci Beş Yıllık Plan sonunda tarımda devrim oldu. Kulaklara karşı yoksul ve orta köylülerle yürütülen mücadele, kooperatiflere sağlanan ucuz ve uzun vadeli krediler, traktör, biçerdöver ve diğer tarım makinelerinin hem sayısal hem de beygir gücü olarak (Harkov traktör fabrikası vs.) müthiş artmasıyla kooperatiflerin işlerinde kolaylaşma, bilimin tüm imkanlarının Sovyet ve kooperatifler için seferber edilmesi yollarıyla milyonlarca köylü kooperatiflere ve Sovyet çiftliklerine akın etti. Aşağıdaki tablo bu durumun en çarpıcı göstergesidir.

Sektörlere göre tahıl ekim alanları için Tablo 1'e bir bakalım

Tarımda elde edilen başarılarda onbinlerce parti fonksiyonlarının kırlara gönderilmesinin payı büyüktür. Ayrıca kooperatiflerin tarım işletmeleri içindeki oranında yaşanan patlama da bu düşüncüyü destekler niteliktedir. (Tablo 2'ye bakınız)

Sanayiye gelince, buradaki müthiş patlama da Sovyet insanının fedakarlığı ve yaratıcılığının damgasını taşır. İster emperyalistlerin müdahale çabaları isterse ülke içindeki yardakçılarının sabotajları işçi sınıfının ve gençliğin coşkusu karşısında darmadağın oluyorlardı.

TABLO 1 (Milyon Hektar)

	%	1929	%	1930
Sovyet	1,5	1,5	2,0	2,9
Kolektif	3,0	3,4	30,0	29,7
Özel	94,5	91,1	68,0	69,2
Toplam	100	96,0	100	101,8

TABLO 2

	%	1929	1930
Köy k	3,9	23,6	
		1931	1932
Köy k.	52,7	61,5	65,0

28 Ekim 1930'da Sanayi Partisi diye anılan sabotajcılar örgütü çöktü. Bu kez 1 Mart 1931'de içinde GOSPLAN'da (Sovyet Sanayi Planlama Bürosu) yüksek mevkilerde bulunanların da yer aldığı Menşevik sabotaj çetesi ele geçti.

Yazımızın içeriği gereği ne bu dönemde kurulan dev sanayi işletmelerine, ne sayısal verilere değinemeyeceğiz. Ancak aşağıda yapacağımız iki alıntı burjuva yazarlarının ağzını açık bırakan Birinci Beş Yıllık Plan'ın dört yıl üç ayda nasıl bitirilebildiğine en iyi yanıt olacaktır.

Birinci Beş Yıllık Plan'ın Kasnask Dökümhanesi inşaatında... *"Temel çukurlarının birisinin yarısında birden bire çamurlu taban ortaya çıkınca bele kadar buz gibi soğuk suda durularak temel çukurunun kazılmasına devam edildi....Komsomollar, hafta sonu çalışma zamanı olarak açıklamışlardı. Buz gibi su içinde toprağı kazmaya başlamışlardı. Bacaklar uyuşuyor, parmaklar donuyordu..."* (Sosyalizmin Zaferi İçin...B.M.Valin)

"Harkov traktör fabrikasının yapımında ortaya çıkan arızalar karşısında parti ve komsomol örgütü "fırtına geceler" yani gönüllü ek gece işi ilan etti." (a.g.e)

Troçkistler Avrupa'da devrimler olmadan SSCB'de sosyalizmin kurulamayacağını, partinin termidorcu yozlaşmaya gideceğini ve iktidarı kaybedeceğini ileri sürüyordu. Buharin'ciler özel sermayeye serbestlik tanınmasını, piyasaya müdahale edilmemesini, dış ticaret tekelinin gevşetilmesini, kırdaki Sovyet çiftlikleri ve kooperatifleşmenin durdurulmasını/yavaşlatılmasını, kulaklara hoşgörülü davranılmasını, ekonomi geliştikçe sınıf mücadelesinin söneceğini, söylediklerinin yerine getirilmemesi halinde SSCB'nin yıkılacağını iddia ediyorlardı. Aslında, **"sol"cu Troçkizm ile "sağ"cı Buharin'cilerin siyam ikizleri gibi olduğunu görüyoruz. iktidar uğruna birbirlerinin gözünü oyanların partiye karşı nasıl birleştiklerine (Buharin-Kamenev görüşmeleri vs.) tanık oluyoruz.**

İki sapma da kendi dedikleri

Bir grup Troçki'nin partiden atılmasını istiyordu. Öteki grup da Devrimci Savaş Konseyi'nden atılmasını ve Politbüro'dan ayrılmasını talep ediyordu. Diğer bir grup ise Devrimci Savaş Konseyi'nden uzaklaştırılmasını ve Politbüro'da şartlı bırakılmasını talep ediyordu. Troçki'ye Stalin sahip çıktı. Yanlış duymadınız çoğu parti üyelerince bir kenara atılmak istenen Troçki'ye MK, partinin ilkeleri çerçevesinde daha yumuşak bir ceza verdi.

yerine getirilmezse, fraksiyonlarına özgürlük(X. kongrede yasaklanmıştı.) tanınmazsa SSCB'nin çok kısa bir tarihte yıkılacağını iddia ediyorlar. Parti'nin her adım atışında çelme takmaya çalışıyorlardı.

MÜCADELEDE ISRAR YAŞAMDA KALİTE DEMEKTİR

Verilerin ışığında siz karar verin; Tablo 3'e bir bakalım.

-Okullaşma sayıları ışığında soruyoruz! Sovyet Halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-1928'de 10,346,000 işçi varken 1933 yılında 21,883,000'e çıkmıştır (%200). Sanayi'nin 1. Beş Yıllık Plan uygulanırsa işçi sınıfının felakete sürükleneneğini savunanlara; soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-Yeraltında çalışanlar hariç (Onlar daha az çalışıyorlardı.) dünyada ilk kez tüm sanayide 7 saatlik işgününe geçildi. Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-Savaş öncesi dönemde (1913) halkın okuma yazma oranı %33'tü. 1930'da %67'ye ardından 1933'te %90'a çıktı. Sonunda Lenin'in düşlerinden biri daha gerçekleşmişti. Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-Savaş'tan önce okul öncesi eğitim diye bir şey bilmeyen halkın 1929'da 838 bin çocuğu yararlanabilirken

TABLO 3 (1000)

Okullaşma	1930	1933	%
İlkoku	11,697	19,163	63
Orta ve Lise	2,453	6,674	172
Üniversite	207	491	137
Toplam	14,358	26,419	84

1933'te bu sayı 5.917 bine (%706) fırlamıştı. Hem kadını eve hapseden kurtarılan hem de çocukların bilimsel bir temelde yetişmesi sağlandı. Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-SSCB'nin açık bir hapishaneye çevrildiğini iddia etme cüreti gösterenlerin aksine uygulanan projeler sayesinde halkın siyasallaşması yukarılara çekilmiştir. Böylece niyetlerinin üzüm yemek değil, bağcıyı dövmek olduğu tüm çıplaklığıyla ortaya çıkmıyor mu? Kulüp ve benzeri kuruluşların sayısı 1929 yılında 32,000'den 1933 yılında 54,000'e çıktı. Sinemaların, kulüplerin ve gezici sinemaların sayıları 1929'da 9,800'ken 1933 yılında 29,200'e (%300) çıktı. Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-Halkın okumaya ve aydınlanmaya duyduğu ilgi, iddiaların aksine çıg gibi büyüyordu. Sadece gazete tirajları bile yeterli bilgi edinmemizi sağlar. 1929 yılında 12,5 milyon olan gazete tirajları 1933 yılında 36,5 milyona (%300) fırlamıştı. Sovyet halkını cahillikle suçlayanlara Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

-Halkın beslenme kalitesi ve çeşitliliği konusunda da yoğun çabalar söz konusuydu. Kamusal yemekhaneler halkın sağlıklı ve düzenli gıda ihtiyacını karşılayabilecek düzeye gelmişti. 1933 yılında 20 milyon insanı doyuran kamusal yemekhaneler ağı kurulmuştu. Soruyoruz! Sovyet halkı mı haklıydı, düşmanları mı?

ÜRETEN BİZİZ, YÖNETEN DE BİZ OLACAĞIZ

KÖYLÜMÜZÜN SORUNLARI VEYA TÜRKİYE TARIMI NEREYE GİDİYOR

Hüseyin Sarıkaya

Dünden bugüne köylümüz, birçok ihtiyacını bahçesinden karşılarsa dahi artık, kendi kendini geçindiremez duruma gelmiştir. O, misafir perverliğiyle andığımız güzel insanlarımız bugün boynu bükük bir şekilde köyünün kahvesinde zaman öldürmektedir. Bir dokunduğunuzda bin ah işitirsiniz. On yıllara varan sorunlar yumağı, son AB süreciyle birlikte iyice sarpa sarmış, köylünün yaşantısını çekilmez hale getirmiştir. Bundan dolayı bir çok köylü tarlasını ekmektense şehre göçüp çalışmayı tercih eder duruma gelmiştir. Tabii böylelikle de kentin kırları gittikçe büyümektedir.

Sorunları coğrafi bölge, iklim vb. farklılıklarına veya büyük şehirlere (ticaret merkezlerine) uzaklıklarına göre farklı biçimler gösterse de kaynağı aynıdır.

Hala kış ayları geldiğinde birçok köy yolu kapanmaktadır. Haftalarca bu köylerle irtibat sağlanamamakta, köylümüz yarı açık cezaevi koşullarında yaşatılmakta kendisine başının çaresine bakması öğütlenmektedir (bu aylarda elektrik ve telefon kesintisi sık sık yaşanmaktadır). Köyde bir hastası olanın, o soğukta kilometrelerce çabalayarak hastasını kızakla çekerek doktora götürmeye çalıştığından hepimiz bir şekilde haberdar olmuşuz-

dur. Hatta bu örnekler haber bültenlerine çokça konu olmuştur. Kilometrelerce karda yürüyerek okula gitmeye çalışan çocuklardan da çokça söz edilir.

Yollar açık durumda olsa dahi, birçok köy yolu bakımsızdır ve en yakın merkezle ilişkisi, ne zaman geleceği belli olmayan günde bir veya en iyi ihtimalle iki kez geçen minibüsle sağlanmaktadır. Eğer kendi özel aracınız da yoksa, acil bir durum geliştiğinde merkeze ulaşabilmek için beklemek durumundasınız.

Köylerimizdeki eğitim koşullarına baktığımızda (köy enstitüleri dönemini saymazsak, ki o da sınırlıdır ve kısa sürede önü kesilmiştir) yetersizlikler kendini gün yüzü gibi göstermektedir. Birçok köyde ilköğretim okulu yokluğu, okulun olduğu yerlerde öğretmen yetersizliği, araç-gereç eksikliği, bakımsız sınıflar ve hatta üç sınıfın bir derslikte tek öğretmen tarafından idare edildiği okullar mevcuttur. Çoğu zaman çocuklar, bu koşullarda yeterli eğitimi alamayarak eğitimin üst derecelerine devam edememekte, koşullar ve maddi imkanlar buna izin vermemekte, ayrıca kız çocukları da feodal değer yargılarından dolayı çoğu zaman okutulmak istenmemektedir. Köylerde e-

ğitimsizlikten kaynaklı bilimsel olmayan, hurafeye varan düşünüş biçimleri devam etmektedir. Eğitim alanında bu koşullar içinden tüm zorlukları aşarak okuyabilmiş ve kendini yetiştirebilmiş insan çıkabilmesi çok zordur. Aynı zamanda bu koşullarda tek başına bir "idealist öğretmen" in gerçek anlamda öğretmenlik yapmasını beklemek saflık olacaktır. Bu iki durum da ancak filmlerde olur.

Sağlık hizmetinden yararlanma bakımından köylümüz gerek ulaşım sorunundan gerek yaşantısının getirdiği maddi sıkıntılardan dolayı birçok hastalığını görmezden gelmekte, doktora ancak bıçak kemiğe dayandığında gidebilirse gitmektedir. Koruyucu sağlık hizmeti de alamamakta, sağlık ocaklarının kapısı da çoğu zaman kilitli durmaktadır. Erken müdahale edilmediğinden dolayı basit rahatsızlıklar dahi, vahim sonuçlara yol açmaktadır. Bir çoğu sosyal güvenceden de yoksun durumdadır (tarım işçileri, küçük çiftçiler vb.). Genel olarak köylümüz aile planlaması uygulamasından da yoksundur. Bebek ölümlerine de en çok kırsal kesimde rastlanması da tesadüf değildir.

90 sonrası süreçte dünya ölçeğinde neo liberal tezlerin uygula-

Ancak tek başına AB karşıtlığı çok bir şey ifade etmez, temel olan kapitalist işleyiştir. Bu yüzden kapitalizme karşı olunmadan emperyalizme karşı olunamaz. Bu da faşizmin yukardan aşağı bir şekilde kurumsallaştığı bizim gibi ülkelerde demokrasi talebiyle söz konusu olacaktır. Söz, yetki, karar iktidar halka, üreten biziz yöneten de biz olacağız talebi bu anlamda önemlidir.

Geçmişte sorunları yaşayanların sorunları için çözüm üretmeye çalıştıkları mekanizmalar Devrimci Yol tarafından oluşturulmuştu. Her yerel kendi sorununa sahip çıkıyordu.

Oluşturulan komitelerle yaşam içinde kendi öz karar mekanizmasını geliştiriyor. Sosyalist düzenin nüvelerini şimdiden yaşamında somutluyordu. Bugünkü iktidar mekanizmasının aksine halkın temsiliyetini taşıyordu.

nır olmasıyla birlikte ulaşım, sağlık, eğitim, iletişim vb. hizmetler kamu hizmeti mantığından çıkarılarak yerel yönetimlere devredilerek özelleştirilmektedir. Türkiye'de de böyle bir süreç yaşanmaktadır. Bunun köylüye yansımaları, örneğin karayolları hizmetinin yerel yönetimlere devredilerek özelleştiğini düşünürsek, gelir getirmeyecek engebeli köy yollarının bakım ihtiyacı ve kapanan köy yollarının açılma ihtiyacı duyulmayacak ya da elektrik açısından kar getirmeyen bölgelerin bakımları gerektiği gibi yapılmayacak ve sık sık elektrik sıkıntısı yaşanacaktır. Bu süreçte zaten bir yük olarak görülen eğitim köylünün iyice belini bükecektir. Verilmeyen hizmetin faturası yine köylümüze kesilecektir. Keza sağlıkta da yaşanan genel sağlık sigortası ile birlikte, eskiden hastane kapılarında bekleyen insanlarımız, şimdi hastaneye gidmeden can verecek gibi gözüküyor. Dilimiz söylemeye varmıyor ama durum ne yazık ki bu kadar acı.

Köylümüzün bir diğer sorunu da parçalı, dağınık, engebeli arazi yapısı ve teknik anlamdaki geriliktir. Tarım arazileri ülkemizin dağlık bölgelerinde çok engebelidir ve

makinalı tarıma izin vermeyerek üretim maliyetini arttırmaktadır. Bir de buna nesilden nesile geçen toprakların, veraset sistemiyle birlikte paylaşımı eklendiğinde parçalar daha küçük parçalara bölünmekte ve artık tarım arazisi artan nüfusu geçindiremez hale gelmektedir. Daha da küçülen arazide üretim yapan çiftçinin pazarda rekabet şansı kalmamaktadır. Bunun sonucu olarak da ileri tarım tekniklerini kullanabilecek (satın alabilecek) birikim oluşturamamaktadır. Veraset sistemi genel olarak tüm köylünün sorunudur.

Ayrıca makinalı tarım da planlı bir şekilde ve ziraat mühendislerinin yardımıyla yapılmamaktadır. Örneğin; ovalık geniş bir araziyi düşünelim, parçalı arazi (mülkiyet) yapısından dolayı her çiftçi bir traktör ve çeşitli zirai aletler almak durumundadır. Örneğin o ovanın ekim işini 50 traktör halledebilecekse bile, parçalı arazi yapısından dolayı, o toprak sahiplerinde toplamda 300 traktör bulunmaktadır. Bu da bir maliyet oluşturmaktadır. Toprak ölçümleri, birçok köylü tarafından yaptırılmadığı için, kimi zaman fazla gübre kullanmaktan kimi zaman az kullanmaktan dolayı

mahsül zarar görmektedir. Gübre olsun, tohum olsun, bireysel satın alımlarda köylü açısından daha maliyetli hale gelmektedir.

Aslında geçmişte daha sık başvurulan İMECE usulü, şimdilerde sistemin, farklılıkları ön plana çıkarıcı, rekabeti körükleyen, köylüler arasında ekilen nifak tohumlarıyla git gide daha az başvurulan bir yöntem olmuştur. Dayanışmanın yerini birbirini çekememezlik hali almıştır. Emperyalizm yoz kültürünü yüreği topraktan, emekten yana atan köylümüze de bulaştırmıştır. Köylerde yeni yetişen gençlerimiz alternatif bir kültür eksikliğinden dolayı feodal baskılanmaya karşı emperyalizmin yoz kültürünü alternatif olarak görmektedir. Geçim sıkıntısı da köyden kente göçü gittikçe artırırken aynı zamanda bu, kültürel uyumsuzluğu da yanında getirmektedir.

AB SÜRECİNİN TÜRKİYE TARIMINA ETKİSİ YA DA DEVRİMCİ ZEMİNDE ÖRGÜTLENECEK KÖYLÜMÜZÜN DEMİRİ TERSİNE BÜKME İMKANI

Son süreçte AB, Türkiye tarımının serbest piyasaya açılarak köylünün tasfiyesini Türkiye'ye uygulattığı tarım politikalarıyla öngörmektedir. Yukarıda bahsettiğimiz bir sürü sorunu yaşayan köylümüz son süreçle birlikte toplumsal bir depresyon haline sokulmaktadır. Son 5-6 yıldır daha önce uygulanan taban fiyat destek politikası yerine doğrudan gelir desteği uygulanmaktadır. Bu seneden itibaren onun da kesilmesi gündemdedir. Mazot yardımlarının kesilmesi istenmektedir. Doğrudan gelir desteği uygulaması da köylümüzün birden yaşayacağı yoksullaşmayı zamana yaymak içindir.

Aslında geçmişten bugüne daimi bir yoksullaşma yaşanmaktadır. Ancak tekniğin gelişimi yani bundan 30 yıl önce örneğin, harmanın elle biçilerek yapılması yerine, şimdi biçerdöverle yapılıyor olması veya 20 yıl önce köylerde gaz lambası kullanılıyor olmasının yerine, şimdilerde elektriğin olması köylünün bilincinde nispi bir refah

hali yaratmaktadır. Birçoğumuz biliriz, Türkiye'ye emperyalizmin girişini ve kalıcılaşmasını büyük ölçüde sağlayan Adnan Menderes köylü tarafından çok sevilir. Onun için "Bizim giyecek ayakkabılarımız yoktu bize lastik getirdi." der köyde yaşayan anne babamız. Aslında sömürü arttıkça köylümüzün reel alım gücü düşmesine rağmen, bu nispi refah durumu gerçekliği görmesini engelliyordu. Ancak bugün yaşanan süreç çok ani ve tarımın her alanında bir alt üst oluş halini içeriyor. Buna karşı tepkide aynı oranda olacağı benziyor.

Bugün şeker pancarı üreticisi çıkarılan şeker yasalarıyla yaşanacak özelleştirmelerle ciddi sıkıntılar yaşayacaktır. Cumhuriyetin ilk dönemlerinde kurulan fabrikalar salt şeker maliyetini değil, o bölgenin kalkınmasını hedeflediği için toplumsal bir işlevdeydi. Ancak şeker sanayi özelleşirse, bu toplumsal işlevi olan fabrikalar kapanacak bunun yerine, birkaç karlı fabrika kalacak gibi gözüküyor. Üstelik şeker sanayinden on milyon insan belli oranlarda ekme yiyor. Türkiye'nin de uluslar arası alanda rekabet edebildiği tek tarım alanı. 2000-2001 Uluslararası Şeker Örgütü verilerine göre Türkiye dünya genelinde 4.sırada. Yine bu alanda AB'nin dayattığı nişasta bazlı şeker kotası söz konusu (nişasta bazlı şekerin maliyeti pancara göre daha düşük ve kalitesizdir). Ne ilginçtir AB ülkelerinde nişasta bazlı şeker kotası %2 civarındayken Türkiye'de ise %10 ve isteğe bağlı olarak %5 daha arttırılabilir. Şeker pancarı aynı zamanda hayvan yemi olarak da kullanılan önemli bir besin kaynağı. Bugün bu alan AB tarafından bilinçli bir şekilde köreltiliyor.

Aynı zamanda yine AB süreci yasalarından olan tütün yasasıyla devlet tütün alımını durdurmuş, bu alana ilişkin belli düzenlemeler getirmiştir. Dağlık, engebeli, küçük arazide yetişebilen şark tipi tütün yerine, geniş düzlük arazilerde yetişen Virginia tipi amerikan tütünü ikame edilmeye çalışılmaktadır. Ekilecek alan ve miktarı, yasa göre son kertede tekeller tarafından belirlenecektir. Bu da şark ti-

pi tütün üretimi ile geçimini sağlayan köylümüzün ocağına incir ağacı dikmek oluyor.

Buğday, tahıl, vb. üretimine baktığımızda da pek farklı bir tabloyla karşılaşılmadığı ortadadır. Kaç yıldır buğday taban fiyatları, iki yüz elli ila üç yüz bin civarını aşmamıştır. Mazota zam gelmiş, tohum ve gübre zam gelmiş, zirai ilaca zam gelmiştir, ancak taban fiyatlarında ısrarla bir farklılık olmamıştır. Ayrıca, tohum olarak kullanılan genetiği değiştirilmiş tohumlar kısır olarak üretilebilmekte, ertesi yıla tohum olarak kullanıldığında verim vermemekte, kullanıldığı toprakta kendisinden başka bir tohuma yaşam şansı çok fazla tanımamaktadır. Böylelikle tohum tekkellerinin pazar imkanları artmaktadır.

Köylümüzün temel geçim kaynaklarından birinin hayvancılık olduğunu düşünürsek süt alımlarında verilen fiyatın çok düşük oluşu ve pastörize süte artan rağbetle birlikte küçük süt ve mamülleri üreten ve satan işletmeler bu sürece dayanmamaktadır.

Aynı zamanda ithal alınan et ile birlikte hayvan eti fiyatları da oldukça düşmüştür. Son olarak yaşanan kuş gribi de esas itibarıyla köylüyü vurmuştur. Bütün bu gelişmeler köylümüzü kara günlerin beklediğinin habercisidir.

Bu gidişatla birlikte hızla yoksullaşan köylümüz de radikal tavır alışlar söz konusu olacaktır. Önemli olan bu tavır alışların doğru bir önderliğin yol göstericiliğinde şekillenmesidir. Bugün geçmişten beri köylümüzü kandırarak umutlarını emperyalizme peşkeş çeken işbirlikçi egemenler bu süreçte DYP, MHP gibi yapıları sürece hazırlamaktadır. Bugün bu yapılar köy köy, kasaba kasaba dolaşarak bildik yalanları dillerine boncuk gibi dolayıp halkımızın zekasıyla dalga geçmektedir. Son süreçte yaşananlardaki büyük pay AKP'nin de olsa, bugün oluşan bu tablo sadece AKP'nin eseri değildir. Bu geçmişten bugüne emperyalizmin işbirlikçisi egemenlerin işidir. 55-60 yıldır yaşanan süreç bu doğrultudadır. Zaten yukarıda bahsettiği-

miz sorunlar bir hükümetin boyutlarını çoktan aşan, bütünüyle sistemden kaynaklı sorunlardır. Özellikle bugün AB, kendisini oluşturan tekkellerin çıkarına olan uygulamaları tüm toplumun çıkarıymış gibi dayatmaktadır. Serbest piyasaya açılan tarım alanında, rekabet gücünden doğru AB'li tekkeller büyük karlar sağlayacaklardır. Ancak tek başına AB karşıtlığı çok bir şey ifade etmez, temel olan kapitalist işleyiştir. Bu yüzden kapitalizme karşı olunmadan emperyalizme karşı olunamaz. Bu da faşizmin yukardan aşağı bir şekilde kurumsallaştığı bizim gibi ülkelerde demokrasi talebiyle söz konusu olacaktır. Söz, yetki, karar iktidar halka, üreten biziz yöneten de biz olacağız talebi bu anlamda önemlidir. Geçmişte sorunları yaşayanların, sorunları için çözüm üretmeye çalıştıkları mekanizmalar Devrimci Yol tarafından oluşturulmuştu. Her yerel kendi sorununa sahip çıkıyordu. Oluşturulan komitelerle yaşam içinde kendi öz karar mekanizmasını geliştiriyor. Sosyalist düzenin nüvelerini şimdiden yaşamında somutluyordu. Bugünkü iktidar mekanizmasının aksine halkın temsiliyetini taşıyordu.

Bugün hızla yaşanan bu yoksullaşma, aynı zamanda köylünün gerçek taleplerinin üzerini örten milliyetçi bir kanala akma ihtimalini de içinde barındırıyor. Batıdaki işçi, emekçi, köylü de doğudaki işçi, emekçi, köylü de yoksullaşmakta, yine egemenlerin her zaman başvurduğu yöntem olan böl-parçala-yönet mantığı (Türk-Kürt) devreye girmektedir. Bugün bu süreci tersine çevirecek dinamik Fatsa'yı, Çeltik'i, Tariş'i, Karadeniz'de findık ve tütün mitinglerini, Direniş Komitelerini yaratan halkına dostunu da düşmanlarını da gösteren halkıyla birlikte iş yapabilme yeteneğine sahip olan Devrimci Yol'un örgütlenmesindedir. Halklar arasında sulandırılmaya başlayan tutkalı yenden oluşturacak ve kardeşleşmenin en güzel biçimini sabırla ve büyük bir titizlikle örececek, insan sevgisini yaşama içirecek yaşamın her alanında somut duruma göre somut politika yapabilecek bir hareket bu süreci tersine çevirebilecektir.

1 MAYIS'TA DEVRİMCİ YOL SAFLARINA

“Biz Devrimci Yol'cuyuz
Gülümse ey insanlık yine sahnedeyiz.”

Mayıs ayına giriyoruz. 4'ünde **Fikri Sönmez**'in hapisanede şehit düştüğü, 6'sında **Deniz**'lerin idam sehpasında ölümsüzleştiği, 18'inde **İbrahim Kaypakkaya**'nın ser verip sır vermediği, 31'inde **Nurhak** dağlarında **Sinan**'ların tarih yazdığı **Mayıs** ayına giriyoruz.

1 Mayıs, bir kez daha bir turnusol, bir test ve sınav alanı olacak.

Bir taraftan doğa, renk renk yaşam kokuyor; ağaçlarda çiçeklenen erik, meyveye dönüşüyor. Diğer taraftan yaşama, emeğe ve insandan yana her güzelliğe kasetme eğilimi, egemen ve örgütlü bir güç olarak büyüyor.

İnsanların önüne konan zorunlu istikamet okları; “*ya kırk katır ya kırk satır*” biçiminde dayatılan tercihler, zorbalık karşısında bir **uzlaşma** ve giderek **teslimiyet** halini amaçlıyor.

Arkalarında postal izi bırakarak egemen olan güçler; kolu kanadı kırılmış bir **birey**, soluksuz bir **yaşam** ve sindirilmiş bir **toplum** temenni eder. Bugün lise önlerinde dökülen kan da; büyütülen ve çeşitlenen halka saldırı silahları da; örgütlü zeminlerde yaşatılan tahribat da buna hizmet ediyor.

Artık, kavgadan-gürültüden uzak kişisel yaşamlar oluşturmak veya çözümleri bir bilinmeze erteleyip sorumluluktan kaçınmak da olası değildir. Yaklaşık 1 yıldır bahsettiğimiz gerilme, biriken enerji, faturasını bütünüyle halka çıkaracak biçimde dışavurmaya başladı.

Devrimci eylemde seçicilik, halka kendini anlatma kabiliyeti, sol içi dayanışma ve hoşgörü, mücadelede enerjiyi doğru yerde kullanma ve siyasal analizlerde isabet; belki de hiç bu denli önemli olmamıştı. Böyle bir süreçte **keyfiyet**, **ölçüsüzlük**; öncelikle solu, dolayısıyla halkı vuracaktır.

Tüm bu gerçeklikler ve gerektirdiği sorumluluklar, dünden bugüne uzanan ve zaman aşımına direnen devrimci bir özneyi; **Devrimci Yol**'u, acil bir ihtiyaç haline getirmiştir.

Gecikmenin, tereddüdün, kavrama ve kavratma eksikliğinin; telifisi olanaksız sonuçlar doğurmaya sebep olacağı bu koşullarda **süreç**, **Devrimci Yol**'u göreve çağırıyor. **Hiçbir Devrimci Yol'cunun bu çağrıya kayıtsız kalma; hiçbir devrimcinin dar grup çıkarlarına yenilerek bu çağrıyı zayıf düşürme lüksü yoktur.**

Tuttuğu silahı halka yöneltmiş elleri kırmak; ezilenlerden yana siyasetin yanlış kulvarlarda veya sistem içi kanallarda tükenmesini önlemek; **Devrimci Yol**'cu bir nitelik gerektirmektedir. Geçmişi, samimi gözlerle tarayan toplu bir bakış, sürece **Devrimci Yol** müdahalesinin neden kaçınılmaz bir gereklilik olduğunu görmeyi kolaylaştıracaktır. neden kaçınılmaz bir gereklilik olduğunu görmeyi kolaylaştıracaktır.

Bugün **Devrimci Yol**'da güç

ve imkan biriktirmek; yürek ve bilek ortaklaşmasını çoğaltmak; halkı örgütsüz ve rehbersiz bırakmamak bir onur olduğu kadar bir görevdir. Bu sorumluluk hepimizin omuzlarındadır. Bu bilinç ve öngörüyle;

**1 MAYIS'TA
ALANLARDAYIZ
DEVRİMCİ YOL'DAYIZ**

DEVRİMCİ HAREKET

GELECEK BİZİ GELİYORUZ...

1 Mayıs'ta Mimar Sinan Açık Hava Tiyatrosu önünde sabah saat 10:00 gibi gruplar toplanmaya başladı. Biz de tüm hazırlıklarımızı tamamlayıp kortejimizi oluşturduk. Saat 11:00 gibi yürüyüş başladı. Biz alana "Gelecek Biziz Geliyoruz", "Gericiliğe, Irkçılığa, Şovenizme, Faşizme Karşı Devrimci Yol Saflarına", "Yaşasın 1 Mayıs" ve Devrimci Hareket pankartlarımız ve şehitlerimizin resimleriyle çıktık. Başta kortejimiz bazı çevrelerin engelleme çabalarına rağmen 45-50 kişi oluştu. Yürüyüş boyunca "Mahir, Hüseyin, Ulaş Kurtuluşa kadar Savaş!", "Devrim İçin Tek Yol Devrimci Yol!", "Yaşasın 1 Mayıs", "Faşizme Ölüm Tek Yol Devrim", "Zam Zulüm İşkence İşte Faşizm", "Söz Yetki Karar İktidar Halka", "Üreten Biziz Yöneten De Biz Olacağız", "Zafer Direnen Emekçinin Olacak" vb. sloganlarını attık. Yürüyüş Uğur Mumcu Meydanı'na kadar sürdü. Alana girişte kortejimiz 70-80 kişiye ulaştı. Alana girişte "Devrimci Yol" olarak anons edildik. Alana girişteki ilgi büyüktü. Bugün değişik yapılarda yer alan "eski" unsurlara bizi alkışlarla karşılıyorlardı. Alandaki yerimizi aldık. Bu yıl Adana'da 1 Mayıs'a katılım hafta içi olması nedeniyle düşüktü. Bu tüm kortejlerde gözlenebiliyordu. Katılım yaklaşık 2500-3000 kişiydi.

Unutmadan belirtelim ki; güneş balçıkla sıvanmaz! 1 Mayıs'a çağrı afişlerimizin üzeri ne acıdır ki; bazı eski yolcu olduklarını söyleyen, bugün ise belli yerlerde olan kişilerce özellikle kapatılmaya, yırtılmaya çalışıldı. Sinsice yumrukluyıldız kapatılmaya çalışıldı. Tabi ki bu, o yapılardaki herkesi kapsamıyor. Ancak; o yapılarda bulunan samimi insanları da uyarmak zorundayız. Bu hareketle ne yapmak, yapılmak istendiğini afişleme yapan arkadaşlarına sorsunlar! Politik anlamda söyleyecek sözü, yapacak işi olmayanlar ancak saldırır ve politik dedikodu yaparlar. Bizim buradaki amacımız kimseye saldırmak değil, dostça bir uyarıdır. Biz kimsenin kısır politika çekişmelerine alet olmadan zengin tarihimizden ders çıkararak, Devrimci Yol'umuzda yürümeye, tüm değerlerimize, şehitlerimize sahip çıkarak, mücadelemize devam edeceğiz. Tüm dost ve düşmanlara duyurulur...

ADANA DEVRİMCİ HAREKET

NOT: Akdeniz Bölge Temsilciği büromuzu açma hedefini önümüze koyduk. Tüm Çukurova'lıları bu çabamıza maddi ve manevi yönden katkı sunmaya davet ediyoruz.

8 MART EMEKÇİ KADININ KURTULUŞ BAYRAĞIDIR

1857 yılında Newyorklu kadın dokuma işçilerinin hak alma mücadelesinin en önünde yürürken diri diri yakılması anısına, 1910 yılında toplanan 2. Uluslararası Kadın Kongresi Alman devrimci Clara Zetkin'in önerisiyle 8 Mart'ı, "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak kabul etti. O zamandan beri 8 Mart özgürlük mücadelesi veren kadının elinden düşürmediği bir bayrak haline geldi.

O gün kadın işçileri diri diri yakan egemenlerin bugün dünyanın bütün coğrafyalarında halklara yönelik zulmün yaratıcısı olması tesadüf değildir. Doğduğu andan itibaren baskı ve şiddetin her biçimine muhatap edilen kadının hikayesine daha derinden bakıldığında karşılaşılan cellat da aslında aynı güçtür.

Kapitalizm özel mülkiyetçi sistemlerin en sonucusu ve en gelişmişidir. En belirgin özelliği tüm toplumsal yaşamı sermaye için daha fazla kar etme hedefine yönelik dizayn etmesidir. Kadınlar bu düzende sömürünün ve baskının her türlüşüne maruz kalmaları dolayısıyla en fazla ezilen kesimdir. Sınıfsal, cinsel, dinsel, ailesel, geleneksel vb. bütün baskı biçimlerinin cenderesinde bir yaşam sürmeye mahkum edilmiştir.

Evde karşılıksız emeğiyle kapitalist için erkek işçi maliyetini düşüren, ihtiyaç duyulduğunda ucuz işgücü olarak üretim sürecine çağrılan, kriz dönemlerinde işten atılan ilk kesimdir o. Savaşlarda, işkencehanelerde, sokaklarda cinsel tacize, tecavüze uğrayan, karnından sıpa sırtından sopa eksik edilmesi gerektirir. Süpürge edilmeye amade saç uzun aklı kısadır o!

Kadının bütün prangalarından kurtulması ancak ona kölelik koşullarını hazırlayan ve dayatan özel mülkiyetçi düzenin

aşılmasıyla mümkün olabilir. Elbette binlerce yılın birikimiyle sınıflı toplum zemininde varolan ve toplumsal yapının en ücra köşelerine kadar sinen erkek egemenliğinin bir çırpıda ortadan kaldırılması olanaklı değildir. Devrim bu sürecin olmazsa olmazıdır. Ancak sadece o kadar. Başarı en önce sorunu yaşayan kadının amansız mücadelesini öngerektirir.

Kadının özgürlük mücadelesi doğru hedeflere yönelmez ve

Clara Zetkin

sorunu gerçek temellerinden koparmış çözümlerde ısrar ederse de başarısız kalacaktır. Feminist düşüncenin erkek egemenliğinin her alandaki yansımalarını deşifre eden çözümlenici tarzı kadının özgürleşmesinde önemli bir yere sahiptir kuşkusuz. Ancak aynı feminizm kadının ezilmişliğini erkeğin varlığına bağlamasıyla ve mücadelenin toplumsal dönüşüme duyduğu kaçınılmaz ihtiyacı yok sayan duruşuyla kadının gerçek kurtuluşuna yönelik mücadeleyi bölmekte, güçten düşürmektedir. Kimi versiyonlarının öznel niyeti bu olmasa da hizmet

ettiği sonuç budur.

Devrim kadının kurtuluşu için nasıl olmazsa olmaz ise, kadının devrimci mücadeledeki tayin ediciliği de olmazsa olmazdır. Bu açıdan bakıldığında kadın sorunu merkezi önemdedir. **Kadını bir özne olarak mücadeleye katmayan hiçbir çaba amacı için yeterli gücü toplayamayacak demektir.**

Bir ezileni olanın gerçekte özgür olamayacağı bilinir. Kadının ezilen konumda olmasından sağladığı "avantaj" erkeğe kazandırdığından çok daha fazlasını kaybettirir. Erkekler ve özellikle toplumsal dönüşüm için savaştığını iddia edenler bilmelidir ki, kadının özlemlerine karşılık gelmeyen, onun özgürlük kanallarını tıkayan duruşun yeniden üretilmesindeki paylarıyla değerlerine ihanet etmekte, yarınlarına dair umudu erezyona uğratmaktadır gerçekte. Ve yine bilinmelidir ki, kadının kendi kurtuluşunu yanlış yerlerde aramasında bu zaaflı duruşun etkisi önemli bir yer tutmaktadır.

Kadını ezen, cinsel nesne haline getiren sistem varolan insanlıkdışı bütün fiillerinden de sorumludur. Ve layık olduğu çöplüğe atılana kadar mücadele devam edecektir. Bu mücadelenin gerçek birer parçası olmak, özgürlüğün de kardeşleşmenin de yegane yoludur.

**YAŞASIN KADININ
ÖZGÜRLÜK MÜCADELESİ!..
SINIFSA, CİNSEL, ULUSAL
BASKIYA SON!..**

**KADIN ERKEK ELELE
MÜCADELEYE!...**

8 Mart 2006

**TURKEY
INFORMATION**

FRANSIZ HALKI YİNE YOL GÖSTERİYOR

Burjuva dünyasını dünyaların en iyisi ve alternatifsizi, onun ihtiyaçlarının karşılanmasını temel alan ekonomik programı da tüm toplumun yarar elde edeceği tek çıkış yolu olarak gösteren ve bunu pervasızca dayatan neo liberal saldırganlık artık dünyanın her yerinde hak ettiği karşılığı almaya başladı.

Emperyalist-kapitalizmin dönemsel ihtiyaçlarını en dolaysız biçimde karşılama zemininde yaşam bulan sözkonusu politikalar kendi karşısını da giderek benzer dolaysızlıkta yaratmaya başladı. Vahşi kapitalizm dönemini aratmayacak nitelikteki bu politikaların sonuçlarını maddi yaşamlarında yakıcı biçimde hisseden halk katmanlarının muhalefeti bir yandan boyutlanırken diğer yandan daha sert biçimler almaya başladı.

Bu mücadelenin dilinin bundan böyle "Fransızca" olacağını gösteren işaretlerin sonuncusu uluslararası devrimci mücadele tarihinin hemen her kilometre taşına damgasını vurmuş topraklardan geldi. Fransız üniversite öğrencileri, işi sağlama diye ifade edilen ve ilk iki yılda işverenin 26 yaşından küçük çalışanları hiçbir sebep göstermeden işten çıkarabilmesine olanak tanıyan yeni iş yasasına karşı üniversitelerde işgal, boykot vb. eylemler yapıyor. Ülkedeki tüm emekçi güçlerin desteğini de alan eylemler, etkinlik alanını hızla genişletti.

İşçi sendikalarıyla öğrenci derneklerinin birlikte organize ettikleri son yapılan gösterilere bir milyondan fazla insan katıldı. Ülkenin hemen bütün şehirlerinde gösteriler yapıldı. Üniversitelerin üçte ikisi direnişe aktif olarak katılım sağladı.

Fransız halkı bundan kısa bir süre önce Avrupa tekeli sermayesinin çıkarlarını gerçek kılmaya yönelik bir içeriğe sahip Avrupa Birliği Anayasası'na hayır demişti. Ardından Paris'in banliyölerinde yaşayan göçmen gençlerin isyanı ve içinde bulunduğumuz süreçte yaşananlar daha yakın zaman önce dünyanın en oturmuş sistemlerine sahip ülkeler olarak lanse edilenlerin bile ne kadar kırılabilir fay hatları üzerine oturduğunu gösteriyor. **Diplerde biriken enerjinin gücü ve nelere muktedir olduğunu gösteren bu örnekler önümüzdeki sürecin sınıflar mücadelesi açısından nelere gebe olduğunu da ortaya koyuyor.**

Yukarıda da belirttiğimiz gibi Fransa sınıflararası mücadelenin keskince yaşandığı ve devrimci mücadele tarihine esin kaynağı olmuş çok sayıda gelişmenin varlık bulduğu bir ülke olmuştur tarih boyunca. "Gökyüzünü fethetmiş komünarlar"ın soylu mirasına layık olduğunu bir kez daha gösteriyor Fransız halkı.

Selam olsun umudu büyüten kavga dostlarına!..

21 Mart 2006

**TURKEY
INFORMATION**

SÖNDÜRÜLEMİYEN ÖZGÜRLÜK ATEŞİDİR NEWROZ

Ortadoğu halkları için özgürlük ateşidir Newroz. Bu ateş uzun yıllardan beri Kürt halkının kan ve can bedeli sürdürdüğü mücadeleyle giderek daha da harlandı. Özgürlük mücadelesi yürüten halklar için esin kaynağı olurken, iktidarını baskı ve şiddet politikalarıyla sürdüren faşist devletler için söndürülemezse kendisini de yakacak bir ateş oldu. Newroz direniştir; köleliğe, zorbalığa, zulme karşı başeğmeziğin sembolüdür. Kaderini kendi ellerine alma iradesidir. Kendi gücüne güvenme ve hiçbir koşulda dayatılanı kabul etmemedir.

Newroz sevdadır; özgürlüğü elde etme mücadelesine tutkuyla bağlanma, ve onu asla sahipsiz bırakmamadır. O tepeden turnağa kavgaya kesilmezdir: Zilandır, Semadır!..

Newroz, zulme uğrayanı kendi kardeşi olarak görmez. Hiçbir çıkar hesabı gütmeden ezilenin, baskıya uğrayanın yanında değildir. Halkların kardeşliğine yürekten inanma ve bunun gereklerini tereddütsüz yerine getirmezdir. Newroz; ihanetin, işbirlikçiliğin, ehlileşmenin, uzlaşmanın hiçbir rengine asla itibar etmemedir. O kavgada ısrarın, gözüpekliliğin adıdır. Direnmek yaşamaktır yaşam kılavuzu olarak kabul etmemdir.

Newroz isyandır; sömürüye, ulusal baskıya, ayrımcılığa ve insanlıkdışı olan her şeye karşı.

Newroz, özgürlük mücadelesi yürüten halklara yakıştır. Ona yakın duranı ısıtır, güzelleştirir, uzak duranı ise üşütür, donuklaştırır.

Başkaldırının adı olan Newroz, kendisine kaynaklık etmiş Ortadoğu topraklarını kan ve gözyaşı dağlarıyla teslim almaya çalışan emperyalist barbarlık ve işbirlikçilerini de yakacak direnişle büyüyen ateşinde hiç kuşkusuz.

**NEWROZ ATEŞİ EZİLEN HALKLARIN YOLUNU AYDINLATIYOR!
NEWROZ PİROZ BE!**

21 Mart 2006

**TURKEY
INFORMATION**

ÖNDER BABAT YOLDAŞI KATLEDİLİŞİNİN 2. YILINDA ÇEŞİTLİ ETKİNLİKLERLE ANDIK

ÖNDER BABAT Yoldaşı, Katledilişinin 2.Yılında Çeşitli Etkinliklerle Andık... 2 gün süren anma etkinliklerinin ilk gününde; Önder yoldaşımızın vurulduğu saat olan 18:50'de dergi büromuzun önünde vurulduğu yere karanfiller bıraktıktan sonra Önder Babat şahsında tüm devrim şehitlerini anarak kitlesel bir basın açıklaması yaptık. Aynı saatlerde İzmir Konak Meydanı'nda da basın açıklaması yapıldı.

4 Mart'ta Taksim Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde Grup Yorum, İlkey Akkaya, Grup Domane Dersim, Hasan Sağlam ve Sadık Gürbüz'ün katıldığı ve Önder Babat yoldaşımıza ilişkin bir sinevizyonun gösterildiği anma konseri gerçekleştirdik. Yoğun bir katılımın olduğu gece büyük bir coşkuyla gerçekleşti. Gecede Önder Babat Kültür Merkezi'nin çok yakında açılacağını açıkladık.

Aşağıda, Önder Babat'ı anma etkinliklerinde okunan metinleri bulabilirsiniz..

ÖNDER BABAT; SİSTEMİN REDDİ TESLİM ALINMAMIŞ GENÇLİĞİN KENDİ YOLUNU ÇİZEBİLME KABİLİYETİDİR

Aşağıdaki Yazı 3 Mart 2006 Tarihinde Yapılan
Basın Açıklamasının Metnidir

Önder Babat'ı, katledildiği günden itibaren iki yıldır, her vesileyle, gerekli olan her zeminde anlatmaya çalışıyoruz.

Süreç ve çabalarımız, ilkin gözlere çekilmek istenen karanlık perdeyi büyük oranda yırttı.

"Önder'in başına taş düştü" biçimindeki akhevvel iddiaları zaten kimse ciddiye almamıştı. Ama bizler, kafasından çıkarılan kurşunun bir kaza kurşunu olmadığını, **organize olmuş halk düşmanlığına** dek uzandığını ilk andan itibaren biliyorduk.

Önder'in katilinin sistem, tetikçisinin ise devlet olduğuna dair tereddüt yaşayanlar olmuşsa, bunun nedenini **devlet ve sistem tahlillerinde** aramalıdır.

Burada basın emekçileri dahil, herkese sesleniyoruz:

Önder Babat'ın katliyle ilgili hangi değerlendirmemiz, hangi iddiamız boş çıktı? "**Devlet insanları öldürmez**" diyenler; salt bu iki yılda yaşananları düşünün. Ama, kendinizi kandırmadan. Örneğin Şemdinli'yi kendi gözlerinizle izleyin. Tescilli katilleri kim neden serbest bırakıyor? Kulp'ta ortaya çıkarılan toplu

mezara bakın. Orada köylüleri kaçırıp kurşuna dizdikten sonra cesetlerini yakanın devlet olduğu kesinleşmedi mi?

Eğer bu örnekler de yetmiyorsa, Irak'a bakın. Bugüne dek egemen ağızlardan yansıyan yönlendirmeleri alt alta dizin ve düşünün. **Bu ağızların sahiplerince yönlendirilmeyi kendinize yakıştırıyor musunuz?** Bu bilgilerle yetinerek ve bu yalan anaforumu besleyerek gazeteci veya aydın olunmaz; olsa olsa "iliştirilmiş gazeteci" olunur.

Önder Babat'ın neden katledildiği, beynine saygısı olan hiç kimse için karmaşık veya bilinmez değildir. Kafasal ve fiziki uyuşturucuların, maddi ve manevi "tüketici"lerin hangisi engelleniyor? Politik bir çabaya tüm silahlarını, ajan ve kadrolarını yönelten, bir basın açıklamasına karşı adeta **askeri hareket** düzenleyen devletin; gençlik, öğretücü labirentlerde tükenmesin diye adım attığı görüldü mü? Böyle bir adım, devletin hizmet ettiği sınıfların niteliği sebebiyle olanaksızdır.

Yüzyıllardır biriktirilen açıklıkları bugün; hırs, rekabet, doyum-suzluk yönünde kamçılaman güçler;

mide doygunluğundan çok, ruhsal doygunluktan korkarlar. Çünkü **doyurulmuş beyin ve yüreklere çirkinliğin kara lekesini düşürmek zordur.** Onlar, bu nedenle aydın beyinlere, halktan yana atan yüreklere karşıdır. Onlar bu nedenle, teslim alınmamış gençliği sevmez; "Önder"lerine ise, kurşunu yakışık görürler.

Önder'in öğrenci ve sanatçı kimliği vardı. Ama ondan çok daha önemlisi; **Önder, bir devrimciydi.** Dergi büromuzun önünde vurulmasının sebebi budur. "**Biz mesajı aldık. Korktukları için yaptılarsa; onları daha çok korkutacağız... Bizi eksiltmek için yaptılarsa; daha çok çoğalacağız. Biz halkız... Tarihin hiçbir evresinde vurularak tükendiğimiz görülmemiştir.**"

2 yıl aradan sonra Önder'in vurulduğu yerdeyiz. Onu yaşamın her karesinde, varolmak istediği her alanda çoğaltacağız.

Hesap sorma bilincini geliştirecek; onu vuran elleri kırmayı da, o ellerin sahibi sistemle hesaplaşmayı da mücadelemizin odağına koyacak; bedeli ne olursa olsun, Önder gibi yaşayacağız.

DÜŞLERİMİZİN EN DİRİ MAVİSİNDE SONSUZA KADAR YAŞAYACAKSIN

Aşağıdaki Yazı 4 Mart 2006 Tarihinde
Yeni Melek Gösteri Merkezi'nde Gerçekleşen Anma
Etkinliğinde Okunmuştur

Dostlar, Yoldaşlar;

Bilindiği gibi Mart ayı, kışın kasvetinin yerini baharın müjdeleyiciliğine bıraktığı aydır. Diğer bir ifadeyle Mart; doğurganlığın, büyüme ve canlanmanın doğada baskın hale geldiği bir iklimin habercisidir.

Mart'ın niteliklerinden biri de **Newroz**'dur. Halklar, köleliğe karşı başkaldırıyı; yeni bir güne, aydınlık bir geleceğe yönelimi 21 Mart'ta, yaktıkları ateşlerle kutlar.

Mart'ın 30'unda ise, devrim yolunda bedel ödemek gerektiğinde ortaya canlarını koyan **Mahir**'leri anımsamak gerekiyor.

İşte böyle bir ayda vuruldu **Önder Babat**. Bir 3 mart gününde, devlet biçiminde örgütlenmiş karanlık yapıcılar, silahlarının hedefine yoldaşımız Önder Babat'ı koydu.

Çünkü o, Dersim'in başeğmez nitelikleriyle büyümüş, kimliğine Seyit Rıza'nın direngen mirasını dokumuş; teslim alınmayı, uysallığı, uyuşma ve uyuşturulmayı reddetmişti. Ve gerçeklikten kopup "sanal alemde" tükenmek yerine, gerçekliği haykırıyordu.

O bir öğrenciydi; ama, emek-sermaye çelişmesinde emekten yana olmayı görev sayıyordu. O şehirde yaşıyordu; ama, tütün, fındık, çay üreticisinin alınterini kendi teninde hissediyordu. O bir tutsak değildi; ama, tutsaklığa her zeminde karşı duruyor; halklara vurulan her kelepçeyi, **kendi kemiklerine** oturmuş gibi hissediyordu.

Önder, işte bu nedenle vuruldu. 2004 Mart'ını önceleyen günlerde birileri bu nedenle Önder'i katletmenin hazırlığını profesyonelce

yaptı. **O Devrimci Hareket Dergisi'nden çıkarken vuruldu. Ve Devrimci Yol'un ölümsüzlerine katıldı.**

O gün, onun katledilişini sıradan bir vak'a gibi göstermek isteyenler, bugün onun unutulmasını istiyor.

Egemenler, her dönem hafızasızlıktan yana olmuştur. Çünkü hafızasızlık; değer birikimini, deneyim kazanmayı ve güzellikleri yaşatarak yeniden üretmeyi önler. Çok daha önemlisi anımsamayı önler. Bu nedenle; yalana, sömürü ve talana dayalı rejimler, hafızayla barışık değildir. Dikkat edilirse, yaptıkları tüm resmi törenler, varlıklarının devamını sağlayan anımsatmalar içerir.

İşte bu nedenle; insanlığa mal olmuş değerlerin, geliştirici/dönüştürücü birikimlerin kaybolup gitmemesi için; anmalara, anımsatmalara; devralınan değerleri yaşat-

maya ihtiyaç vardır.

Bu bağlamda Önder'i anmak; devrettiği değerleri yaşatmak, onu örnek alacak Önderleri çoğaltmak ve devrim yolunda birken tuğlaları giderek insanlık için **somut bir eser** haline getirmek büyük önem taşımaktadır.

Anmak, bu nedenle bir değerdir.

Unutmak, bu nedenle ihanettir.

Egemenler, her dönem hafızasızlıktan yana olmuştur. Çünkü hafızasızlık; değer birikimini, deneyim kazanmayı ve güzellikleri yaşatarak yeniden üretmeyi önler.

16 NİSAN'DA MY SHOWLAND'DE BİNLER HALAYA DURDU

Önder Babat yoldaşımızın adına açtığımız **ÖNDER BABAT KÜLTÜR MERKEZİ**'nin ilk etkinliği olan **BÜYÜK BULUŞMA** büyük bir coşkuyla gerçekleştirildi. 16 Nisan Pazar günü gerçekleştirilen etkinlikte Kardeş Türküler, Fuat Saka, Hasan Sağlam, Ali Asker ve Grup Kızılırmak sahne aldı.

Nisan ayında şehit düşen devrimciler şahsında tüm dünya devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuyla başlayan etkinliğe başından sonuna dek büyük bir coşku hakimdi. Ayrıca etkinlikte devrimci tutsakların anıldığı bir slayt ve Önder Babat Kültür Merkezi ile Devrimci Yol'un anlatıldığı bir sinevizyon gösterimi yer aldı.

Oldukça yoğun bir katılımın olduğu **BÜYÜK BULUŞMA**'da Önder Babat yoldaşımızın dayısı da yaptığı konuşmasında Önder yoldaşımızın annesinin, salondaki yüreği güzellikten yana atan tüm evlatlarına; Önder'lerine ilettiği mesajı okudu. Bu esnada oldukça duygusal anlar yaşandı.

Çeşitli devrimci dost yapıların ve yurtdışından da devrimci kurumların mesajlarını ilettiği etkinlik, devrimci dayanışma açısından da oldukça anlamlıydı.

DOSTLAR, YOLDAŞLAR;

Hiçbirimiz dünyaya acı çekmek, kavga etmek, vurmak veya vurulmak için gelmedik. Kavganın, mücadelenin gerekmediği bir dünya, hepimizin düşüdür. Ancak, bu türden düşler, kendiliğinden gerçekleşmiyor. Çünkü doğa dengesi de toplumsal ilişki dengesi de kendiliğinden bozulmadı.

Kendi çıkarımı insanlığın bütününe çıkarımın önüne koyan; fayda hesaplarını, tüm insanlığın zararına olacak şekilde yapan bir avuç asallığın, kapitalizm koşullarında büyüyen yıkıcılıklarını yansıtmadıkları hemen hiçbir alan kalmadı.

Diğer bir ifadeyle, hiç kimsenin " bana ne, nasıl olsa bana dokunmuyor" deme koşulu da hakkı da yoktur. Kimileri geçici rahatlıklar, yanıltıcı güvenceler oluşturmuş olabilir. Ama bu çok sürmez. Zorbalık onların da kapısına dayandığında geç kalınmış olacaktır.

İşte biz devrimciler, bu bilinç ve öngörü ile hareket ediyoruz. **Önder Babat**'ın da devrim yolunda bedel ödeyen pek çok devrimcinin de hareket noktası buydu. Bilinir ki zorbalıkla bir arada sorunsuz biçimde yaşamak olası değildir. Ve o koşullarda, onurlu her insan için kavga kaçınılmazdır.

Bizler bu yolda yitirdik Önder Babat'ı. Onu yitirmek, büyük bir kayıptır. Ve yoldaş omuzlara ağır bir sorumluluk yükliyor.

Bir dava uğruna bedel ödeyebilme eğilimlerinin aşındırıldığı; bencilliğin, içe kapanmanın, köşe dönmeçiliğin büyütüldüğü, bu neoliberal iklimde, kayıp verecek şekilde mücadele etmek ve kayıp vermek, bizde asla bir pişmanlık sebebi oluşturmadı.

Nasıl pişman olalım dostlar

ölülerimizi alınlarından öper gibi yaşıyoruz

ve ölülerimiz

Bize sarılmış gibi ısınıyorlar

İnsanlığın ürettiği hemen her değere karşı savaş açanlar, bizleri yaralıyor, kanatıyor ve yer yer öldürebiliyor. Ama gerçekte hiçbir kavga zemininde rahat, başarılı veya güvencede değiller. Evet Irak'ı bombalarla yıktılar; ama yıkık haliyle dahi şimdi başedemiyorlar.

İran, yıllardır tehdit ve ambargo altında, ama boyun eğmiyor.

Onlar Küba'yla uğraştan yoruldu; ama Küba, değerlerini korumaktan ve direnmekten yorulmadı.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti, tehditlere bir kez olsun pabuç bırakmadı.

Yani dostlar, insanlık onuru emperyalizm karşısında dalgakıran olmayı sürdürüyor.

Onlar ateşle, barutla ve yalan makinalarıyla üzerimize geldikçe, biz de tüm araçlarını boşa çıkaracak bir duruşla yanıt vereceğiz. İşte **Önder Babat Kültür Merkezi** bu araçlardan sadece biridir.

Orada değersizliğe, çürümeye, hiçleşme ve teslimiyete karşı insanlığın bugüne dek ürettiği en rafine değerler yaşatılacak, yeniden üretilecek ve emperyalist kültüre karşı direncin de kardeşlik ve dayanışmanın da tohumu atılacaktır.

Önder Babat Kültür Merkezi, yaşanan bir acı sonrasında kuruldu. Ama orada alternatif yaşam modelleriyle ortaya konan ürünler, acının sebepleriyle mücadelenin de ifadesi olacaktır.

Dostlar, yoldaşlar; Önder Babat'ın yaşam idealleri hepimizin idealleridir. Bugün burada binlerce göz aynı yere bakıyor; binlerce yürek ve beyin enerjisini aynı değerler üzerine odaklamış. Yani dostlar, Önder, hepimizin değeridir. Ve yaşam alanlarımızın her karesinde Önder'i yaşatmak pekala mümkündür, yeter ki isteyelim; yeter ki aramızdaki farkları bir zenginlik olma sınırında tutalım.

Sizleri bu bilinçle Önder Babat Kültür Merkezi'ne bekliyoruz. Hep beraber büyütelim, çoğaltalım ve yaşatalım.

UFUKTAN YILDIZLAŞAN YUMRUK DOĞUYOR

Ey dehşet karşısında bile bir yaprak gibi titrememek için sebebi olanlar
 Ey insanlığın gönlüne bir aşk gibi yerleşen gelecek dokuyucuları
 Düştüğünüz yerde tohum bastığımız yerde yol gösterici iz bıraktınız.
 Şimdi mirasınız üç kuşaktan devrimcilerin ellerinde dalgalanıyor.
 Sosyalizm öldü, sınıflar çatışması bitti, tarihin sonu geldi diyenlere aldirmayın
 Bunların gölgesine sığınmış ve geçmişine sünger çekmiş tükenmişleri ciddiye almayın
 Yılgınlık yağmuru taşıyan karanlık bulutlar parçalanmaya başladı
 Ufuktan yıldızlaşan yumruk doğuyor.
 Yenilgi ikliminin sonuna geldik
 Halkımızın ilkbaharı, karanlık yüzlülerin de onların değişimine su taşıyanların da son baharı
 olacaktır.
 Ey ağlamaktan pınarları kuruyan gözler
 Ey yavuklu yerine çıplak mavzere sarılan eller
 Ey kafesine sığmayan yürekler
 Hazır olun
 Devran dönüyor
 Bundan sonra gözlerimizden sevinç yaşları akacak
 Ellerimize hakkettiğimiz tüm sıcaklıklar düşecek
 Ve yüreğimiz insan yanımıza en yakışan heyecanlarla çarpacak.
 And olsun ki bize sadece acıyı yakışık görenlerin ağlaması daha beter olacaktır.
 Onların kirlî ellerinde zaten hiçbir yavuklu durmaz
 Yürekleri ise sadece korkuyla atacaktır.

DÜNYA DEVİRİMCİLERİNDEN DEVİRİMCİ YOL'A MESAJ

Türkiye Ezilen Emekçi Halklarına ve Devrimci Yolcu Yoldaşlara

Yoldaşlar, İşçiler, Emekçiler, Küresel kapitalizm ve emperyalist barbarlar dünyamızı kan gölüne döndürmeye devam ediyorlar. Ezilen milyonları kapitalist çarkları içinde ezmeye devam ediyorlar. Artık zincirleri kırmanın zamanı geldi, artık devrimci dayanışmanın zamanı geldi. Başka bir dünyayı kurmanın zamanı geldi. Bizler Dünyadaki farklı ulus, ülke ve bölgedeki Devrimci Sosyalist dünyanın kurulması gerektiğine inanan Devrimci Gazeteciler ve İletişim enformasyon emekçileri olarak Yoldaş ÖNDER BABAT şahsında hayatını feda eden tüm dünya devrim savaşçılarının anıları önünde saygıyla eğiliyor ve etkinliğinizi kutluyoruz...

Türkiye Ezilen Emekçi Halkları ve Devrimci Yol'u Enternasyonal Devrimci coşkumuzla
 Selamlıyoruz...

Emperyalizmin afyonlanmış burjuva medyasına karşı ezilenlerin iletişim ve medyasına güç verin,
 Ezilenlerin Devrimci Sosyalist dünyasını kuralım...

**Kore-Venezuela-Bolivya-Vietnam-Uruguay-Peru-Çin
 Rusya-Şili-Filistin-Suriye-Malezya-Irak
 Caracas Enformasyon Temsilcilikleri
 ve
 Telesur Tv-Korean News-China News-Albasrah News**

YAŞAMDA KALİTE YİTİMİ VE ÖLÇEK BULANMASININ ARTTIĞI KOŞULLARDA DEVİRİMCİLERİN ÖRNEK ALINMASI DAHA BÜYÜK ÖNEM KAZANIR

Bahadır Deniz

“İnsanlar yaşadıkça ihtiyarladıklarını sanır, halbuki yaşamadıkça ihtiyarlarlar.” (İskoç Atasözü)

Çaresizlik hali bir halkı ya teslimiyete ya da fal, şans oyunu, din, vb. tercihlere doğru zorlar. Bugün ülkemizde fala (genelde metafiziğe) olan ilginin, umutlarını öte dünyaya ertelemenin; şans oyunlarından kurtuluş beklemenin yaygınlaşmasının ağırlıklı nedeni çaresizlik halidir. Kapitalizm, bir taraftan yaşam ve soluk alma kanallarını daraltırken, diğer taraftan itiraz ihtimaline karşı elindeki yasa ve asker/polis gücünü (yani halka karşı tehdidi) büyütmektedir.

Bu durum, devrimcilerin önüne ek görevler çıkarıyor. Devrimciler, birincisi, tüm kültürel açı farkına rağmen halka gerçekleri, doğru ve anlaşılır biçimde anlatmanın yöntem ve araçlarını geliştirmelidir. İkincisi, toplumda narkoz etkisi yapan tüm müdahalelere rağmen; halk kesimlerinin ayağa kalkması, kendi özgücüne güvenmesi ve başarıya inanması sağlanmalıdır. Tabii bu noktada, böyle bir çalışma yapacak öznelerin niteliği, değerlerle barışıklık hali ve ideolojik sağlamlığı büyük önem taşıyor.

Solda bir çeşit sosyaldemokratlaşmanın yaşandığı, sosyal demokrasiyle anılan partinin ise belki de tarihin en gerici hallerinden birini yaşadığı bu koşullarda devrimcilerin en rafine değerlerle ve azami özen ve hassasiyetle halkın karşısına çıkmak gibi bir yükümlülüğü vardır. Burada belki, her yapının, bağımsız duruş sebebiyle davranış özgürlüğünden/keyfiyetinden söz edilebilir. Tabii ki böyle bir key-

fiyet hakkı vardır. Ama bilinmek durumundadır ki, feodal değerlerle iş görme, özensizlik, kendini dayatma, vb. haller, öncelikle duruş sahibini vurmakta ve sonuçta tüm soka/devrimcilere zarar vermektedir.

Bugün yaşamın hemen her alanında “eski devrimci” enkazıyla karşılaşmak mümkün. Dün, önüne çok büyük amaçlar koyarak müca-

**Bilinçlerden gönüllere akan
ışıkla ördük
sevda tuğlalarını
Harcımız, gözlerdeki esmer
elektrik oldu.
Biz yoldaşız
Puslu bir umursamazlık
daraltmasını diye
Göğüs kafeslerimizi
Birbirimizin içinde nöbete
durduk.**

dele etmiş, bedel ödemiş insanların bugün bar köşelerinde vakit tüketmesi; hiçlikle/boşlukla beraber anılır olması veya kendilerini “para kazanmak” gibi bir amaçla sınırlamaları; dün en kötü konumda bile kazandıklarının çok daha gerisine düştüklerinin ve buna rıza gösterdiklerinin kanıtıdır. Bu sonuç için değerlendirme yapan, roman yazan, film çeken pek çok kişi veya çevre vardır. Bu sonuç, Türkiye coğrafyasında devrim niyeti olan hiçbir yapının görmezden gelebileceği veya salt fotoğrafını çekmekle yetinebileceği bir durum değildir. Çözüm, bir yazının kapsamını aşacak denli boyutludur. Sorunların kaynağı da çözüm önerileri de yapılara, kişi ve-

ya çevreye göre değişebilir. Ancak, koşullardaki tüm farklılıklara ve değişimin şiddet ve oranına rağmen bugün bulunulan nokta, bir çaresizlik halini tanımlamıyor. Örgütlenmek için de, mücadele için de yeterli teorik ve pratik veri vardır. Zaten devrimciliğin sorunlarının devrimcilik dışı zeminlerde veya “emekli devrimcilik” hallerinde aşıldığı görülmüştür.

Aradan cam bölmeye ayrılmış bir akvaryumda küçük bir balıkla beraber bulunan ve küçük balığı yemek için her hamle yaptığında kafasını cam bölmeye vuran köpek balığının bir süre sonra o hamlelerden vazgeçmesi; aradaki bölme kaldırıldıktan sonra da küçük balığı yemeye yönelmemesi, “öğretilmiş çaresizlik” olarak bilinir. Bunun, toplum yaşamına, insan davranışına dair pek çok biçimi/örneği vardır. Ayrıca, öğretilmiş çaresizliğin dışında; “öğretilmiş edilgenlik”, “öğretilmiş itaat”, “öğretilmiş tutum ve refleksler”, “öğretilmiş kavrama ve algılama” gibi pek çok yönlendirme halinden söz edilebilir. İnsanların farklı disiplinler altında dahi (devrimci zeminler gibi) “öğretilmiş” alışkanlıkları sürdürdüğü, hatta çoğu kez uzun uğraşlara rağmen aşamadığı görülür. Örneğin sürekli olarak “beğenmeyen ve eleştiren” konumunda durmanın, eleştiri sahibini “daha çok şey bilen, özel konuma sahip kişi” olarak göstereceği varsayımıyla; yoldaşlarının hemen hiçbir adımı karşısında sessizliği veya onaylama halini tercih etmeyen; sü-

rekli olarak tartışma halinde, gergin ve memnuniyetsiz durumda bulunan kişiler; en hafifletilmiş tanımla “öğretilmiş bir negatif kişilik” halini devrimci zeminde sürdüren öznelardir. Halbuki devrimci yapıların, belki de varoluş tarihlerinin hiçbir döneminde olmadığı denli yapıcılığa, sahiplenme ve katılıma ihtiyacı vardır.

Devrimciliğin ilkokulunda hemen herkese eleştiri ve özeleştirinin yararları/gerekleri anlatılır. Benzer şekilde disiplinin gerekliliği, emek-sermaye çelişmesinin ve onun paralelindeki sınıfsal hallerin uzlaşmazlığı öğretilir. Bu öğretilenlerin pratiğe taşınması, doğru yorumlanıp uygulanması, kavrayış kapasitesi kadar, deneyim ve olgunlaşma gerektirir. Böyle bir süreçteki eksiklik; yorumlamada kabalığı ve acemilik olasılığını arttırır.

Gerçekte aynı örgütsel çatı altında bulunan öznelerin, gördükleri her eksikliği tanımlaması, her farklı yaklaşım halini itiraz vesilesi yapması şart değildir. Her örgütsel duruşun bir kimyası, bir iç işleyiş tarzı, normları ve sorun çözme biçimleri vardır. Kimi eksikler, sürece yayılarak aşılmayı gerektirebildiği gibi kimileri de genel gelişimin pozitif yöndeki evriminden etkilenmeye bırakılabilir.

Özellikle mevcut konjonktürde; iş yapmak yerine konuşmayı, örgütsel duruş yerine bireysel duruşu tercih edenlerin sayıca çokluğu; karşıdevrim zemininden fırlatılan okların miktar ve çeşitliliği, eleştirinin yıpratıcı işlev görebilme olasılığını arttıran faktörlerdir.

Bu çektiğimiz fotoğraftan, yoldaşların birbirine veya harekete hiçbir koşulda eleştiri yöneltmemesi gerektiği biçiminde bir sonuç çıkarılmamalıdır. Davranış normları için; iş ve kişi ayırımı yapmadan her işe her yoldaşıyla koşturan, katılım ve sahiplenme için azami özeni gösteren, eksiklikleri yüksek sesle dillendirmek yerine, giderme yönünde rol almayı tercih eden yoldaşlarımız örnek alınabilir. Söz konusu yoldaşlarımızın eleştiri yeteneğinin olmadığı veya “iradelerini çiğnettikleri” düşünülmemeyeceğine göre; böyle bir duruşun barındırdığı devrimci öz

Solda bir çeşit sosyaldemokratlaşmanın yaşandığı, sosyal demokrasiyle anılan partinin ise belki de tarihin en gerici hallerinden birini yaşadığı bu koşullarda devrimcilerin en rafine değerlerle ve azami özen ve hassasiyetle halkın karşısına çıkmak gibi bir yükümlülüğü vardır. Burada belki, her yapının, bağımsız duruş sebebiyle davranış özgürlüğünden keyfiyetinden söz edilebilir. Tabii ki böyle bir keyfiyet hakkı vardır. Ama bilinmek durumundadır ki feodal değerlerle iş görme, özensizlik, kendini dayatma, vb. haller, öncelikle duruş sahibini vurmakta ve sonuçta tüm sola/devrimcilere zarar vermektedir.

ve kişilik kalitesine kafa yorulmalıdır.

Sınıflar mücadelesinin ve dolayısıyla devrimci mücadelenin çapını daraltan, sorunu salt bir “kavgaya” fiiline indirgeyen kavrayışlarda, “askeri kişilik” politik kişiliğin önüne geçer. Vurmak, kırmak, hatta güçlü bedensel fonksiyonlar dahi bir değermiş gibi algılanır. Gerçekte ise, bilinir ki gerilla bile, askeri değil politik bir tanımdır ve başarısı, politik yeterlilik oranında artar. **Öfkenin, gerilimin kavgaya artı nitelikler katacağı hiçbir alan yoktur.** Karşıdevrim güçleriyle karşı karşıya gelindiğinde gerçekte iş gören, **öfke** veya **gerilim** değil, olguyu doğru okuma ve ona uygun çözüm üretme kabiliyetidir.

Yoldaşlar, bizler de biliyoruz; açlık, devrimciler dahil tüm bir halkı vuruyor. Açlığın büyüğü, doyma çabasını çarpıklaştırabiliyor. Amacımız, teşhir veya yıpratma değildir.

Aceleci vedalaşmalar, bir bitkinin toprağa dönüşünü anımsatan kavuşmalar, içinden geçeni yapmaya vakit bulamamış gönüller; düşse aktarılmış beklentiler, düşse karışmış gerçekler... Yaşam denen bir uzun soluklu koşuda ne çok açlık, doyurulmadan tüketir bekleme süresini. Bu nedenle yoldaşlar, asıl önemli olan teşhis değil, tedavidir. Ve bu tedavide **herkes öncelikle kendinin**

doktoru olmalıdır. O noktada biliyoruz ki bireysel doyum da artacak, pozitif çabaların toplam etkisiyle hareketin eksiklerinde ve ayakbağlarında bir azalma gözlenecektir.

Sıkça belirttiğimiz gibi hareket, insanlarüstü bir olgu değildir yoldaşlar. Hele ki kenarda durup üzerine yıpratıcı oklar atacağımız bir hedef, hiç değildir. Bugün, bırakalım karşıdevrimi, solun içinde veya çevre halkalarında bulunan pek çok kişi ve grupta, adeta bir depresyon halini andıran duruşların, öfke ve saldırganlık içeren eleştirilerin yoğunlaşmış olması; iddia ve kapsayıcılığı gereği hareketimizi çok daha seçici bir üslup ve duruşa zorluyor. **Yoldaşlık ekseninde çoğalttığımız kardeşlik, başka hiçbir koşulda mümkün olmayan bir doyumun, mutluluk ve gelişmenin habercisidir.** Bunun bilincinde hareket edildiği, gerekli emekten kaçınılmadığı ve sabır gösterildiği süreçte, amaçlanan sonuca giden yol görünür biçimde kısılacaktır. Bunun yerine, bireysel doyum için çabalamak, etkinlik ve imkanlarını bireysel potada toplamak; devrimcilik iddiasında olanlara zaten yakışmaz.

Bertolt Brecht kimilerinin yaşadaki etkinlik tercihini, **pul koleksiyoncularına** benzetir. Fikir, deyim ve kavramlar, pul biriktirir gibi biriktirilir. Az bulunan, az duyulmuş veya duyulmamış olan

daha çok rağbet görür, görüşler bir pul gibi takas edilir. Ve koleksiyoncular, birbirlerinden hoşlanmasalar da birbirlerinden uzak durmaya çalışmazlar. Burada amaç, toplumsal bir ihtiyacın değil, bireysel bir doyumun karşılanmasıdır. Bu nedenle, görüşün az bulunması, ilgi görmesi temel kıstastır. Bunun tersine örneğin "üretim araçları üzerinde özel mülkiyetten vazgeçmeyen, faşizmden kurtulamayacak aksine ona gerek duyacaktır." (Faşizm Üzerine Yazılar, s:13) ifadesi, yine B. Brecht'in deyimiyile romantizmi az ve hiç de şiirsel değil, ama gerekli bir ifadedir.

İnsanların beyinlerinde ve ruhsal yataklarında, uyandırılmayı bekleyen çeşitli eğilimler vardır. Bunların hangisinin uyandırıldığına ve beslendiğine bağlı olarak, değer yargıları, yaşamsal tercih ve yönelimler biçimlenir. Özellikle fikri üretkenlik, okuma ve düşünme etkinliği mutlaka bir amaç dahilinde gerçekleşmelidir. "*Düşünme ve ifadenin nedeni, ifade ve düşünmede sonuçlandırılmalıdır. Örneğin ortaya özgürlük sorusu atıldığında, özgürlük isteğini doğuran baskının ne olduğu saptanmalıdır, böylelikle gereksinilen özgürlüğün türü de saptanacaktır. Özgürlük sorusunu (ya da isteğini) doğuran nedenler, durumunu değiştirmek, yani özgürlüğü yaratmak için kullanılmalıdır.*" (Faşizm Üzerine Yazılar, s:15)

Bilimle arasını hiçbir zaman açmayan, gerçekliği ihtiyaca göre eğip-bükmeyen kişi ve yapılar, gerçeklik aleyhlerine de olsa, onu olduğundan farklı göstermeye yönelmezler. Ve bilirler ki "gerçeklik tek; iki ya da varolan çıkar gruplarının sayısı kadar değildir." (Brecht) Diğer bir ifadeyle, herhangi bir öznelikle sebebiyle 4 rakamı istenmeyen bir sonuç olsa dahi, 2x2-nin 3 veya 5 olma olasılığı yoktur. Bunun tersi, gerçekleri bir **kaypaklık zemininde** var etmektir ki, ilkin tutarlılık/ bilimsellik sınırları içinde kalmak zorunda olanları vurur.

Bugün **toplumsal dönüşüm** gibi zor ve iddialı bir projenin mimarları olarak yola koyulan devrimciler de gerek yoluna doğal engelleri gerekse, sınıf karşıtlarınca

Bugün, bırakalım karşıdevrimi, solun içinde veya çevre halkalarında bulunan pek çok kişi ve grupta, adeta bir depresyon halini andıran duruşların, öfke ve saldırganlık içeren eleştirilerin yoğunlaşmış olması; iddia ve kapsayıcılığı gereği hareketimizi çok daha seçici bir üslup ve duruşa zorluyor.

Yoldaşlık ekseninde çoğalttığımız kardeşlik, başka hiçbir koşulda mümkün olmayan bir doyumun, mutluluk ve gelişmenin habercisidir. Bunun bilincinde hareket edildiği, gerekli emekten kaçınılmadığı ve sabır gösterildiği sürece, amaçlanan sonuca giden yol görünür biçimde kısılacaktır. Bunun yerine, bireysel doyum için çabalamak, etkinlik ve imkanlarını bireysel potada toplamak; devrimcilik iddiasında olanlara zaten yakışmaz.

inşa edilen dalgakıranlar, tuzak ve ayak bağları sebebiyle yerinde sayan ve hatta gerileyen konuma düşebilmekte; kazanç ve kayıp grafiği sık sık dalgalanmaktadır. Bu, duruşunu korumayı da yola devam olasılığını da güç/ zahmetli kılar. Bu sorunları aşmak, uygun patikaları bulup yolun tıkalı yerlerini geçmek doğru ve gereklidir. Ne var ki, bu tür süreçlerin "arayış" hanesine bazen, hedef bulandırıcı ve yolun niteliğini değiştirici eğilimler sızar ve giderek ağırlık kazanır. Bugün de böyle bir süreçten geçilmektedir. Yapılan eksiklik tanımları ve hareket noktaları doğru da olsa; çözümlerin, solu temel eksenlerinden kaydıracak tercihlerde aranması, tıkanma noktalarının açılmasını geciktirici bir etki yapmaktadır.

Devrimciler, ne geçmişin yakasına yapışarak ne de siyasal özne olarak birbirini rakip görerek bu süreci aşabilir. Gelecek, geçmiş reddederek değil, tarihsel bağı (devamlılığı) koparmadan ondan öğrenerek ama onu aşarak oluşuyorsa; günü anlatan fotoğraf kareleri bulanık görünse de bir netliğe doğru yükselme söz konusu demektir.

Aldatma ve yanılgının dünya ölçeğinde merkezileşmiş kurum

ve çabalarla büyütüldüğü, özel bir teşvike tabi tutulduğu günümüz koşullarında artık uyanıklık halinde olmak ve duyduğunu, okuduğunu özel bir süzgeçten geçirmek, sürekli devrede olması gereken bir ihtiyaçtır.

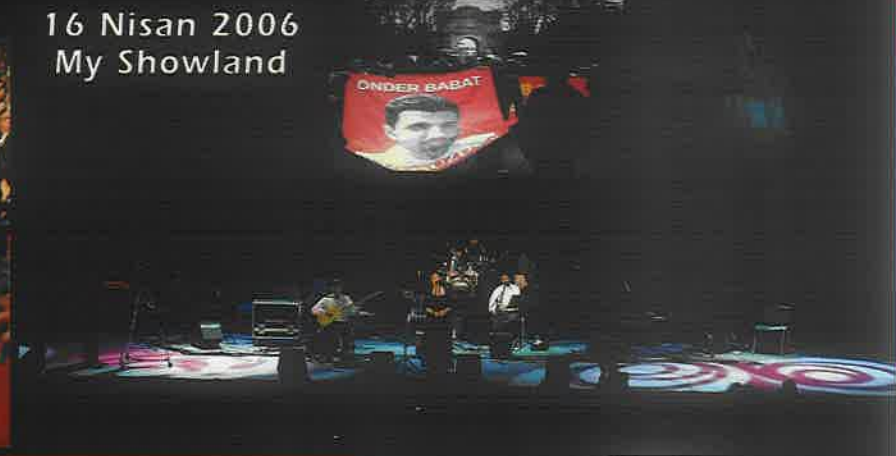
"*Düşünen, bunu sadece aldatmaca ve yanılgıları saptamak için yapmaz. Aldatmaca ve yanılgıların biçimini kavramak ister. 'Güçlü bir halk zayıf bir halktan daha zor saldırıya uğrar.' cümlesini okuduğunda, buna 'ama daha kolay saldırır' cümlesini eklerse birinci cümleyi düzeltmesine gerek kalmaz. 'Savaşlar gereklidir' cümlesini okuyunca, buna 'hangi koşullar altında' ve 'kimin için' cümlelerini ekler.*" (Faşizm Üzerine Yazılar, s:16)

Brecht'in yukarıdaki alıntıda yaptığı gibi, duyduğumuz veya okuduğumuz her şeyi cümle cümle inceleme ve aralarındaki ilişkiyi gözeterek, gerekiyorsa düzeltme yoluna gitmemiz halinde belki yanılgılardan bütünüyle kurtulmuş olmayız; ama, bugün kimi durumlarda aradaki farkları lehine göstermek üzere başvurulan atraksiyonların, sahiplelerini ne denli küçülttüğünü görebilme şansımız artar.

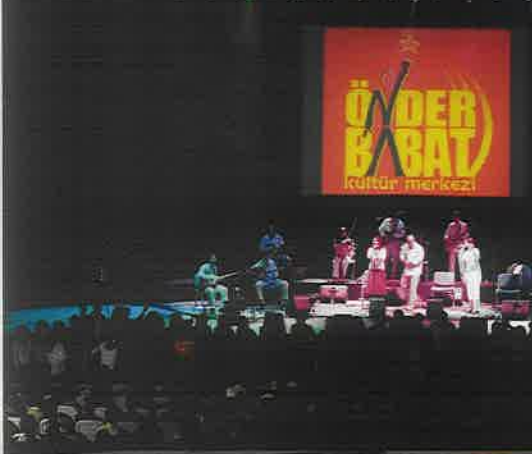
16 Nisan 2006
My Showland

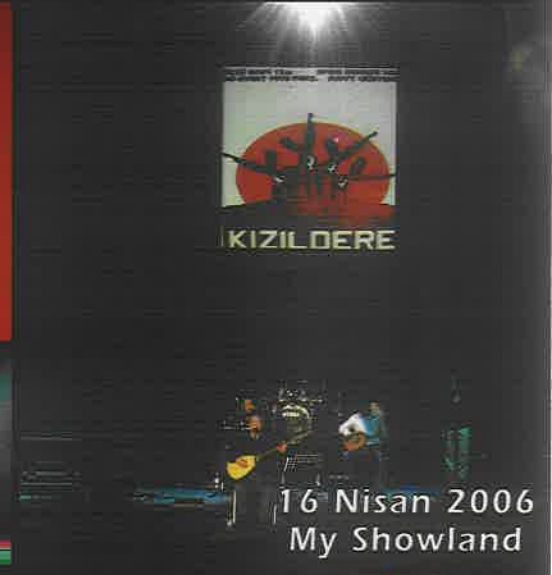
16 Nisan 2006
My Showland

16 Nisan 2006
My Showland

16 Nisan 2006
My Showland

16 Nisan 2006
My Showland

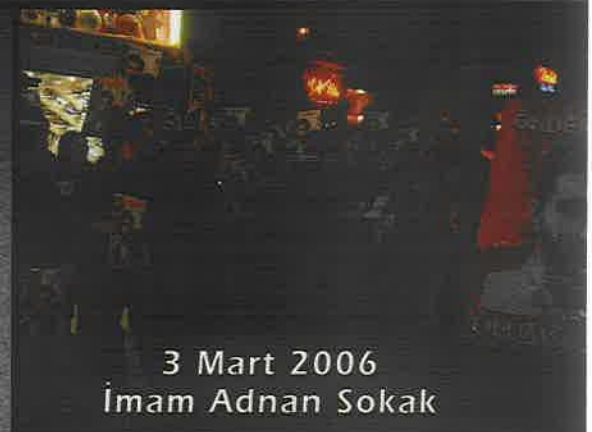

4 Mart 2006
Yeni Melek Gösteri M.

4 Mart 2006
Yeni Melek Gösteri M.

3 Mart 2006
İmam Adnan Sokak

3 Mart 2006
İmam Adnan Sokak

25 Mart 2006
İzmir

14 Nisan 2006
Köln

14 Nisan 2006
Köln

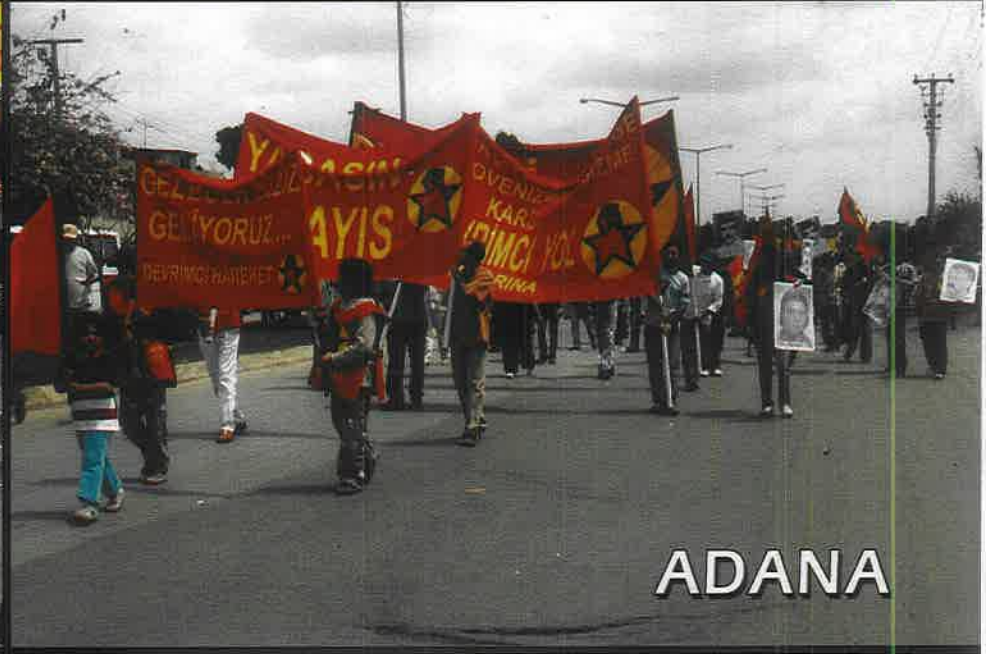
İSTANBUL

İZMİR

ANKARA

ADANA

STUTGART

KÖLN

AVUSTRALYA

İSTANBUL